

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуудал!

БУРЯАД

Бүгэдэ арадай сонин

ҮНЭН

1921 оной декабрийн 21-нээ гарана

2006
июлийн
27
Четверг

№ 85
(21325)

Нажарай
дунда хүхэ
морин
нарин
2
гарагай
5

Бурятия

Россин Федерациин
Президентын Зарлиг
Россин Федерациин
Президентын гүрэнэй
шагналнуудаар шагнаха
тухай

Театральна искусствые хүгжөөлгэдэ ехэ хубитаяа оруул-
ханайнь болон олон удаан жэлдэ
зохёохууор худалмэрлэнэйн
түлөө Хани Барисаанай орденуор
шагнаха:

ТАПХАЕВ Лопсон Дунзыно-
виче - поэт.

Россин Федерациин
Президент В.ПУТИН
Москва, Кремль
2006 оной июлийн 6
№ 684

Буряадай арадай поэт, Россин
Федерациин соёлой габьяа-
та хүдэлмэрлэгш Лопсон
Дунзынович Тапхаевай Хани
Барисаанай орденуор шагнаг-
даан ушараар халуунаар амарш-
лаад, ажалдатнай, ажабайдал-
датнай хайн хайхание хүсэнэбди.

«Буряад үнэн» Хэблэлэй
байшангай коллектив.

ХАРГЫНУУДАА ЗАНААЯЛ

Һаяхан Россин Федерациин
Гүрэнэй Дүүмын депутат Василий
Кузнецов ГУП «Бурятавтодор»
гэһэн предприятиян хүтэлбэри-
лэгшэдтэй уулзажа хөөрлэдэбэ.
Тус хөөрлэдөөн республикын хар-
гынуудые заһаха, шэнээр бариха
тухай байба.

Федеральна харгын агентст-
вын, Федеральна автомобильна
харгынудай захиргаанай хүтэл-
бэрилэгшэд шийдхэгдээгүй асуу-
далуудаараа депутатай хубаал-
даба. Нээрээшье, харгынуднай
хэдэн жэлүүдэй туршада ёһоор
заһагданагүй.

Суглаанай удаа депутат Василий
Кузнецов Ивалгын аймагай Сужа
тосхоңдо «Улаан-Үдэ-Хяагта» гэһэн
федеральна автомобильна харгын
барилга ошожо хараба. Федераль-

на автомобильна харгы-
нуудай захиргаанай даргын
орлошо Б.Ц. Дымбрыловэй
хэлээр, эндэхи харгы 23
жэлэй туршада заһагдаагүй
байгаа. Тэдэнэй мэдэлдэ
609 километрэй харгынуд,
хахадынь һэльбэн шэнэлэг-
дэхээр байна. Ерэхэ жэлдэ
энтэ трасса дээрэхи Сэлэн-
гын хүүгэ шэнэлхэ түсэб
бии. Мүнөө дээрээ тус
трассын арбан километр
асфальтаар хушагдаа.

«Харгынуддаа һэльбэн
шэнэлээгүй һаа, гүрэн до-
торхи экономикаёо һэр-
гээжэ шадахагүйбди», -
гэжэ Василий Кузнецов
хэлэнэ. Тэрэнэй тэмдэглэ-
һээр, Еврази түбээр харгын уга-
һан татагдабал (Алас Дурнаһаа
эхилээд, Манжуур, Монгол, Алтай,
Казахстан гүрэнүүдээр гараад,
Каспийн далай хүртэр), респу-
бликын ниитын-экономическа
хүгжэлтэдэ нилээд ехэ нүлөө
үзүүлэхэ.

«Мүнөө дээрээ харгынуддаа
шэнэлхэ гэһэн түсэб табиябди.
Аадар бороогой ороходо, ябаган-
шые, машинатайшые зон уһанай
тогтоһон хотын үйлсэнуудээр
гаража шадаһагүй. Тинмэхээ энэ
шийдхэгдээгүй асуудалай бэсүү-
лэгдэхын тула би бүхы арга ша-
далаараа болохоб», - гээд Василий
Кузнецов хэлэнэ.

Янжама ЖАПОВА.
Р.-Н.БАЗАРОВАЙ фото.

Комиссия по правам человека проводит прием граждан

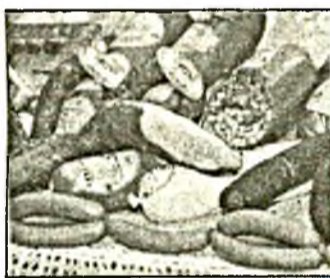
Комиссия по правам человека при Президенте Респу-
блики Бурятия проводит очередной прием граждан по воп-
росам соблюдения и защиты прав человека, который со-
стоится с 15.00 часов 27 июля 2006г. в зале заседа-
ний (каб 406) Дома Правительства (ул. Ленина, 54).

- Прием ведут члены Комиссии:
1. Качин Леонид Андреевич - начальник Управления труда и социального развития Администрации г.Улан-Удэ;
  2. Башкеева Долгоржап Базыржаповна - председа-
тель Рескома профсоюза работников госучреждений.

ПОЛУФАБРИКАТ БУЙЛУУЛГЫН БЭРХЭШЭЭЛНҮҮД ТУШАА

Зунай хаһада мяханай зүйлнүүд түргэн гутадаг хэн тула
зүбоор хадагалжа шадаха шухала. Гэбэшые ганса тэрэһнээ
эдэнэй шанар дуладыана бэшэ гээд, ээлжээтэ суглаан дээрэ
республикын дегустационно комиссийн гэшүүд тэмдэглэбэ.
Тус суглаан нээмэл акционернэ түхэлэй «Бурятмясопром»
бүлгэмэй байшан соо үнгэргэгдэһэн байна.

Бууза болон пельменэй
шанар зэргэсүүлгын ашаар
сэгнэхые комиссийн гэшүүд
дурагдаһаа. Мяханай по-
луфабрикат бүтээдэг үйлд-
бэрилэгшэдэнь мүн лэ ха-
баадалсаа. Тэдэнэй тоодо
Загарайн ООО «Колосогой»,
ИП «Поповой» түлөөлэгшэд
байба. Бүхыдөө 12 бага пред-
приятинуудай пельмень, 10
янзын бууза тэдэнэр амталжа
үзөө. Амта үзэлгын дүнгүү-
дээр, «Бурят-мясопромой»
варенигүүд эгээл хайн
шанартай гэжэ элирбэ.
Буузануудай дундаһаа ИП
«Алажиновай» «Гэсэр» бул-
таңда хайшаагдаа.

Буряад Республикын Хүдөө
ажахын ба эдес хоол үйлд-
бэрилгын министерствын та-
һагай дарга В.Г. Нартуевагай
тэмдэглэһээр, нютагайнгаа
үйлдбэрилэгшэдэй продукци
олонхи зон хэрэглэнэ. Гэбэшые
ондоо хотонуудһаа мяханай
полуфабрикат асаралга баһал
нилээд дэлгэрэнги. Жэшээл-
бэл, Новосибирскаа, Крас-
ноярскаа асарагдана. Тээд
тэдэнэй ерэхэ замдаа хэрэ-
лэхэ болзорһоо гарашаха
ушар дайралдана. Тинмэхээ
нютагтаа иимэ үйлдбэрилгэ
хүгжөөхэ шухала.

Мүнөөдэр манай үйлдбэри-
лэгшэдэй гол бэрхэшээлнүүд
гэхэдэ, нэн түрүүн, үйлдбэ-
рилгын эд хэрэгсэлнүүд ду-
тадана. Тэрэһнээ боложо,
«Бурятмясопромойхид» зар-
им тэдэй продукци гаргахаяа
болёод байнхай.

Булат БАДМАЕВ.
Авторай фото.

Комиссийн гэшүүдэй хэлэ-
һээр, үйлдбэрилэгшэд буй-
луула гэһэн эдэйнгээ шанар
анхаралтайгаар шалгаха ёһо-
той. Юуб гэхэдэ, нэгэ дахин
адажа, шанар муутай про-
дукци дэлгүүртэ табилбал,
абагшадайнгаа тоо гансата
доошолуулжа болохоб. Тин-
мэхээ үйлдбэрилэгшэдэ жэгдэ хайн
ябуулаха шухала.

Суглаанда хабаадаһан
үйлдбэрилэгшэдэй тэмдэ-
лэһээр, үйлдбэрилхэ эд хэр-
эгсэлэй дутагдахын хажуу-
гаар сэнгын нэмээгдэнэ. Тин-
хэдэ бэлэн продукциин сэн
дэлгүүрэй байдал идхана. Энэ
ушарта үйлдбэрилэгшэдтэ тон
ша-хардуу болонхой. В.Г. Нар-
туевагай ханамжаар, эдес
хоол болбосоруулгые хүг-
жөөлгэдэ үндэһэн проектэ
нэгэ хуби үгтэхэ ёһотой. Юуб
гэхэдэ, энэ халбари анхаралгүй
үлшөө. Энэ ушараар Буряад
Республикын Президент А.В.
Потаповай гар табилгатай
бэшгэ Россин Федерациин
Хүдөө ажахын министерство
руу ябуулагдаад байна.

Буряадта энэ халбари олзын
хэрэг эрхилэгшэдэй өөһэдын
хүсэл оролдолгоор хүгжээжэ
эхилэнхэй гээшэ. Тибишые
гүрэн түрын талаһаа илан-
гаяа урьһаламжа үгэлгөөр
туһаламжа мүнөө дээрээ тон
хэрэгтэй гээд тус суглаан
элирүүлбэ.

Сарюуна ЭРДЫНЕЕВА.

ЭХЫН ЭНХЭРЭЛ ХЭРЭГТЭЙ

Улаан-Үдын «Аистёнок» гэһэн
үншэн хүүгэдые хүмүүжүүдэг
элүүрые хамгаалгын албанай
мэдэлдэ ородог тусхай мэргэжүү-
лэгдэһэн гүрэнэй хүүгэдэй байшан
манай республикада ори ганса
юм. Эхэлээ холодоһон үншэн хүү-
гэдэ бэшэ, үшөө ВИЧ үбшэндэ
нэрбэгдэһэн хүүгэд эндэ байр-
ланхай.

Һаяхана эндэ дэмбэрэлтэй,
буянтай үйл хэрэг болоо. Ушар
юуб гэхэдэ, Италийн Верона
хотодо байгуулагдаһан «Синер-
джия» гэһэн хайн дурантай
бүлгэмэй түрүүлэгшэ Стефано
Кабэлло тэдэндэ айлшаар бууба.

Стефано Кабэлло манай Буряад
орон руу хүүгэдэй «Аистёнок»
гэһэн байшанда табадахаяа ай-
лшалба. Италийн Верона хото энэ
хүнэй тоонто юм. Тэбхэр арбан
табан жэлэй саада тээ үншэн
хүүгэдэ туһаламжа үзүүлхэ гэһэн
зорилготой «Синерджия» гэһэн
хайн дуранай бүлгэм байгуула-
гдаһан түүхэтэй. Стефано Кабэллын
ударидалга доро тус бүлгэм элдэб
хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэжэ,
концерт наада харуулжа, мунгэ
олоод, хүүгэдэй байшангуудай
байр, байдалыень хайжаруулгада
энэ үнгээс гаргашална. Бур-
яадай «Аистёнок» байшанда,
мүн тэдэнэй хүмүүжэмэлнүүдтэ
туһаламжа үзүүлхэ гэдүүр тус
бүлгэмэйхид Верона, Перу хотын
үншэн хүүгэдэй гэрнүүдтэ аргагүй
туһалдаг байна.

Би өөрөө хэдэн жэлэй туршада
Европодо байдагби. Хахад жэлын
нютагтаа, нүгөө хахадын Италийн
Верона хотодо үнгэргэдэгби. Олон
жэлэй туршада тэндэ ажаһуудаа,
би олон нүхэдтэй болооб. Тэдэ-

нэймни нэгэн энэ Стефано Кабэлло
болоно гэшэ. Энэ хүмнай өөрөө
багша мэргэжэлтэй хүн. Ехэ
нигүүлэхы сэдхэлтэй, бурхантай,
буянтай ажал хэрэг тэрэ ябуулиа.
Тэбхэр табан жэлэй саада тээ
Стефано Кабэлло намтай сугтаа
Буряад нютагтамнай айлшалжа
ерээ һэн. Тэрэ ерэхэдэ, эндэхи
сониндо үншэн хүүгэдэй байшан
тухай уншаад, ошожо хараха
хүсэлөө мэдүүлээ һэн. Тэрэ гэхээр
лэ энэ хүмнай жэл бүхэндэ зуугаад
мянган түхэригтэ хубсаһа хунар,
энэ тэрэ нааданхайнуудые,
хэрэгтэй тусхай хэрэгсэлнүүдые
хүүгэдэй байшанда худалдан абана
гээшэ», - гээд итальян яһанай нүхэр
тухайгаа Дуурисха удаган Надежда
Степанова хөөрэнэ.

Эхын амттай мээмэйһээ шара
уураг хүхэхэ золгүй хайратай 125
хүүгэд мүнөө дээрээ «Аистёногто»
байрлана.

Манай байшан 130 хүүгэдэй
һууритай. Эндэ ехэнхидээ эхэдээ
хэрэггүй хүүгэд байрлана. Һүүлэй
23 жэл соо түрэн хүүгэдэ хаяха
ушарнууд олоһороо. Жэлдээ 90
гаран хүүгэд манда абтана. Баһал
тэды шэнээн хүүгэд хоёрдохи эхэ,
эсэгтэй болоод, эндэһээ ябана.
Үншэн хүүгэдтэ бүхы шадалаараа,
үншэн зүрхэнһөө туһаламжа үзүүлжэ
байһан манай айлшан Стефано
Кабэллодэ аргагүй ехэ баяр
баясхалан хүргэхэ байнаб», - гэжэ
хүүгэдэй байшангай ахамад врач
Нина Бодиева хэлэнэ.

Хүүгэдэй байшанда хүмүүжүү-
лэгдэжэ байһан хүүгэд эхэ, эсэгтэй
боложо, тэдэнэй энэрл хайрла-
лаар үндэжэ, ажабайдалай үргэн
харгыгаар золтой жаргалтай, бата
бэхээр алхалхан болтогой.

РОССИ ГҮРЭНДЭ ГЭЭГДЭНГИ БАЙДАЛТАЙ НЮТАГУУД БАЙХА ЁНОГҮЙ

Буряад Республикын Президент, Правительствын Түрүүлэгшэ Леонид Потапов Россин Федерациин Гүрэнэй соведэй ээлжээтэ зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадаба. «Регионуудай хүгжэлтын комплексно социально-экономическа программа зохёон хараалалгада гүйсэдхэлгын засагай федеральна болон региональна зургаануудай харилсан хүдэлхэ арганууд тухай» гэнэн темээр энэ зүблөөндэ хөөрэлдөөн болоо.

Россин Федерациин Президентын Сибирийн Федеральна округоор Бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэ Анатолий Квашниной манай республика албанай хэрэгээр ерэхэдэ, Буряадай Президент уридшалан энэ асуудалаар тэрэнтэй хөөрэлдэһэн байгаа. Буряадай Правительствата дүн согсолон суглаанда болон олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэдтэй уулзажа, интервью үгэхдөө, Леонид Потапов болон Анатолий Квашнин хоёр манай республикые болон Забайкалие хүгжөөхэ асуудалаар үгээ ойлголсожо хөөрэлдөөдди, нэгэ наналтай байгаади гэжэ мэдүүлээ.

Регионуудые хүгжөөхэ талаар холын хараатай түсэб табихадаа, ехэ бодолтой байха хэрэгтэй гэжэ Леонид Потапов энэ зүблөөндэ тэмдэглэһэн байна. Гэбшье регионуудай хүгжэлтын холын хараатай зорилгонуудые табиагүй наа, гүрэнэй политика бэслүүлжэ шадахагүй байнади гэбэ. Красноярска хизаарай губернатор Александр Хлопониной толгойлон хүдэлмэригын бүлэгтэ болон Россин Федерациин Гүрэнэй соведэй Президиумд дамжуулжа үгэһэн материал соогоо Буряад Республикын Президент, Правительствын Түрүүлэгшэ Леонид Потапов регионие хүгжөөхэ холын хараатай түсэб яагаад зохёон табиха гэнэн нанамжаниудаа элрэхэлээ. Энэ материал соо хэлэгдэһэн гол бодомжынь бидэ толилхомнай.

Леонид Потаповай тоолохоор, гүрэнэй нийтэ нэгэн байлгыг бэхжүүлгээр Россин Федерациин Правительствын үнгэргэжэ байһан асари ехэ хэмжээ ябуулганууд хадаа региональна политика боложо байһан ехэ хубилалтануудые дайрангүй, мүн федеративна харилсаануудашье хабаарнагүй. Россин Федерациин, тэрэнэй субъектнүүдэй экономикаые ашаг үрэтэйгөөр хүгжөөхын тула удаахи асуудалнуудые шийдэхэ хэрэгтэй гэжэ тэрэнэй материал соо хэлэгдэнхэй.

Түбхын түрүүндэ регионой экономика болон социальна халбарни хутэлбэрлэгдэ хуули ёнонуудые нарижуулаха гэжэ тэрэ тэмдэглэнэ. Энээнхэ боложо, гүрэнэй засагай федеральна болон региональна албан зургаануудай хэрэг ябуулгануудые залан хүтэлбэрлэгдэ горитой наад ушаруулагдана. «Россин Федерациин социально-экономическа хүгжэлтыг гүрэнэй талаһаа уридшалан хараалан түсэблэгэ болон социально-экономическа хүгжэлтын тусхай програмнууд тухай» 1995 ондо абтаһан 115-дахи Федеральна хуулар регионой засагай зургаанууд программнын ёноор хүтэлбэрлэхэ документнүүдые баталан абаха эрхэтэй.

Хүсэндөө байһан хуули ёноной документнүүдэй ёноор, гүрэнэй болон региональна хэмжээндэ социально-экономическа хүгжэлтын гол документнүүдые нягта холбоотойгоор абаха тухай асуудал харагдаагүй байна. Мүнөө үе болотор зохёон абтаһан экономика болон социальна хүгжэлтын програмнууд комплексно шэнжэтэй бэшэ, тийхэдэ Россин Федерациин субъектнүүдэй абтаһан програмнууд Россин Федерациин Правительствын холын хараатай зорилгонуудтай, мүн

субъектнүүдэй хүгжэлтын булюу шэглэлтэй холбогдонгүйгөөр 3-5 жэлэй туршада бэсүүлэгдэхээр баталан абтанхай гэшэ. Регионой хүгжэхэ талынь хараада абажа, социально-экономическа хүгжэлтын комплексно программа зохёон абаха хэрэгтэй гэжэ Леонид Потапов тоолоно.

Тийхэдэ Россин Федерациин субъектын социально-экономическа хүгжэлтын комплексно программа (саашадаа комплексно программа) удаахи зүйлнүүдхэ бүридэхэ ёготой: уридшалан түсэблэн хараалалгаһаа, Россин Федерациин субъектын 15-20 жэлэй болзрто бэсүүлэгдэхээр табигдаһан социально-экономическа хүгжэлтын холын хараатай зорилгонуудхаа, 15-25 жэлэй болзрто территориальна түсэблэлгын схемэһэ, 10-15 жэлэй болзрто түсэблэгдэһэн социально-экономическа хүгжэлтын программаһаа, 3-5 жэлэй болзрто түсэблэгдэһэн дундуур болзортой программаһаа, 1 жэлэй болзрто түсэблэгдэһэн социально-экономическа хүгжэлтын программаһаа, социально-экономическа хүгжэлтын дундуур болзортой программа бэсүүлгээр Россин Федерациин Правительствын болон Россин Федерациин субъектын Правительствын хоорондоо баталан хэлсэнхэ, тэрэшлэн региональна тусхай зорилготой програмнуудхаа. Комплексно программнын бүридэдэ муниципальна байгуулануудай болон хуурин тосхонуудай социально-экономическа хүгжэлтын програмнууд оруулагдаха ёготой.

Иймэ байдалда федеральна хэмжээндэ шийдхэбэрлэнүүдэй абтаагүй байхадань, Буряад Республикда Татарстан Республикын дүй дүршэл хараада абажа, 2000 ондо экономика болон социальна халбарни регионой хэмжээндэ хүтэлбэрлэхэ өөрын арга нэбтэрүүлэгдэһэн юм. Мүнөө энэ шэглэлээр Буряад Республикын Правительство ехэ хүдэлмэри ябуула. Индикативна хүтэлбэрлэгөөр программнын ёноор ябуула удаахи документнүүд абтажа байнхай: Буряад Республикын 2002-2010 онуудта тогтууритайгаар хүгжэхэ замда орохо холын хараатай зорилгонууд табигдана, социально-экономическа хүгжэлтын дундын болзортой програмнууд, социально-экономическа хүгжэлтын жэлэй программа, тийхэдэ эрхэ түлөөлэгдэнүүдэйнгэ болзрто бэсүүлэхэ Правительствын хэрэг ябуулгануудай программа, Правительствын жэл бүрийн Деклараци аймагууд болон ажахы эрхилдэг субъектнүүдэй хоорондо баталагдажа байнхай.

Регионой дүй дүршэл хараада абтаж, Президент, Правительствын Түрүүлэгшэ Леонид Потапов Россин Федерациин Гүрэнэй Соведэй Президиумдэ болон хүдэлмэригын бүлэгтэ удаахи дурдалнуудые оруулаа:

1. «Россин Федерациин социально-экономическа хүгжэлтыг гүрэнэй талаһаа уридшалан хараалан түсэблэгэ болон социально-экономическа хүгжэлтын програмнууд тухай» 115-дахи Федеральна Хуули болоулха, Шэнэ Федеральна Хуули зохёон хараалха болон баталан абаха, энээн соо Россин Федерациин субъектнүүдэй гүйсэдхэлгын засагай зургаануудай комплексно програмнуудые оруула, бэсүүлэхэ бүхы арга замуудые хараалха.

2. Бүхы регионуудта, ажахы эрхилдэг субъектнүүдтэ, эмхнүүдтэ, тэдэнэй ажал ябуулгада шухала хэрэгтэй гол экономика шэглэлнүүдые оруула бэшэһэн Деклараци Россин Федерациин Правительствата жэл бүри оруула.

3. Хүгжэлтэ багатай регионуудай комплексно програмнуудта социально-экономическа хүгжэлтын талаар илгаань бага болгохо зорилго бэсүүлэгдэ булюу анхарал хандуулагдаһан байха ёготой. 2001 ондо Россин Федерациин регионуудай социально-экономическа хүгжэлтэдэ ушаруулагдаһан илгаань доошлуулаха федеральна программа абтаһан байгаа. Гэбшье энэ программнын ёноор, ёното хэмжээндэ хүдэлмэри ябуулагдаагүй, Россин Федерациин субъектнүүдэй адли тэгшэ хүгжэхэ хэрэгтэ туһа нэмэри оруулаагүй. Тиймэһэ энэ болон федеральна хэмжээндэ абтаһан тусхай зорилготой бусад програмнуудыг Россин үргэн ехэ нютагуудые хүгжөөлгэдэ шэглүүлэгдэнхэй байбашье, ашаг үрэ үгөөгүй. Гүрэнэй засагай федеральна бүридэлгэнүүдэй болон региональна зургаануудай хоорондохи харилсаан хадаа регионуудые хүгжөөлгыг урмашуулхын, тэдэнэй социально-экономическа хүгжэлтыг гээгдэлхэ гаргахын орондо мүнгэ зөөри хубаарилгын асуудал шийдхэлгээр дүүршэнэ.

4. Россин Федерациин регионуудай социально-экономическа хүгжэлтэдэ ушаруулагдаһан илгаануудые үгы болгохын тула регионуудые томодохо хэрэгтэй.

Захиргаанай-территориальна мүнөөнэй байгуулга хадаа социально-экономическа хүгжэлтэдэ ехэ наад ушаруула. Округуудые областнуудтай, хизаарнуудтай нэгдүүлгээр

эхилжэ байһан үйлэ хэрэг хадаа энэ ехэ хүдэлмэрийн эхин шапта болоно гэжэ би нанаб. Гүрэнэй-территориальна шэнэ байгууланууд хадаа Россин социально-экономическа хүгжэлтыг хурдадаха, хүн зоной байдал хайжаруула, үгэрэлгын хэмжээ доошлуулаха ехэ хүсэн болохо ёготой. Гэхэтэй хамта нэгдүүлгын талаар нимэ ехэ хэрэг ябуулахадаа, социально-экономическа зорилгонуудхаа гадна шийдхэхээр болоһон шухала зорилгонууд бии гэжэ мартагдаха ёготой. Түбхын түрүүндэ арадуудай хэлэ болон ёно заншлануудые, соёл болосорольень хэлбэршээгүйгөөр сахиха шухала. Нэгдүүлгын үйлэ хэрэг ябуулахадаа, үндэһэ яһатанай асуудалда ехэ нягтаар хандаха хэрэгтэй.

5. Регионуудай комплексно програмнууд абтахадаа, нютаг зоние хуурижуулаха, илангаяа Алас-Дурна зүгтэ болон Сибирийтэ ажаһуугшадые иишэ тийшэнь зөөлгэнгүй, нэгэ газартань батадаха шухала. Һүүлэй 13 жэлэй туршада Алас Дурна зүгтэ болон Забайкалин нютагуудхаа 1,6 миллион хүн нүүжэ гараһан байна гэжэ тоо баримтанууд гэршэлэнэ. Нэрлэгдэгшэ регионуудай харьяата газарын бүхы Россин дайдын 41 процентынь эзлэнэ, бүхы ороной хүн зоной 6 процентнь эндэ ажаһууна. Алас Дурна зүгтэ болон Забайкалида ажаһуугшад, илангаяа залуушуул энэ региондо ажаһуула саашадаа өөдэлсэгүй гэжэ тоолоно гээд социологическа асуултын дүнгүүд гэршэлэнэ.

Оронойнай ажаһуугшад заха холын нютагуудхаа ороной түбэй аймагууд руу, тийхэдэ хари гүрэн руу зөөнэ гэжэ тоо баримтанууд харуула. Ажал эхэ шадалтай, илангаяа залуу эхэнэрнүүд олоороо дээрэ нэрлэгдэһэн нютагууд руу зөөнэ. Алас Дурна зүгтэ, Забайкалида, тэрэшлэн Сибирийтэ хүн зоной хуурижаха, нютагжаха зохид эрхэ байдал байгуулаха хэрэгтэй гэжэ тоолоно.

6. Һүүлшынхинь гэхэдэ, республикын социально-экономическа байдал тухай хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Республикнай үйлэбэрийн хүсэнууд дэлгүүрэй оршондо муугаар хэрэглэгдэнэ, ушарын гэхэдэ, ажаһуугшад аймнай олонхинийн оборонно комплексын болон бусад стратегическэ эдэй предпритинуудта хүдэлдэг байһан гэшэ. Энэ талаар хүшэр байдал ушарбашье, Һүүлэй долоон жэлэй туршада республикнай тогтууритайгаар хүгжөө. Нэгэ хүндэ валова региональна

продукт үйлэбэрилгөөр манай республика Россин Федерациин субъектнүүдэй дунда 2000 ондо 60-дахи хуурида байһанаа, 2004 ондо 40-дахи хуурида тоологдодог болоһон байна. Экономикодо хайн дүнгүүд туйлагдажа, республикын засагай зургаануудай талаһаа комплексно хэмжээнүүд абтажа, Россин Федерациин Правительствын туһаламжа үзүүлжэ байбашье, Буряад оромнай хүгжэлтэ багатай регионуудай бүлэгтэ оруулагдадаг заңдаа. Мүнгэ зөөрээр хангадасын, экспортын хэмжээгээр Россин дунда эзргын дүнгүүдхэ доогуур ябана. Энэнь байгааи хэрэглэлгын тусгаар журам нэбтэрүүлхэн ушарһаа, элшэ хүсэ хэрэглэлгын тарифуудхаа дуудыдана. Энээнхэ гадна «Байгалай эрхэ нүхэсэл» ехэ нүөөлөн. Тиймэһэ байгааи болон оршон тойронхине хэрэглэхэ талаар ехэ хизаарлагдаһан эрхэ байдалда байһан республика хадаа экономикаые хүгжөөхэ өөһэдын гол зорилгонуудые эдэ бүгэдэнхөө дуудыдан табиха ёготойбди. 2002-2010 онуудай туршада Буряад Республика тогтууритайгаар хүгжөөхэ хараа шэглэл манай республикада абтанхай гэжэ Леонид Потапов Гүрэнэй соведэй Президиумдэ болон хүдэлмэригын бүлэгтэ дамжуулан материал соогоо тэмдэглэнэ. Гэбшье Байгал далайе хамгаалаалгатай холбоотой эдэ асуудалнуудые өөһэдынгөө хүсөөр шийдхэхэ шадахагүйбди гэжэ тэрэ онсолно. Россин Президентэ, Россин Федерациин Правительствата, Г.Грефтэ, А.Квашнинда энэ асуудалаар нэгэнтэ бэшэ хандаһан байнабди. Байгал далайн оршондохи газарые хүгжөөлгэдэ тусгаар анхарма зүйлнүүдээр засагай дээдын зургаануудта маанадыг дэмжэһэн, ойлгоһон байна гэжэ Леонид Потапов энэ материал соогоо хэлэнхэй. Тиймэһэ эдэ асуудалнуудые хайн тээшэнь шийдхэхэ гэжэ найдажа байһанаа элрэхэлээ.

Гүрэнэй соведэй зүблөөндэ Владимир Путиной мэдүүлгээр, Россин регионуудые хүгжөөлгын холын хараатай зорилгонуудые шийдхэхэ асуудал тон шухалада тоологдоно. Һаяхан дүүрэхэн саммидай шийдхэбэрлэнүүдые Москва болон регионуудай хамтын хүсэл оролдологүйгөөр бэсүүлхын аргагүй гэжэ эндэ хэлэгдэ. «Ороной дэбисхэр дээрэ гээгдэнги байдалтай нютагууд байха ёготой», - гэжэ Россин Федерациин Президент хэлэһэн байна. Регионуудай инвесторнүүдэй анхарал татаха, тийгэжэ өөһэдынгөө, мүн нийтэ гүрэнэй экономикае хүсэ шадалые батадхаха аргатай. Россин Федерациин Президентын тэмдэглэһээр, нийтэ федеральна хэмжээндэ холын хараатай түсэблэлгын гурим нэбтэрүүлэхэ хэрэгтэй, зүгөөр тэрэ урда жэлнүүдэй гүрэнэй түсэбэй буулгабары шэнги байха ёготой. Энэ асуудалда зорюулжа, Гүрэнэй соведэй Президиумэй болон Гүрэнэй аюулгүй байдалтай хабар соведэй хамтын зүблөө хаяар зарлаха гэжэ Владимир Путин дурдаһан байна. Энэнь хадаа тус асуудалай тон шухала удха шанартай байһые гэршэлэнэ гэшэ ааб даа.

Буряад Республикын
Правительствын
мэдээсэлэй таһаг.

ЕХЭ ГАРЗА ХОХИДОЛ УШАРУУЛАГДАА

Ээдын голдо хэдхэн часай туршада мушхаран ерэнхэн үерэй ухан 70 гаран миллион түхэригэй гарза хохидол ушаруула.

Ээдын голдо үер болоо гэжэ 1971 онноо дууддаагүй юм. Июлиин 10-най хүни хүлээгдээгүйгөөр уханай аюул тохёолдон байна. Аймагай захиргаан оперативна штаб шууд байгуулажа, хэмжээнүүдые абажа эхилээ. Энэ штаб үерэй болоон үдэрнүүдтэ түхэрээн сүүдхын туршада хүдэлөө. Штабай гэшүүд абаралгын бүхы хүдэлмэринүүдые залан хүтэлбэрилөө. Июлиин 10-най үглөөгүүр «Черемушки» гэхэн зунай элүүржүүлгын лагерьта амаржа байхан 95 эдиршүүл саг соогоо уханай гарахан газарнаа гэртээ бусахан байна. Аймагай түбтэ, Энхор, Зэдэ тосхонуудта мүнөө болотор абаралгын хүдэл-

мэринүүд үргэлжлүүлэгдэхээр. Хартаабаха, овош тарихан ехэ газар, нута сабшалан уанда абтаа. Тийхэдэ нотагай харгы, хүүргэнүүдые нэльбэн шэнэлээгдээ 24 миллион үдүүтэй түхэриг хэрэглэгдэнэ. Борьёогой ажахын бүхли отара хонид үертэ орожо гарзалаа. Харин Оеор тосхондо хонишоной гэр малай хашаатаа хамта уанда урдашоо. Энхор тосхондо уханай үерһөө ехээр хохидонхой, тэндэхи ажаһуушадта талхан, макаронной зүйлнүүд, хилээмэн, дабхан, шиирэ гээд эгээл хэрэгтэй эдэе хоолой зүйлнүүд болон бусад эд хэрэгсэлнүүд зөөгдэнэ. Үертэ абтажа хохидон зондо хубин олын хэрэг эрхилэгшэ Юрий Хандагуров, Борьёогой госплемзаводой директор Петр Зайцев болон бусад туһална.

Хадата Ахада ороо байдалтай

Нэрлэгдэгшэ аймагай зарим тосхонуудай хоорондо хэлхээ холбоон тогтоогоогүй байхан зандаа. Энэ аймагта уханай үер 10 гаран миллион түхэригэй гарза хохидол ушаруула.

Эндэ котельнэнүүд уанда абтаа, ургасашы хохидолдо ороо. Республикын удха шанартай ехэ харгынүүдаар гансал томо автомашилануудаар ябахар юм. Аймагай нотагуудые холбодог автомобилин харгынүүд хэдэн газарта уанда абтажа, ябахын аргагүй болонхой. Аймагай захиргаанай дэргэдэ байгуулагдахан оперативна штаб забабарилгын хүдэлмэри залан хүтэлэнэ. Уанда абтахан нотагуудай ажаһуушад тон хэрэгтэй эд хэрэгсэлнүүдээр хангадана.

Буряад Республикын Правительствын мэдээсэлэй таһаг.

МАЙДАРИИН ХУРАЛ

Ивалгын дасанда июлиин 29-30-да Бандида хамба лама Дамба Аюшеевэй ударидалгаар Майдариин хурал хурагдахан.

Энэмнай жэлэй зургаан ехэ хуралнуудай нэгэниинь болон. Тэрэнэй гол үдэрын буряад-монгол литээр зунай хүүл харын шэнын 4-дэ туддаг. Тус хурал ерээдүй галабай Бурхан багша болохо Майдари бурханда зориулагдааг юм. Будда Шигэмүниин Номой замхаха ерээдүй сагта Майдари бурхан Гандан Дүшэдын оронһоо манай замби түбидэ буужа заларха ёһотой. Байгша ондо шэнын 4 июлиин 29-дэ тудана. Энэ үдэр дасанай Согшон сүмзһөө Майдари бурханай дүрэ хүрэгые залан гаргажа, ногоон мориндо хүлээхэн тэргэ дээрэ шуулгаад, ламанар, жиндагууд бүрээ бэшхүүр, сан хэнгэрэгтэ наяруулан, дасангаа нара зүб тойруулааг. Тийхэдэ хүзэгшэд Майдари бурхамнай манай замби түбидэ түргэнөөр залархай, Номоо айлааһанай гэжэ зальбарха ёһотой.

Энэл үдэрэй үглөөһоо Этигэлэй хамбын мүнхэ бэе дасанай доодо дабхарта залагдажа, хүзэгшэд адистань хүртэхэ аргатай байха.

Удын хүүлээр хуралай түгэсэхэд, дасанай урда талмайда эрын гурбан наадан болохо. Нютаг нотагай дасангуудай бүхэшүүл, нур харбагшад, хурдан хүлэгүүдые унагшад хоорондоо хүсээ туршаладажа, илагшадтань үнэтэ шангууд барюулагдаха.

Тинлэй багшын хургаанууд

Июлиин 20-до геше Джампа Тинлэй багша гурбан харын алаг даяанаа дүүргээд, Жинсрэгэй хурал хураа нэн. Августын 3-һаа 24 хүртээр понедельнигэй, четвергын үдэрнүүдгэ Улаан-Удын хүгжэмэй колледжадо (Ногоон базаар шадар) Бурханай Номой талаар хэшээлнүүдэ үргэлжлүүлхэн.

Данзан ДОНДУБ.

Хонгоодорнууд АЛАЙРТА уулзаха

Хонгоодорнуудай Улас-хоорондын 7-дохи фестиваль августын 16-17-до Усть-Ордагай үндэһэтэнэй тойрогтой Алайрай аймагта үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Энээн тушаа Захаминай аймагай гулваа, хонгоодор угай эблээй түрүүлэгшэ В.В.Аюшеев иигэжэ хэлэнэ: «Иимэ хонгоодорнуудай уулзалга Алайрта хоёрдохиёо болохоёо байна. Тийн хоёр жэлэй саада тээ алайрайхид айлашадаа ехэл зохидоор утгаа нэн. Энэ хэмжээ ябуулгада манай республикын гурбан аймагууд (Захаминай, Түнхэнэй, Ахын) үнинэй бэлдэжэ эхилэнхэй. Үнгэрхээ байхан хэмжээ ябуулгаар буряад эрдэмтэд, сурбалжалагшад хонирхохо байха. Хоёр жэлэй саада тээ алайрайхид үндэр хэмжээн дээрэ уулзалгата үнгэргөө юм. Энэ жэлэй уулзалга хэр байхаб? Ямар аймагай, гүрэнэй хонгоодорнууд мурьсөөнүүдтэ бэрхэ, шударгы, түргэн байха хаб?»

Янжама ЖАПОВА.

«Буряад орон хүрэнхэндөө баяртайб»

Иимэ үгэнүүдые хаяхан минни танилсагша гушан дүрбэ наһатай украин сурбалжалагша, аяншалагша Александр Волощук хэлэнэ байна. Июлиин 30-һаа эхилээд, мүнөө хүртээр тэрэ автостопоор аяншална.

Аяншалагша бүхы Россин регионуудаар аяншалха зорилготой. Александр бага наһанһаа хойшо газар дэлхэйгээр аяншалжа ябахая ханадаг нэн. Найматай байхадаа, Киев хото ошохоёо түрэл колхозһоо гараад ябатарнь, хүбүүхэниие колхозой директор хаража, гэртэнэ

бусаагаа нэн. Тэрэ гэхэнһээ хойшо Александр окутан болоод ябахандаа, эгээл түрүүшынхие велосипед унажа, аяншалгада гараа. Тийхэ сагта тэрэ велотуризмаар ехэ хонирходог болоон байна. Хоёр дахин велосипед унаад, Крымээр аяншалаа юм.

Сэрэгэй албанда ябаад ерэнхэнэй удаа Александр Волощук ябагаар аяншалжа үзэбэ. Тийгэжэ нэн түрүүн бүхы Украинаараа аяншалба. Хүүлээрнь - Молдова, Карели, Кавказ. Энэ жэл тэрэ Байгал далай хараха зорилготойгоор Буряад орон ерээ. «Байгал далай тухай хүн зон оло хэлсэдэг, тийн ариг сэбэрьень би хараагүйб. Суутай далайн эрьсээр бог шоройн хэбтэхыень харахада, ехэл халагламаар», - гээд аяншалагша хэлэнэ.

Ерээдүйдэ Александр ном бэшэхэ түсэбтэй, тиимэһээ бэшэнхэн дневнигүүдээ нягта наринаар хадагална.

Тийн тэрэ Буряад орондо хэдэн хонотго байха түсэбтэй, саашаа Саха Яхад республика, Магадан, Сахалин, Владивосток хүртээр ошохо. «Бусахадаа, Монгол орон, Алтай, Чечен Республика хүрөөд гарахаб», - гэжэ Александр хэлэнэ.

Янжама ЖАПОВА. А.БАТОМУНКУЕВАЙ фото.

ДЭЛГҮҮРЭЙ СЭНГҮҮД ЯМАР БЭ?

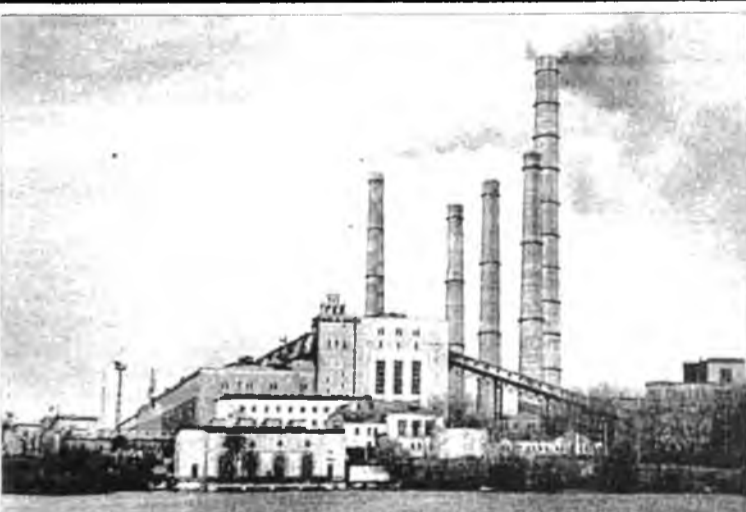
Байгша оной 6 харын туршада эдэе хоолой зүйлнүүдэй сэнгүүд дунда зэргээр 7 процентээр дээшлээ.

Шара будаагай сэн - 39, дабанай - 32, саахарай - 31 процентээр дээшлээ. Харин үхэрэй мяханай (яһагүй мяханһаа бэшэниинь) 20, шэниисын талханай, гэршүүхын - 17 процентээр нэмэлэн байна. Тийхэдэ овош болон үрэ жэмсэй сэнгүүд ходо хубилажа байдаг гэшээ. Свеклын сэн - 1,6 дахин, морхооб, сонгино, чесногой - 1,4 дахин дээшлээ. Тахяагай гуяын, тахяагай мяханай, үндэгэнэй, загаһанай консервын сэнгүүд доошоолоо. Эдэһэнхээ гадна ургамалай тоһоной, хүргэлэн загаһанай, лосось түрэлэй загаһанай түрһэнэй сэнгүүд нэгэ бага хямдархан байна.

Байгша оной нэгэдэхи хахад жэлдэ эд бараанай сэнгүүд ехэ нэмээгүй, оройдоол 2 процентээр дээшлээ. Энэ хахад жэлэй туршада шүхэрэй сэн 19 процентээр, зөөлэн нууритай стул, бурбуройдэй сэнгүүд - 15-16, резин гуталай, шэрээ болодог диванай сэн 10-11 процентээр дээшлээ.

2006 оной түрүүшын хахад жэлэй туршада хүн зондо үзүүлэгдээдэг түдбэритэй хангалгануудай сэнгүүд болон тарифууд дунда зэргээр 2,2 процентээр нэмээ. Эшэ хүсөөр хангалгын сэнгүүд - 1,5, санаторно - элүүржүүлгын хангалгануудай 14 процентээр дээшлээ.

Буряад Республикын Гүрэнэй статистикын хорооной албан.

ГУСИНООЗЁРСК ХОТЫН ХУБИЛАН ШАРАЙ

Мүнөө үе сагай Гусиноозёрск хото харахада, тон ондоогоор хубилаад байна. Урдань тус хото руу зон олоороо ерээжэ ажалладаг нэн. Жэл бүри шэнэ гэрнүүд баригдажа, хото томо боложол байгаа. Мүн мүнөө зон эндэхээ ондоо тээшээ гараад ябашана...

1953 оной июниин 15-да РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй тогтоолоор Шахты гэхэн посёлок Гусиноозёрск хото болгоогдон түүхэтэй юм. 1977 ондо аймагай хотоһоо республикын хотонуудай тоодо оруулагдаба. 1991 ондо Гусиноозёрск хотые Сэлэнгын аймагтай ниилүүлжэ, тус хото аймагай түб болгоогдобо. Сэлэнгын аймагта 27,5 мянган зон ажаһууна. Арад зоной жаран

процентнэ ажалгүй гээд тоотой, бэшэ бусадны Гусиноозёрск ГРЭС-тэ, үйлдэбэрилгэтэ предприятиенуудта хүдэлнэ. хаяхан дахинаа нээгдэхэн «Холболь-джинский» гэхэн предпритида 180 хүн ажалтай болобо. Эндэхи ашагта малтамалай булшаһаа үшөө хэдэн зуугаад жэлнүүдтэ уголь гаража байха гээд Гусиноозёрскын гулваа И.Е.Елизов тэмдэглэнэ. «Мүнөө дээрээ уголь үнэгүй болгоохо зорилготойди. Саашадаа модо болбосоруулгын, кирпич үйлдэбэрилгын предпритинуудые нээхэ түсэбтэйди». - гээд Игорь Егорович хөөрэнэ. Мүн тийхэдэ нээгдэхэн предпритинуудта ажаллаха хүдэлмэрилгшэд тон хэрэгтэй болошоно. Эндэхи энергетическэ техникум өөрын хамтын байрагүй юм. Тиймэһээ ондоо тээхи холын газарһаа онуудад ерээжэ нураха юм гү?

ГУСИНООЗЁРСКО ГРЭС-тэ

Энэ жэлэй апрелиин эхин багаар тус предприти Москвагай ОАО ОГК-3 (опгово-генерирующи компаниин) филиал болоо юм. Мүнөө дээрээ тус

компаниин бүридэлдэ гүрэн доторхи зургаан станцинууд оролсоно. Нэрлэбэл, Харанорско, Черепецкэ, Костромской, Печорско, Уральска ГРЭС-үүд.

Гусиноозёрско ГРЭС гурбан сменээр ажаллана. Тус предпритида мянган зон хүдэлнэ. Предпритиин ажал ябуулгада Галуута нуурай ухан тон хэрэгтэй болоно. Тийн хаяын жэлнүүдтэ тэрэнэй ухан бага болжо эхилэнхэй юм. Иимэ шиндхэгдээгүй асуудалые шийдэхэ гэжэ олон проектүүд бүтээгдэнэ. Мүнөө предпритиин үйлдэбэрилхэн зайн галай үнэ сэн: мянган киловатт - 428 түхэригтэ, нэгэ киловатт - 42,5 түхэригтэ болоно.

УЛЬТРАФИОЛЕТ ЮУГЭЭРЭЭ ХЭРЭГТЭЙБ?

Мүнөө үе сагта уһаа хайшан гээд сэрбэрлэхэб гэхэн асуудал олон эрдэмтэдые бодоогото болгоно. Энэ хэрэгтэ ультрафиолетовэ хэрэгсэл хэрэглэхэ гээд хэлсэгдэнхэй. Гусиноозёрскын уһа сэрбэрлэлгын станцида уһаа хлороор арилгадагынь булта мэдэнхэди.

Эрдэмтэдэй хэлэхээр, хлор хүнэй элүүр энхэдэ тон муу юм. Тиймэһээ предпритидаа ультрафиолетовэ хэрэгсэл худалдажа абанан байна. Тийн зүб тус хэрэгсэлээ хэрэглэжэ шадахагүй нэн туладань тэрэнэ мүнөө хүртээрөө хэрэглэгдээгүй байна. Мүнөө дээрээ иимэ хэрэгсэл гансал Санкт-Петербургда хэрэглэгдэг юм гээд хэлэлтэй.

Хэдэн жэлэй саада тээ, социалис гүрэнэй халбарангй байха сагта уһа сэрбэрлэлгын станцида 56 хүн ажалладаг юм нэн. Тийн сагай шэглэлээр хүдэлмэрилгшэдэй тоо 27 хүртээр хороогдобо. «Сэрбэрлэн уһан Галуута нуур руу дахинаа урдана. Нуурай уһа бидэ ходо шалгажа байдагди. Өөһэдынгөө лабораторитойди», - гээд тэндэхи «Водоканалай» директор В.И.Айдаев хэлэнэ.

Тийн хүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ Гусиноозёрскын ГРЭС-эй болон тэндэхи предпритинуудай байдал улам хүгжэнөөр байна. Предприти хүдэлмэрилгшэдтөө мүнгэ саалингын болзор соогоо үгэнэ, хажуугаарнь хүнгэлэлтэ гэжэ байха.

Иимэл байнал даа, Гусиноозёрско ГРЭС-тэ.

Янжама ЖАПОВА. Гусиноозёрск-Улаан-Удэ.

НЮТАГ ОРОНОО СУУРХУУЛҮУЛАН ЕХЭ НААДАМ ГОЁЛ ДАА!

(Үргэлжлэл. Эхинийн июлиин 20-ной дугаарта)

ЭРЫН ГУРБАН НААДАН - БҮХЫ АРАДАЙ БАЯСХАЛАН

Үнэхөөрөө, монголнууд эрын гурбан нааданда аргагүй дуратай байна. Ганса дуратай гээ хаа, юушье хэлээгүйдэл адли. Бүхэ барилдаан гурбан үдэр туршада түбэй стадион соо боложо, багтахыса зониие суглуулаа. Мүн нур харбалгые олон тоото харагшад хаража баярлаа. Мори урилдаан Улаан-Баатарһаа 45 километр саана байһан Хүй долоон худагт гэхэн газарта үнгэргэгдөө.

Түб стадиониие тойроод худалдаа наймаанай элдэб газарнууд, мүн сэнгэхэдэ тааруу хэмжээнүүд олоор дуралдагдана. Жэшээлбэл, банкануудые унагааха. Хараад үзэхэдэ, энэ наада эмхидхэхэдэ, оройдоол 7-8 хооһон түмэр банканууд ба багахан бабханууд хэрэгтэй болон бшуу. Тэрэ бабхануудаараа банкануудаа шэдээд, хэдышые унагаагыш - шини дуран. Баскетбой корзина руу бүмбэгэ оруулга, шагай харбалга гэхэ наадануудта хаахаанагүй хабаадахаш. Үлдөө хаа, олон тоото эдэснэй газарнууд шамай хүлээн байха. Монголнуудай эгээл дуратай эдэснүүдэй нэгэн хорхог болон.

Эрын гурбан нааданай үедэ 80 процент дэлгүүрнүүд хүдэлнэгүй. Эгээл томо «Наран түб» баһа ажалаа зогсооно. Эдэ үдэрнүүдэ Улаан-Баатар юумэ худалдан абахаяа ергшэдэ һайн бараа олонгүй бусана.

БҮХЭ БАРИЛДААН: АРСАЛАН ГҮ, АЛИ АБАРГА?

Улаан-Баатар ошоо хаа, нэн түрүүн Бүхын үргөө

орохо хэрэгтэй. Энэ томо байра хаяхан баригдаһан юм - монголшуудай бүхэ барилдаанда аргагүй дуратайе үшөө дахин гэршэлнэ. Түхэрээн энэ байшан соо ходо барилдаанай мұрысөөнүүд боложо байдаг.

Бүхэ барилдаанда илажа гараһан хүн тон ехэ габьяатай юм. Ехэ Наадамда илагшад олимпийн чемпионуудһаа үлүүгээр тоологдодог. Тиймэһээ Монголд томо мұрысөөнүүдтэ илалта туйлаһан бүхэдэ хүндэтэ нэрэ зэргэ үгтэнэ. Энэ хадаа начин, харцаг, заан, гарьд, арсалан, абарга, далай абарга, даян абарга, дархан абарга болоно. Дархан абарга болохын түлөө таба дахин «Наадам» дээрэ шүүхэ хэрэгтэй. Бүхы Монголд энэ томо нэрэ зэргэтэй 6 бүхэ тоологдонод. Эдэхэдэ бэ гэбэл, Дашдоржийн Цэрэнтогтох (1951 оной),

Жигжидийн Мунхбат (1941 оной), Дарин Дамдин (1930-2002), Бадамдаргийн Түвдорж (1916-1986), Шаравын Батсуури (1922-1986), Хорлойн Баянмунх (1944), Бадманямбуугай Батэрдэнэ (1964) гэгшэд үндэр дархан абарганууд болоно. Эдэнэй болон бусад даян абаргануудай томо дүр зурагууд Бүхын үргөө соо дэлгэгдэнхэй. Эндэ бүхэ барилдаанай түүхэтэй танилсахаар.

Монголой байгуулагдаһаар 800 жэлэй болон арадай Хубисхалай 85 жэлэй ойдо зорюулһан Ехэ Наадамда 1024 бүхэшүүл түрүү нуури эзэлхын түлөө шанга тэмсэлнүүдые харуулаа. Барилдаан олимпийскэ гуримаар үнгэргэгдэнэ. Наадамай эгээл шанга бүхэ болохын түлөө 10 дабаа гаталжа гараха хэрэгтэй. Эндэхи барилдаан манай барилдаанһаа нэгэ зааха ондоо байна.

сагта олохонь хүндэхэн хэрэг байгаа бшуу.

Наадамай һүүлшын үдэр барилдаашад 7-10 дабаануудые гаталжа гараа. Бүхы наадамай эгээл һонирхолтой барилдаа харахаяа түбэй стадион дээрэ 30 гара мянган хүн суглаараа, хүл дээрээ зогсоһон, дээшээ, доошоо буудаг гэшхүүр дээрэ һуугшад олон байгаа. Наадамай урда тээ олон зон Осохбаяр Сухбат хоёрые финалда гараха гэжэ тооложо байгаа нэн. Харин дархан

абарга Осохбаяр 7-дохи дабаанда одоол гарьд нэрэ зэргэтэй Сумьябазарта нургаа шоройдуулаа. Харин даян абарга Сухбат 8-дахи дабаанда хүлөө гэмтэжэ, саашаа мұрысэхэ шадалгүй байшаба.

Хахад финалда Сумьябазар 40 минута соо барилдажа, финалда гараа. Тэрэнтэй барилдаха бүхы бүхы харагшад үшөө нэгэ час соо хүлээбэ. Улсын начин Азжаргалда аза жаргал энеэбхилээ.

Бүхы суллагагшад одоошье һонирхолтой финал хараха гэжэ байлдахадань, финальна уулзалга оройдоошье зургаан минута соо дүүршэбэ. Сумьябазар Азжаргалые унагаажархиба.

Монголой Президент Энхбаяр Сумьябазарта «арсалан» нэрэ зэргэ олгуулха тухай олондо мэдээсэбэ. Сугларгагшад хүл дээрээ зогсожо, энэ шийдхэбэри ехэ арсаа, үни удаан хашхаралдаа, эшхэрэлдээ.

30-аад минутын хугасаа соо стадион дээрэ хүлгөөтэй байдал тогтобо. Энхбаяр хүн зоний ханаа бодолынь хараадаа абажа, Сумьябазарта абаргын нэрэ зэргэ олгохо баатай болобо. Иймэ һонирхолтойгоор бүхэ барилдаан үнгэрөө. «Энэ жэлэй нааданаратай, хура бороотой,

начинтай абаргатай наадан «болоо», - гээд, монголнууд баясана.

МОРИ УРИЛДААНАЙ УТА ХАРГЫ

Хүй долоон хотогт Улаан-Баатарһаа 45 километр холо байдаг юм. Бидэшые мори урилдаа харахаяа эндэ ошообди. Нэн түрүүн Бүхын үргөөһөө түбэй стадион хүрэтэр бага түхэлэй микроавтобусоор хүрэхэн байнабди. «Ай, бурхан» гэхээр. 15 хүнэй багтаха автобусто 25 хүн һуугаад ябаабди. Удаань томо автобусто селёдко заһанай боошхо соо хэгдэхэн шэнги һуугаад ябаабди. 45 километрые гурбан час хахад гаталжа, дэлхэйн рекорд табижархибабди гэжэ энеэхээр. Юуб гэхэдэ, түргөөр ябахынь аргагүй. Бүхы Монголой автомашинанууд мори урилдаа харахаяа ошоо гэжэ ханахаар.

Хүй долоон хутагтын талмай дээрэ элдэбын түхэлэй табан мянга гаран машина жэрүлдэнэ, харин хүнүүдын шоргоолзон мэтэ олон, зуун мянга гарамар. Эдэнэр бүгэдөөрөө мори урилдаанда эгээл дуратайшуул болоно. Гурбан үдэрэй хугасаа соо зургаан үдэрэй харахынь олоо. Түрүүшын үдэрэй хара үглөөгүүр болоһон

азаргын урилдаанда 300 гаран морида хабаадажа, 23 километрэ урилдаа. Эндэ Үбэр хангайн аймагай Батсайханай шарабтар зээрдын азарга түрүүлжэ гараа.

Хоёр наһатай 280 гаран морида хоёрдохи урилдаанда хабаадаа. Бүхы урилдаанда 1500 гаран морида хабаадажа, олониие баярлуулаа.

Түрүүлжэ гараһан мориной бээдэ гар хүрэхэн хүн түхэрээн жэл соо аза талантай байдаг гэжэ хэлсэдэг. Тиймэһээ түрүүлһэн мориной хойноһоо арад зоной гүйдэхэдэ, полициин хүдэлмэрилэгшэд, сэргшэд юушье хэжэ шадангүй үлэшэнэ.

НУР ХАРБАЛГЫН ЭЭДЭЛЭЭН

Нур харбалгада монголнууд мүнлэ дуратай байһые энэ «Наадам» гэршэлээ. Манай эндэ ганса өөһэдөө харбагшад, тэдэнэй түрэл гаралнууд энэ мұрысөө харахаяа ошоод байдаг бшуу. Харин тэндэ тусхай сурын талмай дээрэ олон тоото харагшад нур харбагшадтай мұрысөөе хараа.

Мянга гаран нур харбалгада дуратайшуулые 300 гаран мэргэшүүл баясуулаа. Түрүүшын үдэр харбагшадтай Монголой Президент Энхбаяр танилсаа, хөөрэлдөө. Түрүүлжэ гараһан Баттүмэр одоошье улсын мэргэн болоһондоо ехэ баярлаа. Харин эхэнэрнүүдэй дундаһаа Баярмаа үлсын мэргэн байһанаа гэршэлээ.

Энэ мұрысөөндэ эршүүл 75 метр, эхэнэрнүүд 60 метрһээ 40-40 дахин харбаа. Эгээл олон очкотой мэргэшүүл түрүүлхэ байгаа.

НУУЛШЫН ДҮН

Монгол нютаг руу түрүүшынхией ошоһон байнаб. Тэндэ олохон юумэн намайе гайхуулаа. Эдэ бүгэдые дуулгаха гэжэ оролдооб. Миний ханахад, манай гүрэн дотор, илангаяа манай республикада арад зоноо нэгэдүүлхэ нэгэ һайндэр үгы. «Наадам» - Монгол ороноо мандаулха баяр ёһолол гээшэ.

Борис БАЛДАНОВ.
Авторай зурагууд.

Улаан-Үдэ - Улаан-Баатар - Улаан-Үдэ.

ЯМАР УШАРНАА ЭНЭ ХӨӨРЭЛДӨӨН ҮҮСХЭГДЭЭБИ?

Монгол туургата арад түмэн нэгэ талаа халтар болохо буряад-монголшууд дэлхэйн элдэб орой-нютагуудаар бүлэглэн ажамидарна. Ганса Россия Федерацида абаад харахада, гурбан бээ даахан субъектүүдтэ тэдэ титульнэ үндэһэ яһатан гэгдэхэл мүрөөрөө гэгдэн ажаһуудаг гээшэ. Тиихэдэ Монголда, Хитадай Арадай Республикада, Австралида, Шэнэ Зеландида буряад-монголшууд ажаһууна. Бэшэһе гүрэнүүдтэ үсөөн тоото аха дүүнэрнай байдаг юм гээд дууддагша. Энэ ушар байдалда ямар нэгэ тодо удхатай сэгнэлтэ үгэхын аргагүй. Түүхэ намтарнай өөрынхээрээ ниггэжэл шийдхээ ха юм.

Элдэб сагуудта монгол туургата арад ниилэхэ, нэгэдэхэ гэхэн бодол үүсхээд, хэдэлгэ гаргаад үзэхэн гээд түүхэнээ элирнэ, зүгөөр тэдэн ашатай байгаагүй. Үнэндөө, хэдэн амьяараа гүрэнүүдэй газар дэбисхэр дээгүүр байрлаһан арад яагаад, ямар аргаар ниилэхэ байгаа даа? Энэндэ шийдхэбэриһе, харюуһе олодохогүй.

Зүгтөө соёл болбосоролоороо, сэдхэл бодолоороо, ханал хүсэлөөрөө, хараса хандасаараа, шажан шүтэлөөрөө, ниитэ нэгэн эрмэлзэлээрээ нягта дүтөөр нэгэдэжэ, дэлхэйн арадуудай дунда нэрэ түрэдөө хүрэмөөр батаһуури эзэлхэ арга байна, байхашье. Ами нэгэн болохо, байха ябадал дэлхэйн бэшэ арадуудай, үндэһэ яһатанай ниитын амидаралда эсэргүү, зүрилдөө үүсхэнэн, харша хашанхад, хэндэб даа һаад түбэг асарһан, үүсхэнэн байха ёһогүй. Сепаратизм, национализм, шовинизм, агресси гэхэн үйлэ ябадалнуудһаа зайсан амидарха ябадал эгээл ашатай. Нэн түрүүн, өөһэдүгөө, нэрэ түрээ, уг унгиа, түүхэ намтараа, одо заяагаа хүндэлжэ һураха болоно. Энэнһээ уламжалан, юртэмсэ дэлхэйгээ, орон нютагаа, суг амидарха заяатай улад зоноо хүндэлхэ, дүтөөр сэдхэхэ мэдэрэл бодолой хэлбэришэгүй зан заршамда гүйсэд шэлжэн орохо.

Нэгэ хүнһе, амьяараа гэр бүлэһе, бүлэг зонһе, отог омогһе, үндэһэ яһатанһе, гүрэн түрын эрхэтэдһе энэ дэлхэй дээрэ байдалаа зохоёодоо, өөрынгөө наада захыншоо, саада холынһе һонирхолье заабол бэшэ зон амитанай, газар дайдын, ниитэ нийгэмэй ажабайдалай эрилтэнүүдтэ тааралдуулан, бүхы талануудтайнь зохилдуулан, хүндэ ямбын, хани харилсаанай гуримаар түхээрхэ, байгуулаха гэхэн дээдын номтой гээшэ. Тийгээгүй һаа, энэ багахан бүмбэрсэг дээрэ яагаад багтан амидархабибди даа. «Эбтэй зон эшээрэй арһан дээрэ багтадаг» гээд манай арад дэмы хэлээгүй.

Агын округто хэлбэгдэдэг бүгдэ буряадай «Толон» газетын нюурнуудһаа арадынгаа мүнөөдэрэй, ерээдүйн хуби заяан тухай сэхэ руунь хөөрэлдөө үүсхэхэдээ, юунһээ һабагша татагдааб гэбэл, эгээл энэ таламнай нэн түрүүн хараада абтаа. Бидэ, дэлхэй дээрэ

хубааран амидардаг буряад-монголшууд, бэе бэеһээ ехэл амьяарлан, харилсаа барисаагүйгөөр, бэе бээдээ хайхарамжагүйгөөр байжа, заншанги угсаатан гээшэ хабди. һууһан байһан газар дайдаа, байра байдалдаа даадаа, суг һууһан улад зонтоёо ами нэгэн, гүрэн түрын

манай үндэһэтэнэй айхабтар сэхэ хохидол болоно.

Энэнэй ушар шалтагании дурдаһанай ашатай гү даа, үгы гү, юрэнхыдөө ойлгожо ядахаар бэшэ бээ. Энэ талаар үсөөн тоото арадай хуби талаан анханһаа онсотой, ороотой юм. Гэхэтэй, нимэл арад үндэһэтэн өөртээшээ ёһоор шанга, хурса анхарал хандуулаха ушартай. Ажабайдал, дэлхэйн амидарал гээшэ шэрүүнһе, хайра багатайһе, тэмсэл шангатайһе юумэн ха юм даа. Эндэ жолоогоо халтал һула табяа һаа, замһаа хадууралгын аюул хүлээжэ байха. Харин табисуурта, үгыш һаа, зориһон гээ, замһаа хадуурһан аяншанһе, хамбыһе ямар эсэстэ хүрэхэб даа, ойлгожо ядахаар бэшэ. «Хэлэгүй арад - арад бэшэ» гээд эридхэнээр хэлэһэн байдаг. Амиды голтой улад байжа, зоной зэргэһээ гарашаха гэжэ яахабибди даа.

оролдолго бэшэнһээ доошош бэшэ, дээшэш бэшэ. Тийн үе сагай эрхээр лэ хубияа шийдхэнэбди.

Манай арад түүхынгээ замда хатуу бүтүүе үзэжэ, дабажа гараһан, оло дахин урагша хойшоо нүүһэн, нугархай бодолтой болоһон гээшэ. Энэ ушарһаа бидэнэй абари зан хэрээгы шэрүүн, эбсэшэгүй хатуу бэшэ, хэнтэйһе, хаанашье тааража шададаг шэнжэтэй.

Гэхэтэй, хэмһээ хэтэрмэ нугархай, бүхы юумэндэ «хабшуудажэ» шададаг шэнжэ өөрыгөө хүндэлжэ шадахаа болилогтой, өөрын омогорхолгүй байлгатай, үндэһэн мэдэрэлэй доошололготой нэгэл хилэтэй, энэнһээ һэргылхээр.

Энэ хөөрэлдөө эхилхэдээ, угсаата зонойнгоо һанамжа, дурадхал, үнэн сэхэ бодол, сэсэн зүбшэл мэдэжэ абаха, дуулаха, сэдхэхэдээ хадууһа гэхэн түрүүһын ээлжэнэй зорилго

соо хуулиин эрилтэнүүдтэй сүм зохилдонги байха болоно.

Тиихэдэ гадаадын гүрэнүүдтэ ажаһуудаг буряад-монголшуудай үүргэ нүлөөе хараадаа абаха, хабаадуулаха шухала. Тэдэнэй дуршэл, хараа бодол, арга боломжо мүн лэ ехэ хүсэн гээшэ ха юм.

Мүнөө дэлхэй дээрэ глобализаци гэхэн үйлэ ябадал улам эршэдэнэ. Тэрэнэй ашатай таланууд олон, зүгөөр арадуудай, үндэһэ яһатанай илгаада хүлээгдээгүй нүлөөтэй. Хүнүүд гээшэ бэе бээдээ адляараа бэшэ, харин бэе бэеһээ ондоогоороо һайн гэдэг, энэ үнэн. Тиймһээ дэлхэй дээрэ элдэб үндэһэ яһатан лэ байхадаа, һайхан гээшэ.

Монгол орондо ажаһуудаг угсаатанаймнай анхан үүсхэн эхилхэн бүгдэ буряадай «Алтаргана» гэхэн ехэ найр наадан манай арадай сэдхэл бодолой ниитэ нэгэн үндэһэтэй, эшэтэй

БУРЯАД-МОНГОЛШУУД МҮНӨӨДЭР БА ЕРЭЭДҮЙ САГТА

дүүрэн эрхэтэд болон ажаһуудаа, алиш талаһаа ашатай. Эндэ нэгэһе далда удхатай асуудал байхагүй. Гэхэ зуура, хаанаш амидарха заяатай һаа, бидэ, буряад-монголшууд, үлхөө холбоогоо һэргээжэ, үндэһэн мэдэрэлээ үргэжэ, сэдхэл бодолоороо ниитэ нэгэн хэлбэригтэй, харилсаа барисаагаа улам батадхан, ерээдүй тээшээ дабшаха байгаа бэшэ гүбди.

ҮНДЭХЭН ШЭНЖЭЭ АЛДАЛГА ХОЙШОЛОН ЕХЭТЭЙ

Бидэ, Россияда ажаһуудаг буряад-монголшууд, һүүлэй хэдэн арбаад жэлэй туршада ниитэ хүгжэлтөөрөө, байдалайнгаа хэмжээгээр, соёл болбосоролоороо, эрдэм мэдэсээрээ нилээд урагшаа дабшалта туйлааш һаа, эхэ хэлэ бэшэгээ, үндэһэн соёлоо, урдын ёһо заншалайнгаа эрхим таланууды, шэрхи шэлдэгээ, тэсэмгэй түбшэн зангаа, үнэн сэхэ дотороо, урилгы хүндэ мүүшээ - нэгэ үгөөр, энэ хүрэтэр бидэнии үргэн тэжээн ябаһан шэнжэнүүдээ сүм алдаха туйлаа тулажа ерээд байнабди, үнэндөө, олон юумээ бусалтагүйгөөр алдаашьебди.

Ямарһе арадай, үндэһэ яһатанай бэе махабадай, тэнхээ тамирай, шэг шарайн, уг узуурай анханай табисуурта, мүн хүгжэлтынгөө замда олоһон шэнжэнүүд шуһан соонь юм гэдэгһын үнэн. Харин сэдхэл бодолой, соёл болбосоролой, оюун ухаанай, хоорондоо харилсаанай, мэдээсэлэй, мүн бэшэ, бэшэһе, энэл зэргын шэнжэнүүд хэлэн соо сугларан нягтаржа, үеһөө үедэ дамжуулагдадаг гээшэ. Энэ эрдэмтэдэй, мэргэжэлтэдэй, гүн ухаатанай лаб элирүүлһэн баримта.

Тиймһээ эхэ хэлээ алдангаа алдантажа байһан ябадалнай

Зүгтөө өөрын хэлэгүй шахуу, монголш бэшэ, буряадш бэшэ, ородш бэшэ үндэһэтэн болохын замда ороод байгшамнай хойшолон ехэтэй. Саагуурын бодоходо, бүхыдөө үндэһэн соёл болбосоролонай алдагдаха болоно ха юм. Үнэндөө, бидэнэй дээдын одо заяан залирхал даа. Ямарһе арад, үндэһэ яһатан өөртөө нимэ үйлэ тодхор хүсэхэгүй.

ЕРЭЭДҮЙГӨӨ ӨӨНЭДӨӨЛ ШИИДХЭХЭ ДЭЭДЫН УЯЛГАТАЙБДИ

Гүрэнэй үндэһэ яһатанай хараа бодол, политика гээд байдаг ааб даа. Шэнэ Россияда энэ улас бодол шийдхэгдээдүй. Гэбэһе зуу гаран элдэб арад, үндэһэтэн эндэ ажамидарна, байдалаа зохоёон һууна. Тэдэнэй дунда бидэ, буряад-монголшууд, өөрынгөө һуури эзэлэн, нэгэнэйл зэргэ ажаһуунабди. Гүрэн түрын зүгһөө бидэнэй үмэнэ табигдадаг анхарал

байгаа. Тийн удаадахи шатада энэнэдэ үндэһэлэн, ниитэ зүбшэлгэ, ябуулганууды эмхидхэхэ, үүсхэхэ гэхэн зорилго хараалагдаа. Саашань гэбэл, бүхы сугларһан юумээ шэнжэлэн согсолоод, зүб мурэй дүнгэлтэ хэхэ ябадал ээлжээтэ хэрэг зорилго гээд ойлгогдоо. Одоол эдэ ябадал зорилгоудай эсэстэ түрэл арадайнгаа хүгжэлтын тон һаяын, наагуур болзорой, холын хараатай программын проект зохоёжо, Бүгдэ буряадай үндэһэн соёлой эблэлэй (ВАРК) ээлжээтэ хуралай зүбшэн харалгада дурадхаха хараа бодол баримталагдана. Буряад арадай Конгресс, эрдэмтэд мэргэжэлтэд, түрүү бодолтон, аха захатан, уран зохоёолшод, гүн ухаатад, олзын хэрэг эрхилгэшэд гээд бодоходо, ямарһе асари дээдын хэрэг бэлүүлхэ аргатай хүсэн бидэндэ байна. Зүгтөө тэдэнэй эхин зэргэдэ засагай удамаршад байха ушартай. Энэ ехэ ябуулга гүрэнэй ниитэ улас бодолой хилэ

байһы гэршэлхынгээ хажуугаар, ерээдүйн хуби заяанаймнай һаруул нангин һүлдэ, залгаа, залуур болоно.

Энэ агуу ябуулгын үе-үе эмхидхэгдэн үнгэрдэгш һаань, тэрэнэй халуун амисхалы, эршэ хүсые, һүр һүлдые, ниитэ хүсэл зоригые буряад-монгол арадынгаа мүнөөдэрэй, ерээдүйн ашада үргэлжэлүүлэн шэглүүлхэ байгаа гүбди гэжэ найдала мэдүүлээд, Та олондо, эльгэн хайрата угсаатандаа, аза жаргалье хүсэн һүгэдэнэб.

Батор ШАГДАРОВ,
Россия Федерациин соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ, уран шүлэгшэн, журналист,
1991-1999 онуудта «Толоной» ахамад редактор.

Агын автономито округой «Алтаргана - 2006» тусхай дугаарһаа. («Толон» газетэ).

Захаaminaй аймагай Үлэгшэнэй нургуулин 80 жэлэй ойдо

Эдир зургаатай наһандаа анха түрүүн нүхэрөө дахажа, нютагайнаа нургуулин бо-гоһо алхажа, зөөлөн жэнги-нүүр гуулин хонхын абяа-гаар анханай хэшээлдэ ороо бээлэйб. Гадаһа бэшэжэ эхи-лээд, «А» үзэгһөө захалжа, бү-хы үзэгүүдые бэшэжэ, хэлэ-жэ, холбожо нураад, тоо бо-долго, уншалгада орогдоо бээлэй. Дайн даяр дүүрэнээр гурбан жэл үнгэрөөд байба-шые, ажабайдал яһаа хүндэ, олон бэрхэшээлтэй байгаа даа. Эдихэ эдээнһээ эхилээд, үмдэхэ хубсаһа хунар тон хо-мор, 5-6-дахи анги хүрэтэр үбо-лын хонин хүдэнһэн үмдэ-тэй, үхэрэй арһаар улаһан, намагай хобхо хагдан үбһөөр хэгдэнһэн дүрэнхэтэй гуталтай ябагдаа. Тэрэ сагта үбэлын яһаа ехэ саһан ородог, январь-февраль һарануудта хэлэшэ-гүй ехэ хүйтэн болодог, - 50 градус оройдоол жиирын хүй-тэн гэжэ тоологдодог бай-һан, нургуулин хэшээл хүй-тэнһөө боложо болибо гэжэ байгаагүй юм һэн. Хубсаһа муутай үхибүүдэй хасар, шэхэ хүлдөөхэ гээшэ юрын ябадал байһан, хэншые тэрэндэ ехэ зобожо, голхоржо ябаагүй юм һэн.

Анхан нургуулида нуража ябахадамнай, гурбан хэшээ-лэй һүүлдэ утын амарха заб-һарлаалга боложо, капустатай халуун аарса нэгэ нэгэ сайр аяга уужа, гэдэнһээ дүүргээд, тэрэ үедөө ехэл жаргалтай, баяртай садхалан амитад хэшээлдэ ородог бээлэйбди. Дет-домой үхибүүдэй ерэхэлээр тэрэ эдээлэгэмнай болоу-лагдаа һэн.

Тээ томохон боложо, гур-бадахинаа эхилээд, жэл бүри жэлэй шалгалта гаража, дээ-шээ дэбжүүлэгдэжэ, үгышые һаа, хоёрдохи жэлээ тэрэ ангида нураха баатай болог-додог һэн. Намарай дулаа-хан үдэрнүүдтэ хэшээлэйнгээ һүүлдэ сугларжа, тарһанай толгой түүхыгээ, үгышые һаа, хуушан яһа, түмэр тушаа су-гулуулаха гэхэ мэтэ ажаада ха-баадажа эхилээд, һүүлдэ ха-барын зумбраа алажа, ар-һыень аятайханаар хатаажа тушааха, нургуулиа тойруу-лаад, модо нуулгаха, үбэлдөө түлижэ, нургуулиа дулаа-суулаха, түлээ тайража тушаа-ха гээд лэ, ажал юрэдөөшые таһардаггүй бээлэй. Эдэ мэтын ажал олоороо хэжэ ябахад, бэе бээһэн дүй дүршэл абажа, алибаа ажаада нураһанай аша туһаар, энэ наһанай туршада ямарханшые ажалтай тухаада ядаржа, сүхэржэ ябагдаагүй даа. «Нураһаниие нураар та-һалхалгүйш», - гэжэ урдһанай нургаал үгэнүүд угаа ехэ уа-хатай гэжэ мүнөөл үбгэрһэн хойноо ойлогдоо гээшэ бээ.

Гансал һайн юумэндэ ну-рагдаа бээшэ, харин олоной дундаһаа, алибаа нэгэнэй тухиралта, заалтаар, жэшээ-лэн дууряажа, баһаа муу юумэн хэгдэнһэн лэ байгаа бээ, тиигээд тэрэ үедөө муу хэ-рэг үйлэдөөд, энэмни болохо-гүй хэрэг гэжэ ойлогожо, ур-дын нургаал дахан, «муугаа даража, һайгаа үргэжэ» яба-һан хадаа, муу юумэ хэһэнэ мүнөө болоходо мартажархи-һан байһаб.

Олон хүбүүд, басагад та-нил боложо, дээшээ ангида дэбжэхэ тумашни зарим нү-хэд хоёрдохи жэлээр үлэжэ гү, али болохо ажабайдалда ушар-даг элдэб шалтаганһаа нургуу-лиа орхихо гэхэ мэтэнһээ бо-ложо, саашаада нураха ну-рагшад үсөөржэл байдаг һэн. нургуулин жэлнүүдтэ Хур-тага, Бургалтай, Харсаа, Ал-цаг, Армаг, Дээдэ Тори, Доодо,

Дээдэ Бургалтайн хүбүүд, басагадаар ном үзэгдөө, наада зугаа дэлгэгдээ, инаглажа, дур-лажашые ябагдаа, мүнөөшые харилсажа, нүхэсэжэ уулзаха бүхэндөө баярлажа, хүхижэ, һонин һорьмойгоороо, дүй дүршлөөрөө хубаалдажа ябадагбди даа.

Маанадай нуража ябаха үедэ телевизор оройдоошые мэдэхгүй, багшанарнайшые зүүдэндээшые үзөөгүй байһан саг, гансал нэгэ багшамнай Москвада нураһан, метро тухай хөөрэхэдэнь, түмэр хар-гы үзөөгүй бидэнэр метро гээ-шыень ой ухаандаа оруулаха шаддаггүй бээлэйбди. Багшам-най томо болоод ошожо үзэхэт гэхэ, тиихэдэнь би тэрээн руу юугээ бэдэржэ, ямар мүнгэ

буланда ба Хуртага, Алцаг, Доодо-Бургалтайгаар наада гаргадаг бээлэйбди.

Илангаяа Хоца Намсарае-вай шог ёгтоо расказуудые, шү-лэгүүдые арад зон шагнаха, хараха ехэ дуратай байха, дабтуулха, хүлээхэ, магтаха даа. Хабарай ба намарай үедэ Зэдынгээ эрьедэ үдэшин боро хараанһаа үглөөгүүр болотор гутаари һахижа, элдэб һо-ниноороо хубаалдажа, ун-шаһан номоо, хараһан кино-гоо хөөрэлдэжэ хоноод, дүр-бэдэхэ, табадахи хэшээлдэ эжэлүүдгүй нойртоо диилдээ нойрмоглохошые үе болодог һэн. Зарим бэрхэ заһаһаа хүбүүд зэргэлжэ нуугаад, 14-16 гутаари бариха, харин би тиихэдэнь хоёрые, эгээ ехэ аза

мэргэжэлтэй боложо, энэ на-һанайнгаа эдир һайн жэлнүү-дые ажал хүдэлмэридөө зор-юулжа, үрэ хүүгэдээ, ашанар зээнэрээ үргэлсэжэ, наһа-найнгаа амаралтада гаранхай ехэ, багашые һаань, гүрэнэй тэдхэмжэтэй сагаан буурал таабай, төөбинэр болонхойшые һаа, һанаан дээгүүр, бэе дорюун амар мэндэ һуунабди даа.

Үнгэрһэн үхибүүн наһаа дурсан, һанан нуухадаа, эжэ-лүүдгүй бүхы багшанарайнгаа абари зан, зөөлэн мийһэрэл, хатуу эрид болошодог шарай, хоолойн абяан шэхэндэшини дууддахадал гэдэг. Аргагүй ехэ нургаалда нургаһан багшанараа дурсан ябахад, эльгэ зүрхэн доһолоод, ухаан бодол хүлгөөд, хүлнүүдни хүнгэршэхэдэ гэдэг.

НЮТАГ ЗОНОО ГЭГЭЭРҮҮЛХЭН НАРААР ТОЛОРҠОН НУРГУУЛИМНАЙ

тангаар аяр Москва ошобо гэшээбиб, нургуулиа дүүргээд, һайн мори унаад, үхэр малаа адуулжа, ажа амидарбал болоо гэжэ бодогшо бээлэйб. Мү-нөө болоод байхада, Москва, Киевһээ эхилээд, Владивосток хүрэтэр Россин томо томо хотонуудаар ябагдаа, Улаан-Баатар, Эрдэнэт, Булган, Баян-Түмэн, Маньчжуришые ошог-доо, хүнэй наһанда элдэб шал-таг олодоод, ажал хэрэг гараад, алишые хизаар ороноор ябаха үйлэ тухаада байха юм даа. Тэрэ энэ нютагай арад зонтой уулзажа, амар мэндээ хэлсэ-жэ, заншалаараа, соёлоороо хубаалдажа, бэе бээынгээ хэ-лэ аманда нуража, бэе бээе хүндэлжэ ябахад эрхим юун байха бээлэй.

Дайнай үедэ, һүүлээрн-шые манай нютагаархинай олонхинини таһаа баридаг байһан, һүүлдэ республикада таһаагай фабриканууд олошоржо, дэлгүүртэ үндэгэн үнэ багатай, таһалгаряагүй байдаг болоходо, зон таһаа барихаа болишоһон юм. Таһаа гээшэ манай багада ехэл хэрэгтэй амитан байһан юм, ядахад арай гэжэ хэды хоножо ерэдэ һүүдэл кинодо ороходо, таһаагай нэгэ үндэгэ халһаһандаа хээд, ехэл гам-тай тэрэнэ хадагалжа, кино харуулдаг хүндэ тушаажа, үнөөхи клубайнгаа үүдэ онгойлогожо, кинодо ородог бээлэйбди. Баһа нэгэ зарим-даа халаахай соһоо олоһон үндэгэн муудашаһан юумэн дайралдаад, кино харуулдаг хүндэ балшыса баригдаад, дахин эндэ хүлөө бү таби гэжэ зануулаад халаахаш даа.

Юрэдөөл, тэрэ үедөө кино-до оробол, аргагүй ехэ аза талаанда хүртэжэ, хэдэн хоног соо хараһанаа хөөрөжэ, зу-гаалжа ябагдагша бээлэй. Илангаяа хүршэ хүгшээдэйнгөө урда хөөрөжэ үгэхэдэшини, кино хараагүй зон хадаа оройдоошые үнэншэхэгүй, энэ хүбүүн өөрөө һанаад, дэгэд буудана гэлсэжэ, урмыешни хухалха.

Һүүлдэ томошог болоод, зу-най үедэ клубай газар волей-бол һүни болотор наадаад, клуб соогоо орожо, үүр сай-тар ёохорлогшо бээлэйбди, хоолойнгоо мохитосотор, хү-лэйнгөө янгинатар наадаа-шые һаа, тэрэ үедөө маанад-һаа жаргалтай зон байгаагүй даа.

нургуулин хэшээлнүүдэй һүүлдэ баһа сугларжа, энэ тэрэ зохёолшодой пьеснүүдые табижа, дуу дуулажа, хатаржа, концерт бэлдээд, нургуулидаа, клубтаа, малшадай улаан-

туда болболын, гурба-дүр-бэн багашаг гутаари баридаг бээлэйб. Бэрхэ хүбүүдтэй ур-гашые, хахуулиашые һэлгээд туршахаш, үгы даа минии хахуулин хорхойе дууһыень эдижэрхиһэн байхадань, бэр-хэ заһаһанаймни хахуули-да гутаари аһалдаад лэ байха, хоротой байгша һэн даа, тэрэ үедөө.

Зунай амаралтын үедэ гэр-тхинээрээ үбһэндэ гарахаш, үглөөнэй мананда ба шүүдэртэ моридоо бэдэрхэн бэрхэшые һаань, тармалга сомоһын үедэ һайн морёор бухал шэрэхэлһээ эрхим жаргал үгы байдаг бээлэй.

1957 онһоо нурагшадай үйлэдбэрин бригада болоод, Мухарай жалгада булгаан барижа, үбһэндэ гараа бэ-лэйбди. Эрхим һайнаар ажал-лагдаа, тэрэнэй үрэ дүнгөөр республикын нурагшадай слётдо хабаадалсаабди, үхи-бүүдые урмашуулаад, магтаад ябабал, аргагүй үрэ дүнтэй, ажал хэрэг үндэр бүтэсэтэй байха юм бээлэй. Маанадай нуража ябахад, пионер, ком-сомол гээд, нурагшадай эми-хин элбэл байһан, вожата, секретарь, староста гэхэ мэтэ албатан нурагшын абари зан, журам, дүрим, нурагсалай амжалта шалгажа, даб гэбэл, суглаа, хурал зарлажа, ехэ хөөрлэдөөн болохо, гэмтэй зон шанга мүрдэлгэ, мүшхэлгэдэ орохоһоо эхилээд, элдэб зан-налта заһналтада хүртэгшэ һэн. Иимэ ушарһаа манай үетэн хоорондоо яһала эбтэй, отря-дайнгаа, классайнгаа, нургуу-лингаа, нютагайнаа нэрые һайнаар нэрлүүлхэ гэжэ аһан шадалаараа оролдожо ябадаг зантай бээлэй.

Он жэлэй үнгэрхэдэ, би-дэшые нургуулиа 1960 ондо дүүргэжэ, арбадахие дүүр-гэһэн үнэмшэлгэтэй болоод, хүн бүхэн хүсэ шадалараа саашаа нураһанай нураад, дээдэ, дунда, тусхайта нур-гуули дүүргэжэ, доро дороо

Үлэгшэнэй нургуули дүүр-гэһэнэй шабинартань иигэжэ ханданаб: «Нүхэдүү! Хаанашые, ямаршые ажалтай ябахад, турэл нургуулиа һанажа, али болохо арга шадалараа аша туһа үзүүлжэ, дэмжэжэ яба-хыетнай гуйнаб».

Нютагайнаа нургуулин 80 жэлэй ойн баяраар мүнөө ажаллажа байһан ба манай нургуулида хүдэлхэн бүхы баг-шанарые маша ехэ хүндэтэй-гөөр амаршалаад, ажалдань амжалта, ажабайдалдань ам-галан тайбаниие, элүүр энхые хүсэнэб.

Зай, энээгээр түгэсэжэ, иимэ шүлэгөөрөө дүүргэһүүб даа:

Наян жэлэй туршада Нютагайн зонине гэгээрүүлжэ, Наһанайн харгыга гаргаһан Нараар толорһон нургуули.

Хуушан монгол, латаар Хэшээлээ хэжэ эхилээд, Хожомын орог үзэгөөр Хүн зоноо нургааш.

Үнгэрһэн сагай туршада Үржэлтэй ашатай ажаллааш, Үндэр дээдэ мэдэсэтэй Үхибүүдые хүмүүжүүлжэ гаргааш.

Мартагжа байһан заншалаа Мүнөөнэй үетэндэ дамжуулаш, Суута зоноо мүнхэлжэ, Самбар дээрээ бэшүүлэнш.

Зонойнгоо гурттай дуунуудые Залуушуулаа дамжуулан нурганаш, Хуушан ёһо гуршмаараа Хурим түрээ үнгэргэнш.

Бадма АЮРОВ.

Хүдөөгэй һонин ЭМХИТЭЙ, ЭДЭВХИТЭЙНЬ ЭЛИРИЭ

Һүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ Захаами-най аймагайхид алишые талаараа түрүүшүүлэй зэргэдэ жагсан ябана гэхэдэ, алдуу болохогүй. Хүдөө ажа-хыншые, нурагсалайшые, социаль-но-хангалын, спортын, соёлойшые талаар республика дотороо ходоодоо түрүү нууринуудые эзэлэн ябахыень хаража, нютагаархимнай омогорхоно, амжалта тээшэ эрмэлзэнэ, хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана. Хадата нютагаймнай хүн зоной эршэтэ ажалай, оролдолгын аша үрэ ехэ. Республика дотороо үнгэр-гэгдэнһэн али бүхы конкурс-харал-гануудта, мурьсөөнүүдтэ манай ню-тагаархид хабаадалсаад лэ, түрүү нууринуудые эзэлээд лэ байдагын тон һайшаалтай. Эндэһээл хадын зоной эмхитэй, эдэвхитэй эбтэйн харагдана гээшэ.

Алишые талаар хүдөө ажаахын гү, али нурагсалайшые талаар абаад үзэхэдэ, манайхид ходоодоо хабаадаһан, хүсэ шадалаа туршаһан лэ байха. Жэшээ болгон, энэ хабар үнгэргэгдэнһэн на-циональна проектын нурагсалай эхин шатада манай аймагай нурагсалай таһагые даагша В.М.Бадмаев аймагайнаа олон багшанартай хамта энэ проектдэ ха-баадалсаа, мүн аймагайнаа багшанарай дунда иимэ һонирхолтой хүдэлмэри мартын 15-да хотын 5-дахи нургуули соо үнгэргөө һэн. Энэ ехэ суглаан хуралда аймагай 26 нургуулин багшанар буата шахуу суглараа, өөһэдтөө туһатай, айхабатар һонирхолтой асуудалнуудые шийдхэнһэн байха юм.

Соёлой талаар хаража үзэхэдэ, хүн зонийнгоо түлөө сагаа аша үрэтэйгөөр үнгэргэхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Соёлой таһагые даагша Доржо Балданов түрүүтэй, соёлой хүдэлмэрилэгшэд элдэб конкурснуудые үнгэргөө, жэл бүхэндэ нурагшадай дунда үнгэргэгдээд «Радость детского творчества» гэхэн фестиваль, бага, ехэ, дунда нютагуудай хоорондо үнгэргэгдээд, сагаалганда зорюулагдаһан концертнүүд, выставка-харалгануудшые эмхитэй һайнаар үнгэргэгдөө. Тиигэжэ соёлойимнай байһан соо нэгэ харын туршада «Один день бурята» гэхэн программада зорюулагдаһан концерт-харалга, выставка үнгэргэгдэжэ, айма-гаймнай хүдөө нютагуудай, городойшые коллективүүд өөһэдэнь талаан бэлигээ дэлгэжэ, харалшадаа баясуулаа. Сахирай нургуулин «Урғы», Санагын нургуулин «Санага», Дүтэлүүрэй нургуулин «Эм-хэ сэгсэг», нурагсалай түбэй (центр допол-нительного образования) «Ковырялочки», «Усад» гэхэн фольклорно ансамблин-хид Улаан-Үдэ ошожо, концерт наадааа харуулаа, олоной магтаалда хүртэнһэн байна.

Бэлигтэй бэрхэ нурагшадай туйлаһан амжалтанууд олон. Республика дотор үнгэргэгдэнһэн олимпиадануудта, кон-ференцинуудтэ ходо хабаадажа, нютагаа үргэжэ ябадаг эдиршүүл болохо Булат Соктоев, Сергей Лалердин, Ханда Туб-шинова, Лена Халтинова, Лена Юденко болон бусадай нэрые дурдахаар. Эдэнэр манай саашанги найдал, нютагаа саашаада үргэн ябаха хүнүүднай болоно.

Тиихэдэ нютагай уран бэлигтэй ба-һал шадал зэргээрээ номуудаа хэблүүлэн гаргана, уран зохёолой үдэшнүүдые, уулзалгануудые үнгэргэнэ. һаяхана Хамни нютаг дээрэ уран шүлэгшэн, библиотекарь Ольга Данзановна Вандановагай зохёохы үдэшэ боложо үнгэрөө. Эндэ нурагшад, багшанар, «Уран Душын» гэшүүд олоор суглараа. Мүн баһа Санага нютагтамнай уран зохёолош, багшанарай багша Бадма Шойдокович Шойдовойой түрэнһөөр 85 жэлэй ойн баярта зорюулагдаһан үдэ-шэ үнгэрөө. Мүн уншалгын жэлдэ зор-юулагдаһан «Книга в пути» гэхэн ма-рафон апрелин 20-до Закаменск хотодо тон һонирхолтойгоор үнгэргэгдөө.

Аймаг доторнай шэнэ барилганууд олоор баригдана. Шара-Азаргын дунда нургуулин байһан, Далахайда хүүгэдэй саад, Утаатада хүүгэдэй саад болон бусадые тоолохо болоо һаа, олон.

Иигэжэ түрэл аймагаймнай хүн зон амжалта ехэтэй, ходоодоо түрүү зэргэдэ жагсана гээшэ.

Хандажаб ДАМПИЛОВА.

Шэнэ номуудтай танилсалга

НЮТАГАЙНГАА ТҮҮХЭ МҮНХЭЛБЭ

Шандал иютагһаа гарбалтай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай болон ажалай ветеран, багша, шэнжэлэгшэ Юндэн Цыренович Раднаевай «Шандал, шандалинхид», Буряадай журналистикын ветеран, Россин Федерациин болон Буряад Республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Бата-Мүнхэ Жигжитович Жигжитович «Зоной зол заяан» гэжэ номуудые олоной үзэмжэдэ табижа танилсуулгын баяр ёһолол хаяхан «Шандал» колхозой Соёлой байшан соо боллоо. Эдэ номууд Агын автономито тойрогой Захиргаанай мүнхэ зөөрөз «Агын үнэн» хэблэлэй байшанда, Буряад Республикын Иуралсалай болон эрдэм ухаанай министрствын «Бэлгэ» хэблэлдэ барлагдажа, «Алтаргана-2006» гэжэ уласхоорондын VII нааданай удахана нара хараһан байгаа. Тиигэжэ эдэ номууд «Алтарганын» номой үзэсхэлэндэ табигдаа һэн.

Агын тойрогой хүндэтэ эрхэтэн, педагогикын эрдэмэй доктор Жигмит Тумунов, поэт, Россин соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Бата-Жаргал Гармажапов турүүшын номые шэнжэлэн, Бата-Мүнхэ Жигжитов редакторын болоһон, Буряадай журналистикын ветеранууд - республикын ветерануудай советэй түрүүлэгшэ, Буряад Республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Ревомир Гармаев, «Буряад үнэн» сониний редактор, республикын Уран зохиолошодой холбоной правлениин түрүүлэгшэ Галина Дашеева хоёрдохи ном тушаа һанамжануудаа бэшэһэн. «Бэлгэ» хэблэлэй ахамад редактор Римма Цэдэшиева редакторын болоһон байгаа.

Нютагай захиргаанай толгойлошо Цыцыгма Дашиинимаевна Жигмитова энэ үдэшые нээхэдэ, ингэжэ хэлэбэ:

Манай аха захатанай номуудые бэшэжэ, түрэл нютагайнаа түүхые мүнхэлжэ байхадань, бидэ зүрхэ сэдхэлхэ баясан, тэдэнэй саашанхи зохиохы ажал ябуулгада амжалта хүснэбди. Эдэ номууд нютагайнаа түүхэ, Шан-

далиһаа ургажа гараһан элитэ ехэ хүнүүдэй намтар болон бэшэшые юумэ мэдэжэ, ойлгожо абахадань, бүхы зондо, илангаяа залуу үетэндэ айхабтар туһатай байха аабза гэжэ һангадана. Тиимэһээ ахайнараймнай иимэ һайхан ашата хэрэг улам бадаржа байг лэ даа гэжэ үрэнзэбди.

Удаань номуудай авторнууд эндэртэ гаража, үгэ хэлэхэдэ, зохиолнуудайнгаа удхатай сугларашадые танилсуулба. Юндэн Раднаевай «Шандал, шандалинхид» гэжэ номдо нютагай топонимика, зоной ажабайдал харуулагдана. Шэрүүн хатуу сагуудые гаталжа гаралга, хамтын ажахы байгуулга, Эсэгын дайнай жэлүүд, һандаргадан ажахыгаа пэргээлгэ зураглагдана. Шандал иютагта эрдэм ухаанай дэлгэрэлэ, шажан мүргэл, түүхэдэ мүнхэрһэн хүнүүд, этнографин тобо мэдээнүүд эндэ үгтэнэ. Тус ном али бүхы наһанай уншагшадта зориулагдана. «Энэ номые хэлбэжэ гаргаха шуухала. Ушарын гэлбэ, тэрэ Ага нютагай түүхэ шэнжэлэгдэ, ургажа ябаа залуу үетэниие хурган хүмүүжүүлэгдэ

горигтой туһа нэмэри оруулаха байна» гэжэ педагогикын эрдэмэй доктор Жигмит Тумунов шэнжэлгын гээ түгэсхэлдэ бэшэһэн.

«Үльгэр домогто, эдэн баян, дэлгэр һайхан бүхы Буряад орой, тэдэнэй дунда тоонто нютаг Шандалингаа, Агын болон Усть-Ордын автономито тойрогуудай гайхамшагта, ажалша бүхэриг, алдар солотой, эрэлхэг зоригтой, зол заяатай, Эдэ орондоо үзэн сэхэ хүнүүд тэдэнэй ажал хэрэгүүд тухай, хуби заяан, габшагай ажалар одоһон зол жаргал тухай» Бата-Мүнхэ Жигжитовэй «Зоной зол заяан» гэжэ ном соо зураглагдана. «Аглаг һайхан Ага нютагһаа гарбалтай олохон хүнүүдэй намтар энэ суглуулбар дотор бодото һуурига эзэлжэ, Алхана уулаһаа Адуун-Шулуун хүрэтэр нэмжидэг нодэ алдама талата нютагайхидай уг изагуурые мүнхэлэнэ. Ушар иимэйэ номой автор Ага нютагһаа уг гарбалтай зоной зол заяа, түүхэ түүрэн бэшэгшэ болон гээшэ» гэжэ Буряадай арадай уран зохиолошо Цыден-Жаб Жимбиев энэ дэлхийһээ халижа ошоһонгоо удахана бэшэһэн оролто үгэ соогоо онсолно.

Энэһэй һүүлээр колхозой аха захатанай зүблэлэй түрүүлэгшэ, олон жэлдэ ажахыгаа ударидаһан Ойдог Жамсоевич Цыденнов, багшын ажалай ветеран Цыдыб Жамбалович Жамбалдоржиев гэгшэд үгэ хэлэхэдэ, манай нютагай түүхэ найруулан эдэ номууд үхибүүдые хүмүүжүүлэхэ талаар сэгнэһэгшэ ехэ удаха шанартай, тиимэйэ тэдэниие һүүлдэ дэлгэрэнгээр зүбшэхэ ептойбди гэжэ мэдүүлэбди. Номуудай авторнуудай нэгэн Бата-Мүнхэ Жигжитовэй үүринэр Галсан-Даша Даржаев Түмэн Санжимитупов хоерой наһанай нүхэд Радна-Ханда Болотовна Болотова, Вера Цыремпиловна Бадмаева гэгшэд гүн сэдхэл-

һээ амаршалаад, уянгата дуугаа бэлэглэбэ.

Саашадаа Юндэн Цыреновичэй үхибүүд - хурьгэн хубүүн Түмэн Аюров, басаганиинь - математикын багша Марина Раднаевна, аша, эзэнэрын, Бата-Мүнхэ Жигжитовичэй абгай - багшын ажалай ветеран Лхамцырен Жигжитовна, дүү хубүүн Манзаргаша болон аша басаган Баярма хююулайень халуунгаар амаршалаад, гарай бэлэгүүдые барихан, ирагуу дуунуудаа зориулан байгаа. Эдэнэй удаа нютагай аха захатанай зүблэлэй гэгшүүд Думадоржо Думжапова, Жамбалбабу Цырендоржиев, Дарима Уржинова гэгшэд тайзан дээрэ гаража, үгэ хэлэхэдэ, альга ташалгаар утгадаа.

Уулзалгын түгэсхэлдэ «Шандал» колхозой түрүүлэгшэ Бата-Мүнхэ Дамдинжапович Дамдинов үнэн зүрхэнэй халуун үгэ хэлээ, аха захатанга табан үнгын Аюуша хадагуудаар золгожо, дурасхаалай бэлэгүүдые барюулба. Дундаргын райОНО-гой методист Соёлма Батодоржиева, нютагай библиотекарь Балма Даржаева гэгшэд баярай үдэшые хүтэлбэ. Нютагай ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, эдэбхитгэдэй үнэнхэ зүрхнөө оролдожо, энэ уулзалгыг хайнаар эмхидхэнэһинь түлөө, номуудай авторнууд тэдэнэртэ ехэ баяр баясхалан хүргөө. Энэ мартадангагүй уулзалга сайлаагаар дүүрбэ.

Б.ЧИНДАЛЕЙСКИЙ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: номуудтай танилсалгын үедэ.

• ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 •

Понедельник, 31

Первый канал

- 07.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.05 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
11.10 «ДОКТОР КУРПАТОВ»
12.00 «МАЛАХОВ +»
13.00 НОВОСТИ
13.05 Т/С «ТАЛИСМАН»
14.10 Х/Ф «АЛМАЗЫ ДЛЯ МАРИИ»
15.30 КРИМИНАЛЬНАЯ РОССИЯ. «ОГНЕННЫЙ СЛЕД». 1 С.
16.00 НОВОСТИ
16.20 Д/Ф «ОТПУСК. ВЕРНУТЬСЯ ЖИВЫМ»
17.30 «ДЕТЕКТИВЫ»
18.00 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.20 «КРИВОЕ ЗЕРКАЛО»
19.50 Т/С «ЛЮБОВЬ КАК ЛЮБОВЬ»
21.00 ЖДИ МЕНЯ
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «БЛИЗНЕЦЫ»
23.30 СПЕЦРАССЛЕДОВАНИЕ «АВТОУГОНЫ»
00.40 КРИМИНАЛЬНАЯ РОССИЯ. «ПОСЛЕДНИЙ РОМАН ОБОЛСТЬТЕЛЯ»
01.10 «НА НОЧЬ ГЛЯДЯ»
02.00 «СЕМЕЙНЫЕ ПРОКЛЯТЯ»
02.40 Х/Ф «ЗОРГЕ»
05.40 СУПЕРЧЕЛОВЕК. «ПРОГУЛКИ С КОСМОНАВТАМИ». 1 С.
06.00 НОВОСТИ
06.05 СУПЕРЧЕЛОВЕК. «ПРОГУЛКИ С КОСМОНАВТАМИ». ОКОНЧАНИЕ

Россия

- 06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
Канал БГТРК
07.15, 07.45, 08.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

08.15, 09.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)

Канал «Россия»

- 09.45 Т/С «ЛЮБОВЬ МОЯ»
10.50 Т/С «АВАНТЮРИСТКА»
11.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
12.50 Т/С «ГРАЖДАНИН НАЧАЛЬНИК»
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
15.40 Т/С «БАНКИРШИ»
17.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
18.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
18.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
Канал «Россия»
18.40 Т/С «ОБРЕЧЕННАЯ СТАТЬ ЗВЕЗДОЙ»
19.40 Т/С «ВОЛЧИЦА»
20.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
21.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
21.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
22.05 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.15 Х/Ф «СМЕРТЬ ЕЙ К ЛИЦУ»
00.25 «ВЕСТИ +»
00.45 «ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ»
01.15 Т/С «УГОН»
02.15 ЗАКРЫТИЕ МЕЖДУНАРОДНОГО КОНКУРСА МОЛОДЫХ ИСПОЛНИТЕЛЕЙ «НОВАЯ ВОЛНА-2006». ПРЯМАЯ ТРАНСЛЯЦИЯ ИЗ ЮРМАЛЫ

НТВ

- 07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
09.10 Т/С «ДАЛЬНОБОЙЩИКИ»
10.00 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК»

- 11.00 «СЕГОДНЯ»
11.25 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ. ОБЗОР ЗА НЕДЕЛЮ»
12.05 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС»
13.00 «СЛЕДСТВИЕ ВЕЛИ...»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.30 Т/С «МАРШ ТУРЕЦКОГО-2»
16.30 «ОБЗОР ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
Канал БГТРК
19.35 «ТВОЙ ШАНС» ИНТЕРАКТИВНОЕ ШОУ
Канал НТВ
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 Т/С «ОСТРОГ. ДЕЛО ФЕДОРА СЕЧЕНОВА»
21.50 Т/С «ВСЕ ВКЛЮЧЕНО»
22.50 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
23.00 «СЕГОДНЯ»
23.40 Т/С «КОНТОРА»
00.40 Т/С «СЕКС В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ»
01.50 «ШКОЛА ЗЛОСЛОВИЯ»
02.45 Х/Ф «ПОЛЕТ НАРУШИТЕЛЯ»
04.35 Т/С «ДАЛЬНОБОЙЩИКИ»
05.20 «БИЛЬЯРД»
06.05 Т/С «БАВИЛОН-5»
06.50 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»

Ариг Ус

- 08.00 «МОСКВА. ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
08.25 ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ
08.30 АБИТУРИЕНТ-2006
08.45 ЗНАКИ ЗОДИАКИ. ЖИЗНЬ С УЮТОМ
09.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ НЕЙРОНА»
09.25 НАШИ ПЕСНИ
10.00 Х/Ф «АХ, ВОДЕВИЛЬ, ВОДЕВИЛЬ»
11.25 М/Ф «КАК ГРИБЫ С ГОРОХОМ ВОЕВАЛИ». «КАК ЛЬВЕНОК С ЧЕРЕПАХОЙ ПЕСНЮ ПЕЛИ»
12.00 «ДИКИЕ ДЕТИ»
13.05 «ЖИЗНЬ, ПОЛНАЯ РАДОСТИ»
13.40 М/С «РАКЕТНАЯ ПОМОЩЬ»
14.05 «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БИЧ»
15.00 «ДЕНЬГИ НА ПРОВОДЕ». ЖИЗНЬ С УЮТОМ
15.30 Т/С «БУНКЕР, ИЛИ УЧЕНЫЕ ПОД ЗЕМЛЕЙ»
16.00 «ОФИС»
17.00 «ТАКСИ»
17.30 ПЕВЕНОСОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.00 «МОСКВА. ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
18.30 «АБИТУРИЕНТ-2006»
18.45 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.

- 19.00 «ВОЗМОЖНОСТИ ПЛАСТИЧЕСКОЙ ХИРУРГИИ»
20.00 «ТАКСИ». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
20.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
21.00 «НЯНЯ СПЕШИТ НА ПОМОЩЬ»
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ»
23.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
23.30 «АБИТУРИЕНТ-2006»
23.45 Х/Ф «ТРАССА 60»

Тивиком

- 07.00 МУЗЫКАЛЬНЫЙ КАНАЛ
07.25 М/С «МОГУЧЕ УТЯТА»
07.50 «БЛИЗНЯШКИ-ПЯТЕРНЯШКИ»
08.15 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС»
08.55 Т/С «МЭШ»
09.45 «ОНЕВИДЕЦ» С С. РОСТОМ
10.30 НОВОСТИ «24»
11.00 «ЧАС СУДА»
12.00 «ЧАС СУДА»
13.00 «ЖИТЬ ВКУСНО» С ДЖЕЙМИ ОЛИВЕРОМ
13.30 НОВОСТИ «24»
14.00 «НЕВЕРоятные ИСТОРИИ» С И ДЫХОВИЧНЫМ
15.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
15.30 Т/С «ДРУЗЬЯ»
16.00 М/С «ГРИФИНЫ»
16.30 «РАДИ СМЕХА»
17.00 «МОЗГОЛОМЫ»
18.00 Х/Ф «ДЕСЯТОЕ КОРОЛЕВСТВО»
20.00 «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ» «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
20.15 «АВТОДРАЙВ»
20.30 НОВОСТИ «24»
21.00 Т/С «МАЛЫШНИК, ИЛИ БОЛЬШОЙ СЕКС В МАЛЕНЬКОМ ГОРОДЕ». «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
22.00 Т/С «СОЛДАТЫ-4»
23.00 «ОСТРОВ ИСКУШЕНИЙ». «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
00.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
00.30 НОВОСТИ «24»
01.00 «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ» «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
01.15 Т/С «ДРУЗЬЯ»

СТС «БАЙКАЛ»

- 06.00 М/С «ВЕСЕЛЫЕ МЕЛОДИИ»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 Т/С «33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА»
07.30 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
08.00 Т/С «НЕ РОДИСЬ КРАСИВОЙ»
09.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
09.28 «НАСТРОЕНИЕ» С ЕВГЕНИЕМ ГРИШКОВЦОМ
09.30 Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИН?»
10.00 Х/Ф «ОХОТНИКИ ЗА УДАЧЕЙ»
11.35 М/Ф «ПЕС В САПОГАХ»
12.00 Т/С «ТАЛИСМАН ЛЮБВИ»

- 13.00 Т/С «НОВАЯ СЕМЕЙКА АЛДАМС»
13.30 М/С «ЭКСКАЛИБУР»
14.00 М/С «СМЕШАРИКИ»
14.05 М/С «ПРИНЦЕССА СИССИ»
14.30 М/С «САМУРАЙ ИКС»
15.00 М/С «ЛИГА СПРАВЕДЛИВОСТИ»
15.30 М/С «ЛЮДИ ИКС ЭВОЛЮЦИЯ»
16.00 Т/С «САБРИНА - МАЛЕНЬКАЯ ВЕДЬМА»
16.30 Т/С «ЗАЧАРОВАННЫЕ»
17.30 Т/С «КОМИССАР РЕКС»
18.30 Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИН?»
19.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
19.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
19.58 «НАСТРОЕНИЕ» С ЕВГЕНИЕМ ГРИШКОВЦОМ
20.00 Т/С «НЕ РОДИСЬ КРАСИВОЙ»
21.00 Х/Ф «ПОРОКИ И ИХ ПОКЛОННИКИ»
22.00 Х/Ф «ОТЧАЯННЫЕ ДОМОХОЗЯЙКИ»
23.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
23.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
23.58 «НАСТРОЕНИЕ» С ЕВГЕНИЕМ ГРИШКОВЦОМ
00.00 «СКАЖИ НА СТС-БАЙКАЛ». Т/С «ЧАСТИ ТЕЛА»
01.00 «СКАЖИ НА СТС-БАЙКАЛ». Т/С «ВОРОН»
01.45 Х/Ф «МАЛЕНЬКИЙ ГЕРОЙ»
03.10 «КИНО В ДЕТАЛЯХ. ДАЙДЖЕСТ»
03.55 Т/С «ТАКСИСТ»
05.20 МУЗЫКА НА СТС-БАЙКАЛ

ДТВ

- 09.30 М/Ф
11.05 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
11.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ». МИХАИЛ ШУЙДИН
11.55 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
12.00 ТЕЛЕМАГАЗИН
12.30 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»
12.50 Х/Ф «МОЙ ЛУЧШИЙ ДРУГ ГЕНЕРАЛ ВАСИЛИЙ, СЫН ИОСИФА»
15.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
15.25 Т/С «КОМАНДА «А»»
16.30 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
17.25 М/Ф
18.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ». МИХАИЛ ШУЙДИН
19.00 Х/Ф «СЛУЧАЙ В КВАДРАТЕ 36-80»
20.40 ХИТ-ПАРАД АВАНТОР. «ОСТОРОЖНО, АФЕРА!»
21.00 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
22.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
22.55 Т/С «ВИНТОВАЯ ЛЕСТНИЦА»
00.00 Т/С «ОКРУГ КОЛУМБИЯ»
01.00 Х/Ф «ПОЕЗД СМЕРТИ»
03.05 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»
03.25 АГЕНТСТВО КРИМИНАЛЬНЫХ НОВОСТЕЙ
03.45 Т/С «КОМАНДА «А»»
04.35 МУЗЫКА НА ДТВ

№85(21325)

Дүжэрнэ

№29(485)

Вторник, 1

Первый канал

07.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.05 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
11.10 «ДОКТОР КУРПАТОВ»
12.00 «МАЛАХОВ +»
13.00 НОВОСТИ
13.05 Т/С «ТАЛИСМАН»
14.10 «ЧИП И ДЕЙЛ СПЕШАТ НА ПОМОЩЬ»
14.30 НОВЫЙ ДЕНЬ
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.30 КРИМИНАЛЬНАЯ РОССИЯ. «ОГНЕННЫЙ СЛЕД» 2 С.

«Россия»

06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
Канал БГТРК
07.15, 07.45, 08.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
08.15, 09.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
09.45 БАМБААХАЙ
10.00 УЛГУР
10.15 ТАЙЗАН
10.35 СПОРТ-ЦЕНТР
Канал «Россия»
10.50 Т/С «АВАНТЮРИСТКА»
11.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

Канал «Россия»
12.50 Т/С «ГРАЖДАНИН НАЧАЛЬНИК»
14.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
15.40 Т/С «БАНКИРШИ»
17.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
18.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
18.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
Канал «Россия»
18.40 Т/С «ОБРЕЧЕННАЯ СТАТЬ ЗВЕЗДОЙ»
19.40 Т/С «ВОЛЧИЦА»
20.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
21.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
21.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
22.05 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.15 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
00.15 ПРЕМЬЕРА. «ГОРОДОК»
01.15 «ВЕСТИ +»
01.35 Т/С «УГОН»
02.35 Х/Ф «ГОРОД АНГЕЛОВ»

НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
09.10 Т/С «ДАЛЬНОБОЙЩИКИ»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.25 «ПРЕСТУПЛЕНИЕ В СТИЛЕ МОДЕРН»
11.55 Т/С «АЭРОПОРТ»
12.55 Т/С «ЗОЛОТЫЕ ПАРНИ»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.30 Т/С «ОСТРОГ. ДЕЛО ФЕДОРА СЕЧЕНОВА»
15.30 Т/С «ВСЕ ВКЛЮЧЕНО»
16.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 Т/С «БАНДИТСКИЙ ПЕТЕРБУРГ»
Канал БГТРК
19.35 «ПАЗЗЛЫ»
19.45 «ТАМИР»
Канал НТВ
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 Т/С «ОСТРОГ. ДЕЛО ФЕДОРА СЕЧЕНОВА»
21.50 Т/С «ВСЕ ВКЛЮЧЕНО»
22.50 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
23.00 «СЕГОДНЯ»
23.40 Т/С «КОНТОРА»
00.40 Т/С «СЕКС В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ»
01.50 Х/Ф «СЕРДЦА В АТЛАНТИДЕ»

Ариг Ус

07.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
08.00 М/Ф
08.10 «ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ»
08.20 «АБИТУРИЕНТ-2006»
08.30 «АБИТУРИЕНТ-2006»
08.45 НАШИ ПЕСНИ
09.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
09.25 «ЗВЕЗДА НА ДОРОГЕ».
09.40 НАШИ ПЕСНИ
09.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
10.00 Х/Ф «ТРАССА 60»
12.30 М/Ф «МИСТЕР И МИССИС УКСУС»
13.05 «ЖИЗНЬ, ПОЛНАЯ РАДОСТИ»
13.35 М/С «РАКЕТНАЯ МОЩЬ»
14.05 «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БИЧ»
15.00 «ДЕНЬГИ НА ПРОВОДЕ»
15.30 «МАСКИ-ШОУ»
16.00 «ОФИС»
17.00 М/С «НОВАЯ ЖИЗНЬ РОККО»
17.30 ПЕБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.00 «МОСКВА. ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
18.30 «АБИТУРИЕНТ-2006»
18.45 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
19.00 «ЗАПРЕТНАЯ ЗОНА»
20.00 «ТАКСИ»
20.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
21.00 «ДРУГАЯ ЖИЗНЬ». ЖИЗНЬ С УЮТОМ
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
23.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
23.25 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
23.30 Х/Ф «А КАК ЖЕ БОБ»

Тивиком

07.00 МУЗЫКАЛЬНЫЙ КАНАЛ
07.30 «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ». «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
07.50 «БЛИЗНЯШКИ-ПЯТЕРНЯШКИ»
08.15 «НЕФОРМАТ»
08.40 Т/С «МЭШ»
09.25 Т/С «СОЛДАТЫ-4»
10.30 НОВОСТИ «24».
11.00 «ЧАС СУДА»
12.00 «ЧАС СУДА»
13.00 «ЖИТЬ ВКУСНО С ДЖЕЙМИ ОЛИВЕРОМ»
13.30 НОВОСТИ «24».

14.00 Т/С «МАЛЬЧИШНИК, ИЛИ БОЛЬШОЙ СЕКС В МАЛЕНЬКОМ ГОРОДЕ»
15.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
15.30 Т/С «ДРУЗЬЯ»
16.00 «ГРИФФИНЫ»
16.30 «РАДИ СМЕХА»
17.00 «ФИРМЕННАЯ ИСТОРИЯ»
18.00 «ОСТРОВ ИСКУШЕНИЙ»
19.00 Т/С «СОЛДАТЫ-4»
20.00 «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ». «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
20.30 НОВОСТИ «24».
21.00 Т/С «МАЛЬЧИШНИК, ИЛИ БОЛЬШОЙ СЕКС В МАЛЕНЬКОМ ГОРОДЕ». «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
22.00 «СОЛДАТЫ-5»
23.00 «ОСТРОВ ИСКУШЕНИЙ». «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
00.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
00.30 НОВОСТИ «24».
01.00 «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ». «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
01.15 Т/С «ДРУЗЬЯ»
01.45 Д/Ф «РУССКИЕ БЕЗ РОССИИ»: «БЕРЛИНСКИЕ ЗВЕЗДЫ»

СТС - «БАЙКАЛ»

06.00 М/С «ВЕСЕЛЫЕ МЕЛОДИИ»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 Т/С «33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА»
07.30 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
08.00 Т/С «НЕ РОДИСЬ КРАСИВОЙ»
09.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
09.28 «НАСТРОЕНИЕ» С ЕВГЕНИЕМ ГРИШКОВЦОМ.
09.30 Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИН?»
10.00 Т/С «ВИОЛА ТАРАКАНОВА. В МИРЕ ПРЕСТУПНЫХ СТРАСТЕЙ»
12.00 Т/С «ТАЛИСМАН ЛЮБВИ»
13.00 Т/С «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
13.30 М/С «ЭКСКАЛИБУР»
14.00 М/С «СМЕШАРИКИ»
14.05 М/С «ПРИНЦЕССА СИССИ»
14.30 М/С «САМУРАЙ ИКС»
15.00 М/С «ЛИГА СПРАВЕДЛИВОСТИ»
15.30 М/С «ОХОТНИКИ ЗА ПРИВИДЕНИЯМИ»
16.00 Т/С «САБРИНА - МАЛЕНЬКАЯ ВЕДЬМА»
16.30 Т/С «ЗАЧАРОВАННЫЕ»
17.30 Т/С «КОМИССАР РЕКС»
18.30 Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИН?»
19.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»

19.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
19.58 «НАСТРОЕНИЕ» С ЕВГЕНИЕМ ГРИШКОВЦОМ.
20.00 Т/С «НЕ РОДИСЬ КРАСИВОЙ»
21.00 Х/Ф «ПОРОКИ И ИХ ПОКЛОННИКИ»
22.00 Х/Ф «ОТЧАЯННЫЕ ДОМОХОЗЯЙКИ»
23.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
23.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ.
23.58 «НАСТРОЕНИЕ» С ЕВГЕНИЕМ ГРИШКОВЦОМ
00.00 «СКАЖИ НА СТС-БАЙКАЛ». Т/С «ЧАСТИ ТЕЛА»
01.00 «СКАЖИ НА СТС-БАЙКАЛ». Т/С «ВОРОН»
01.50 Х/Ф «ОТРЯД СТРЕМИТЕЛЬНЫХ»
03.05 КИНО В ДЕТАЛЯХ. ДАЙД-ЖЕСТ
03.50 Т/С «ТАКСИСТ»
05.20 МУЗЫКА НА СТС-БАЙКАЛ

ДТВ

09.30 М/Ф
11.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
11.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ». ИННОКЕНТИЙ СМОКТУНОВСКИЙ
11.55 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
12.00 ТЕЛЕМАГАЗИН
12.30 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»
12.50 Х/Ф «ПОЕЗД СМЕРТИ»
15.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
15.30 Т/С «КОМАНДА «А»»
16.30 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
17.25 М/Ф
18.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ». ИННОКЕНТИЙ СМОКТУНОВСКИЙ
19.00 Х/Ф «УХОДЯ - УХОДИ»
20.55 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
21.05 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
22.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
22.55 Т/С «ВИНТОВАЯ ЛЕСТНИЦА»
00.00 Т/С «ОКРУГ КОЛУМБИЯ»
01.00 Х/Ф «НОЧНОЙ ДОЗОР»
03.05 «КАРДАННЫЙ ВАЛ»
03.25 АГЕНТСТВО КРИМИНАЛЬНЫХ НОВОСТЕЙ
03.45 Т/С «КОМАНДА «А»»
04.40 «ДЕВУШКИ НЕ ПРОТИВ...»
05.10 Т/С «СВЯТОЙ ДОЗОР»
05.55 Х/Ф «СЛУЧАЙ В КВАДРАТЕ 36-80»
07.05 ВЫСОКАЯ ЦЕНА СЛАВЫ
07.35 ИГРОВОЕ ШОУ «ДЕНЬГИ С НЕБА»
07.45 МУЗЫКА НА ДТВ

• ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 •

Среда, 2

Первый канал

07.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.05 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
11.10 «ДОКТОР КУРПАТОВ»
12.00 «МАЛАХОВ +»
13.00 НОВОСТИ
13.05 Т/С «ТАЛИСМАН»
14.10 «ЧИП И ДЕЙЛ СПЕШАТ НА ПОМОЩЬ»
14.30 НОВЫЙ ДЕНЬ
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.30 УДАРНАЯ СИЛА. «НИКТО, КРОМЕ НАС»
16.00 НОВОСТИ
16.20 Т/С «БЛИЗНЕЦЫ»
17.30 «ДЕТЕКТИВЫ»
18.00 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.20 «КРИВОЕ ЗЕРКАЛО»
19.50 Т/С «ЛЮБОВЬ КАК ЛЮБОВЬ»
21.00 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «БЛИЗНЕЦЫ»
23.30 «УЛИЧИТЬ В НЕВЕРНОСТИ»
00.40 УДАРНАЯ СИЛА. «ВОЗДУШНЫЙ «КЕНТАВР»
01.20 «НА НОЧЬ ГЛЯДЯ»
02.10 Х/Ф «ЗА И ПРОТИВ»
04.00 Х/Ф «БРИЛЛИАНТОВАЯ ЛОВУШКА»
05.50 СУПЕРЧЕЛОВЕК. «ПРОГУЛКИ С КОСМОНАВТАМИ». 3 С.
06.00 НОВОСТИ
06.05 СУПЕРЧЕЛОВЕК. «ПРОГУЛКИ С КОСМОНАВТАМИ».

«Россия»

06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
Канал БГТРК
07.15, 07.45, 08.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
08.15, 09.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
Канал «Россия»
09.45 Т/С «ЛЮБОВЬ МОЯ»
10.50 Т/С «АВАНТЮРИСТКА»
11.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
12.50 Т/С «ГРАЖДАНИН НАЧАЛЬНИК»

14.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
15.40 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
17.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
18.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
18.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
Канал «Россия»
18.40 Т/С «ОБРЕЧЕННАЯ СТАТЬ ЗВЕЗДОЙ»
19.40 Т/С «ВОЛЧИЦА»
20.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
21.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
21.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
22.05 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.15 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
00.15 «БИТВА ЗА СВЕРХЗВУК. ПРАВДА О ТУ-144»
01.15 «ВЕСТИ +»
01.35 Х/Ф «ОТВЕТНЫЙ ХОД»
03.15 «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ»

НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
09.10 Т/С «ДАЛЬНОБОЙЩИКИ»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 «ПРЕСТУПЛЕНИЕ В СТИЛЕ МОДЕРН»
11.55 Т/С «АЭРОПОРТ»
12.55 Т/С «ЗОЛОТЫЕ ПАРНИ»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.30 Т/С «ОСТРОГ. ДЕЛО ФЕДОРА СЕЧЕНОВА»
15.30 Т/С «ВСЕ ВКЛЮЧЕНО»
16.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 Т/С «БАНДИТСКИЙ ПЕТЕРБУРГ»
Канал БГТРК
19.35 МЕЖДУНАРОДНЫЙ ТЕЛЕПРОЕКТ «РАДОСТЬ ВСТРЕЧИ» ТЕЛЕМОСТ «УЛАН-УДЭ - УЛАН-БАТОР»
Канал НТВ
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 Т/С «ОСТРОГ. ДЕЛО ФЕДОРА СЕЧЕНОВА»
21.50 Т/С «ВСЕ ВКЛЮЧЕНО»
22.50 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
23.00 «СЕГОДНЯ»

23.40 Т/С «КОНТОРА»
00.40 Т/С «СЕКС В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ»
01.50 Х/Ф «АТАКА ПАУКОВ»
03.35 Т/С «ДАЛЬНОБОЙЩИКИ»
05.05 «БИЛЬЯРД»
05.55 Т/С «ВАВИЛОН-5»
06.40 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»

Ариг Ус

07.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
08.00 М/Ф
08.15 «ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ»
08.30 «АБИТУРИЕНТ-2006»
08.45 ЗНАКИ ЗОДИАКИ
08.50 НАШИ ПЕСНИ
09.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
09.25 «НАШИ ПЕСНИ»
09.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
10.00 Х/Ф «А КАК ЖЕ БОБ»
12.00 «АНТОЛОГИЯ ЮМОРА»
13.05 «ЖИЗНЬ, ПОЛНАЯ РАДОСТИ»
13.35 М/С «РАКЕТНАЯ МОЩЬ»
14.00 «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БИЧ»
15.00 «ДЕНЬГИ НА ПРОВОДЕ». ЖИЗНЬ С УЮТОМ
16.00 «МАСКИ-ШОУ»
17.00 М/С «НОВАЯ ЖИЗНЬ РОККО»
17.30 ПЕБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.00 «МОСКВА. ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
18.30 «АБИТУРИЕНТ-2006»
18.45 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
19.00 «ДРУГАЯ ЖИЗНЬ» ЗНАКИ ЗОДИАКИ
20.00 «ТАКСИ»
20.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
21.00 «РЕБЕНОК-РОБОТ». ЖИЗНЬ С УЮТОМ
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
23.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
23.25 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
23.30 Х/Ф «НЕ ПОСЛАТЬ ЛИ НАМ ГОНЦА?»

Тивиком

07.00 МУЗЫКАЛЬНЫЙ КАНАЛ
07.30 «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ». «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
07.50 «БЛИЗНЯШКИ-ПЯТЕРНЯШКИ»
08.15 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС»
08.35 Т/С «МЭШ»

09.25 «СОЛДАТЫ-5»
10.30 НОВОСТИ «24».
11.00 «ЧАС СУДА»
12.00 «ЧАС СУДА»
13.00 «ЖИТЬ ВКУСНО С ДЖЕЙМИ ОЛИВЕРОМ»
13.30 НОВОСТИ «24».
14.00 Т/С «МАЛЬЧИШНИК, ИЛИ БОЛЬШОЙ СЕКС В МАЛЕНЬКОМ ГОРОДЕ»
15.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
15.30 Т/С «ДРУЗЬЯ»
16.00 М/С «ГРИФФИНЫ»
16.30 «РАДИ СМЕХА»
17.00 «ФИРМЕННАЯ ИСТОРИЯ»
18.00 «ОСТРОВ ИСКУШЕНИЙ»
19.00 Т/С «СОЛДАТЫ-4»
20.00 «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ». «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
20.30 НОВОСТИ «24».
21.00 Т/С «МАЛЬЧИШНИК, ИЛИ БОЛЬШОЙ СЕКС В МАЛЕНЬКОМ ГОРОДЕ». «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
22.00 Т/С «СОЛДАТЫ-5»
23.00 «ОСТРОВ ИСКУШЕНИЙ». «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
00.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
00.30 НОВОСТИ «24».
01.00 «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ». «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
01.15 Т/С «ДРУЗЬЯ»
01.45 Х/Ф «ЖИЗНЬ И СМЕРТЬ ПИТЕРА СЕЛЛЕРСА»

СТС - «БАЙКАЛ»

06.00 Т/С «ВЕСЕЛЫЕ МЕЛОДИИ»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 Т/С «33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА»
07.30 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
08.00 Т/С «НЕ РОДИСЬ КРАСИВОЙ»
09.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
09.30 Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИН?»
10.00 Т/С «ВИОЛА ТАРАКАНОВА. В МИРЕ ПРЕСТУПНЫХ СТРАСТЕЙ»
12.00 Т/С «ТАЛИСМАН ЛЮБВИ»
13.00 Т/С «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
13.30 М/С «ЭКСКАЛИБУР»
14.00 М/С «СМЕШАРИКИ»
14.05 М/С «ПРИНЦЕССА СИССИ»
14.30 М/С «САМУРАЙ ИКС»
15.00 М/С «ЛИГА СПРАВЕДЛИВОСТИ»
15.30 М/С «ОХОТНИКИ ЗА ПРИВИДЕНИЯМИ»

16.00 Т/С «САБРИНА - МАЛЕНЬКАЯ ВЕДЬМА»
16.30 Т/С «ЗАЧАРОВАННЫЕ»
17.30 Т/С «КОМИССАР РЕКС»
17.30 Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИН?»
19.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
19.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
20.00 Т/С «НЕ РОДИСЬ КРАСИВОЙ»
21.00 Х/Ф «ПОРОКИ И ИХ ПОКЛОННИКИ»
22.00 Х/Ф «ОТЧАЯННЫЕ ДОМОХОЗЯЙКИ»
23.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
23.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ.
00.00 «СКАЖИ НА СТС-БАЙКАЛ». Т/С «ЧАСТИ ТЕЛА»
01.00 «СКАЖИ НА СТС-БАЙКАЛ». Т/С «ВОРОН»
01.50 Х/Ф «ПИРАТЫ ЮЖНЫХ МОРЕЙ»
03.40 Т/С «ТАКСИСТ»
05.10 МУЗЫКА НА СТС-БАЙКАЛ

ДТВ

09.30 М/Ф
11.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
11.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ». АНАТОЛИЙ ПАПАНОВ
11.55 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
12.00 ТЕЛЕМАГАЗИН
12.30 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»
12.50 Х/Ф «НОЧНОЙ ДОЗОР»
15.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
15.30 Т/С «КОМАНДА «А»»
16.30 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
17.30 М/Ф
18.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ». АНАТОЛИЙ ПАПАНОВ
19.00 Х/Ф «ПРИКАЗ: ПЕРЕЙТИ ГРАНИЦУ»
20.55 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
21.05 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
22.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
22.55 Т/С «ВИНТОВАЯ ЛЕСТНИЦА»
00.00 Т/С «ОКРУГ КОЛУМБИЯ»
01.00 Х/Ф «ТИХООКЕАНСКИЕ ЗУБоты»
03.10 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»
03.30 АГЕНТСТВО КРИМИНАЛЬНЫХ НОВОСТЕЙ
03.55 Т/С «КОМАНДА «А»»
04.50 «ДЕВУШКИ НЕ ПРОТИВ...»
05.15 Т/С «СВЯТОЙ ДОЗОР»
06.00 Х/Ф «УХОДЯ - УХОДИ»
07.25 ВЫСОКАЯ ЦЕНА СЛАВЫ
07.55 МУЗЫКА НА ДТВ

Четверг, 3

Первый канал

07.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.05 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
11.40 «ДОКТОР КУРПАТОВ»
12.00 «МАЛАХОВ +»
13.00 НОВОСТИ
13.05 Т/С «ТАЛИСМАН»
14.10 «ЧИП И ДЕЙЛ СПЕШАТ НА ПОМОЩЬ»
14.30 НОВЫЙ ДЕНЬ
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.30 КРИМИНАЛЬНАЯ РОССИЯ. «ЕГО ЗВАЛИ НИКИТА».

«Россия»

06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
Канал БГТРК
07.15, 07.45, 08.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
08.15, 09.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
09.45 «БУРЯД ОРОН»
10.10 МУНХЭ ЗУЛА
10.35 СПОРТИВНАЯ ПРОГРАММА «ТАМИР»
Канал «Россия»
10.50 Т/С «АВАНТЮРИСТКА»
11.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
12.50 Т/С «ГРАЖДАНИН НАЧАЛЬНИК»

14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
15.40 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
17.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
18.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
18.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
Канал «Россия»
18.40 Т/С «ОБРЕЧЕННАЯ СТАТЬЯ ЗВЕЗДОЙ»
19.40 Т/С «ВОЛЧИЦА»
20.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
21.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
21.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
22.05 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.15 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
00.20 К 60-ЛЕТИЮ АРТИСТА. ПРЕМЬЕРА. «КОЛОКОЛ НИКОЛАЯ БУРЛЯЕВА»
00.50 «ВЕСТИ +»
01.10 Х/Ф «ФОТОУВЕЛИЧЕНИЕ»
03.25 «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ»

НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
09.10 Т/С «ДАЛЬНОБОЙЩИКИ»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 «ПРЕСТУПЛЕНИЕ В СТИЛЕ МОДЕРН»
11.55 Т/С «АЭРОПОРТ»
12.55 Т/С «ЗОЛОТЫЕ ПАРНИ»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.30 Т/С «ОСТРОГ. ДЕЛО ФЕДОРА СЕЧЕНОВА»
15.30 Т/С «ВСЕ ВКЛЮЧЕНО»
16.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 Т/С «БАНДИТСКИЙ ПЕТЕРБУРГ»
Канал БГТРК
19.35 В НАРОДНОМ ХУРАЛЕ РБ
19.50 ДОРОГИ ПОЛКОВНИКА СКОПИНЦЕВА
Канал НТВ
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 Т/С «ОСТРОГ. ДЕЛО ФЕДОРА СЕЧЕНОВА»
21.50 Т/С «ВСЕ ВКЛЮЧЕНО»
22.50 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
23.00 «СЕГОДНЯ»
23.40 Т/С «КОНТОРА»
00.40 Т/С «СЕКС В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ»

01.50 Х/Ф «ЭННИ ХОЛЛ»
03.35 Т/С «ДАЛЬНОБОЙЩИКИ»
05.05 «БИЛЬЯРД»
05.55 Т/С «ВАВИЛОН-5»
06.40 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»

Ариг Ус

07.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. 08.00 М/Ф
08.15 «ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ»
08.30 АБИТУРИЕНТ-2006
08.45 ЗНАКИ ЗОДИАКИ
08.50 НАШИ ПЕСНИ
09.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
09.25 «ВАШИ ДЕНЬГИ»
09.45 НАШИ ПЕСНИ
09.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
10.00 Х/Ф «НЕ ПОСЛАТЬ ЛИ НАМ ГОНЦА?»
12.05 «АНТОЛОГИЯ ЮМОРА»
13.05 «ЖИЗНЬ. ПОЛНАЯ РАДОСТИ»
13.35 М/С «РАКЕТНАЯ МОЩЬ»
14.00 «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БИЧ»
15.00 «ДЕНЬГИ НА ПРОВОДЕ»
15.30 «МАСКИ-ШОУ»
16.00 «ОФИС»
17.00 М/С «НОВАЯ ЖИЗНЬ РОККИ»
17.25 ЗНАКИ ЗОДИАКИ
17.30 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.00 «МОСКВА. ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
18.30 «АБИТУРИЕНТ-2006»
18.45 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
19.00 «НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ»
20.00 «ТАКСИ»
20.25 ЗНАКИ ЗОДИАКИ
20.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
21.00 «КЛУБ БЫВШИХ ЖЕН. ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ»
23.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
23.25 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
23.30 Х/Ф «НЕ ВАЛЯЙ ДУРАКА»

Тивиком

07.00 МУЗЫКАЛЬНЫЙ КАНАЛ
07.30 «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ». «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
07.50 «БЛИЗНЯШКИ-ПЯТЕРНЯШКИ»
08.15 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС»
08.35 Т/С «МЭШ»
09.25 «СОЛДАТЫ-5»
10.30 НОВОСТИ «24»
11.00 «ЧАС СУДА»
12.00 «ЧАС СУДА»
13.00 «ЖИТЬ ВКУСНО С ДЖЕЙМИ ОЛИВЕРОМ»

13.30 НОВОСТИ «24»
14.00 Т/С «МАЛЫЧИШНИК, ИЛИ БОЛЬШОЙ СЕКС В МАЛЕНЬКОМ ГОРОДЕ»
15.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
15.30 Т/С «ДРУЗЬЯ»
16.00 М/С «ГРИФФИНЫ»
16.30 «РАДИ СМЕХА»
17.00 «ФИРМЕННАЯ ИСТОРИЯ»
18.00 «ОСТРОВ ИСКУШЕНИЙ»
19.00 «САМ СЕБЕ ХОЗЯИН»
СА. КУШНАРЕВЫМ
19.25 «РАДАР-СПОРТ»
20.00 «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ». «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
20.30 НОВОСТИ «24»
21.00 Т/С «МАЛЫЧИШНИК, ИЛИ БОЛЬШОЙ СЕКС В МАЛЕНЬКОМ ГОРОДЕ». «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
22.00 Т/С «СОЛДАТЫ-5»
23.00 «СУПЕРНЯНЯ» С Т. ЛАРСЕН
«ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
00.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
00.30 НОВОСТИ «24»
01.00 «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ». «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
00.15 Т/С «ДРУЗЬЯ»
01.45 Д/Ф «РУССКИЕ БЕЗ РОССИИ» «РУССКАЯ МУЗЫКА ФРАНЦУЗСКОГО СОПРОТИВЛЕНИЯ»

СТС «БАЙКАЛ»

06.00 Т/С «ВЕСЕЛЫЕ МЕЛОДИИ»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 Т/С «33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА»
07.30 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
08.00 Т/С «НЕ РОДИСЬ КРАСИВОЙ»
09.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
09.28 «НАСТРОЕНИЕ» С ЕВГЕНИЕМ ГРИШКОВЦОМ
09.30 Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИН?»
10.00 Т/С «ВИОЛА ТАРАКАНОВА В МИРЕ ПРЕСТУПНЫХ СТРАСТЕЙ»
12.00 Т/С «ТАЛИСМАН ЛЮБВИ»
13.00 Т/С «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
13.30 М/С «ЭКСКАЛИБУР»
14.00 М/С «СМЕШАРИКИ»
14.05 М/С «ПРИНЦЕССА СИССИ»
14.30 М/С «САМУРАЙ ИКС»
15.00 М/С «ЛИГА СПРАВЕДЛИВОСТИ»
15.30 М/С «ОХОТНИКИ ЗА ПРИВИДЕНИЯМИ»
16.00 Т/С «САБРИНА - МАЛЕНЬКАЯ ВЕДЬМА»

16.30 Т/С «ЗАЧАРОВАННЫЕ»
17.30 Т/С «КОМИССАР РЕКС»
18.30 Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИН?»
19.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
19.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
19.58 «НАСТРОЕНИЕ» С ЕВГЕНИЕМ ГРИШКОВЦОМ
20.00 Т/С «НЕ РОДИСЬ КРАСИВОЙ»
21.00 Х/Ф «ПОРОКИ И ИХ ПОКЛОННИКИ»
22.00 Х/Ф «ОТЧАЯННЫЕ ДОМОХОЗЯЙКИ»
23.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
23.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
23.58 «НАСТРОЕНИЕ» С ЕВГЕНИЕМ ГРИШКОВЦОМ
00.00 «СКАЖИ НА СТС-БАЙКАЛ. Т/С «ЧАСТИ ТЕЛА»
01.00 «СКАЖИ НА СТС-БАЙКАЛ. Т/С «КОВАРСТВО ГОР»
01.55 Х/Ф «ПОРТРЕТ ВАМПИРА»
03.20 Т/С «ТЕСНАЯ КОМПАНИЯ»
03.40 Т/С «ТАКСИСТ»
05.10 МУЗЫКА НА СТС-БАЙКАЛ

ДТВ

09.30 М/Ф
11.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
11.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ». АНАТОЛИЙ РОМАШИН
11.55 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
12.00 ТЕЛЕМАГАЗИН
12.30 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»
12.50 Х/Ф «ТИХООКЕАНСКИЕ ВЫСОТЫ»
15.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
15.30 Т/С «КОМАНДА «А»»
16.30 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
17.25 М/Ф
18.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ». АНАТОЛИЙ РОМАШИН
19.00 Х/Ф «ШУБ-БАБА ЛЮБА»
20.55 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
21.00 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
22.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
22.55 Т/С «ВИНТОВАЯ ЛЕСТНИЦА»
00.00 Т/С «ОКРУГ КОЛУМБИЯ»
01.00 Х/Ф «ШИК»
03.00 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»
03.20 АГЕНТСТВО КРИМИНАЛЬНЫХ НОВОСТЕЙ
03.45 Т/С «КОМАНДА «А»»
04.40 «ДЕВУШКИ НЕ ПРОТИВ...»
05.10 Т/С «СВЯТОЙ ДОЗОР»
05.50 Х/Ф «ПРИКАЗ: ПЕРЕЙТИ ГРАНИЦУ»
07.15 ВЫСОКАЯ ЦЕНА СЛАВЫ
07.50 МУЗЫКА НА ДТВ

• ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 •

Пятница, 4

Первый канал

07.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.05 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
11.10 «ДОКТОР КУРПАТОВ»
12.00 «МАЛАХОВ +»
13.00 НОВОСТИ
13.05 Т/С «ТАЛИСМАН»
14.10 «ЧИП И ДЕЙЛ СПЕШАТ НА ПОМОЩЬ»
14.30 НОВЫЙ ДЕНЬ
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.30 КРИМИНАЛЬНАЯ РОССИЯ. «ЕГО ЗВАЛИ НИКИТА».

«Россия»

06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
Канал БГТРК
07.15, 07.45, 08.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
08.15, 09.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
Канал «Россия»
09.45 Т/С «ЛЮБОВЬ МОЯ»
10.50 Т/С «АВАНТЮРИСТКА»
11.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
12.50 Т/С «ГРАЖДАНИН НАЧАЛЬНИК»

14.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
15.40 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
17.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
18.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
18.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
Канал «Россия»
18.40 Т/С «ОБРЕЧЕННАЯ СТАТЬЯ ЗВЕЗДОЙ»
19.40 Т/С «ВОЛЧИЦА»
20.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
21.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
21.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
22.05 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.15 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
00.20 Х/Ф «МОЙ СВОДНЫЙ БРАТ ФРАНКЕНШТЕЙН»
02.40 Х/Ф «АБСОЛЮТНАЯ ВЛАСТЬ»

НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
09.10 Т/С «ДАЛЬНОБОЙЩИКИ»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 «ПРЕСТУПЛЕНИЕ В СТИЛЕ МОДЕРН»
11.55 Т/С «АЭРОПОРТ»
12.55 Т/С «ЗОЛОТЫЕ ПАРНИ»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.30 Т/С «ОСТРОГ. ДЕЛО ФЕДОРА СЕЧЕНОВА»
15.30 Т/С «ВСЕ ВКЛЮЧЕНО»
16.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 Т/С «БАНДИТСКИЙ ПЕТЕРБУРГ»
Канал БГТРК
19.35 НЕОНОВЫЙ ПРОСПЕКТ
19.50 НОВОСТИ БЕЗ ПОЛИТИКИ
Канал НТВ
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 Х/Ф «СЕМЕЙСТВО БЛЮЗ ПОД ПРИКРЫТИЕМ»
22.30 Х/Ф «РОБОТ-ПОЛИЦЕЙСКИЙ»
00.25 Т/С «СЕКС В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ»

01.30 «АНТОНЕЛЛА РУДЖЕЙРО В МОСКВЕ»
02.05 «ВСЕ СРАЗУ!»
02.30 Х/Ф «МЕТЕОР»
04.20 «КОМА: ЭТО ПРАВДА»
04.45 Т/С «ДАЛЬНОБОЙЩИКИ»

Ариг Ус

07.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. 08.00 М/Ф
08.15 «ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ»
08.30 «АБИТУРИЕНТ-2006»
08.45 ЗНАКИ ЗОДИАКИ
08.50 НАШИ ПЕСНИ
09.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
09.30 «СПИД. СКОРАЯ ПОМОЩЬ». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
10.00 Х/Ф «НЕ ВАЛЯЙ ДУРАКА»
12.00 «АНТОЛОГИЯ ЮМОРА»
13.10 «ЖИЗНЬ. ПОЛНАЯ РАДОСТИ»
13.40 М/С «РАКЕТНАЯ МОЩЬ»
14.05 «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БИЧ»
15.00 «ДЕНЬГИ НА ПРОВОДЕ». ЖИЗНЬ С УЮТОМ
15.30 «МАСКИ-ШОУ»
16.00 «ОФИС»
17.00 «НОВАЯ ЖИЗНЬ РОККО». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
17.30 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.00 «СПИД. СКОРАЯ ПОМОЩЬ»
18.30 «АБИТУРИЕНТ-2006»
18.45 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
19.00 «РЕБЕНОК-РОБОТ»
20.00 «ТАКСИ»
20.15 «АБИТУРИЕНТ-2006»
20.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
21.00 «НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ»
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
23.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
23.25 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
23.30 ФЕСТИВАЛЬ «КОМЕДИ-КЛАБ»
00.30 Х/Ф «ЛЕГКИЕ ДЕНЬГИ»

Тивиком

07.00 «БЕЗ ТОРМОЗОВ»
07.30 «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ». «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
07.50 «БЛИЗНЯШКИ-ПЯТЕРНЯШКИ»
08.15 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС»

08.35 «РАДАР-СПОРТ»
09.25 «СОЛДАТЫ-5»
10.30 НОВОСТИ «24»
11.00 «ЧАС СУДА»
12.00 «ЧАС СУДА»
13.00 «САМ СЕБЕ ХОЗЯИН»
13.30 НОВОСТИ «24»
14.00 Т/С «МАЛЫЧИШНИК, ИЛИ БОЛЬШОЙ СЕКС В МАЛЕНЬКОМ ГОРОДЕ»
15.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
15.30 Т/С «ДРУЗЬЯ»
16.00 М/С «ГРИФФИНЫ»
16.30 «РАДИ СМЕХА»
17.00 «ФИРМЕННАЯ ИСТОРИЯ»
18.00 «СУПЕРНЯНЯ» С Т. ЛАРСЕН
19.00 «СОЛДАТЫ-5»
20.00 «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ». «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
20.30 НОВОСТИ «24»
21.00 Х/Ф «ВОЛШЕБНИК ЗЕМНОМОРЬЯ»
23.00 Д/Ф «ОТРАЖЕНИЕ»:
00.00 Т/С «ДРУЗЬЯ». «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
01.00 «ПЛЕЙБОЙ»

СТС «БАЙКАЛ»

06.00 М/С «ВЕСЕЛЫЕ МЕЛОДИИ»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 Т/С «33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА»
07.30 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
08.00 Т/С «НЕ РОДИСЬ КРАСИВОЙ»
09.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
09.30 Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИН?»
10.00 Т/С «ВИОЛА ТАРАКАНОВА. В МИРЕ ПРЕСТУПНЫХ СТРАСТЕЙ»
12.00 Д/Ф «ТАЛИСМАН ЛЮБВИ»
13.00 Т/С «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
13.30 М/С «ЭКСКАЛИБУР»
14.00 М/С «СМЕШАРИКИ»
14.05 М/С «ПРИНЦЕССА СИССИ»
14.30 М/С «САМУРАЙ ИКС»
15.00 М/С «ЛИГА СПРАВЕДЛИВОСТИ»
15.30 М/С «ОХОТНИКИ ЗА ПРИВИДЕНИЯМИ»
16.00 Т/С «САБРИНА - МАЛЕНЬКАЯ ВЕДЬМА»

16.30 Т/С «ЗАЧАРОВАННЫЕ»
17.30 Т/С «КОМИССАР РЕКС»
18.30 Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИН?»
19.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
19.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
20.00 Т/С «НЕ РОДИСЬ КРАСИВОЙ»
21.00 Х/Ф «ВСЕЛЯЮЩИЕ СТРАХ»
23.15 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
23.45 «ОСТОРОЖНО, ЗАДОВ!»
02.00 Х/Ф «АРГЕНТИНСКИЙ ДОГ»
03.30 Х/Ф «МАЛЕНЬКИЙ АНГЕЛ»
04.55 МУЗЫКА НА СТС-БАЙКАЛ

ДТВ

09.30 М/Ф
11.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
11.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ». АЛЬФРЕД ШНИТКЕ
11.55 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
12.00 ТЕЛЕМАГАЗИН
12.30 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»
12.50 Х/Ф «ШИК»
15.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
15.30 Т/С «КОМАНДА «А»»
16.30 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
17.30 М/Ф
18.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ». АЛЬФРЕД ШНИТКЕ
19.00 Х/Ф «ФЕЙЕРВЕРК»
20.55 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
21.00 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
22.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
22.55 «КОГДА ПРАЗДНИК ПРЕВРАЩАЕТСЯ В КОШМАР»
00.00 «НА РИНГЕ С СИЛЬВЕСТРОМ СТАЛЛОНЕ»
01.00 Т/С «С.S.I. МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ МАЙАМИ»
03.00 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»
03.20 АГЕНТСТВО КРИМИНАЛЬНЫХ НОВОСТЕЙ
03.45 Т/С «КОМАНДА «А»»
04.40 «ДЕВУШКИ НЕ ПРОТИВ...»
05.05 РЕАЛИТИ-ШОУ «НА РИНГЕ С СИЛЬВЕСТРОМ СТАЛЛОНЕ»
05.55 АЛЬМАНАХ НЕВЕРОЯТНЫХ СОБЫТИЙ «ЭТОТ БЕЗУМНЫЙ МИР»
06.20 Х/Ф «ШУБ-БАБА ЛЮБА»
07.35 ИГРОВОЕ ШОУ «ДЕНЬГИ С НЕБА»
07.45 МУЗЫКА НА ДТВ

№85(21325)

Дүжэрнэ

№29(485)

Суббота, 5

Первый канал

07.00 НОВОСТИ
07.10 «ШУТКА ЗА ШУТКОЙ»
07.20 Х/Ф «ИВАНОВО ДЕТСТВО»
09.10 ИГРАЙ, ГАРМОНЬ ЛЮБИМАЯ!
09.50 СЛОВО ПАСТЫРЯ
10.10 ЗДОРОВЬЕ
11.00 НОВОСТИ
11.10 «СМАК»
11.30 «ФАЗЕНДА»
12.00 Д/Ф «РАННИЕ РОДЫ, РАННИЕ БРАКИ»
13.00 НОВОСТИ
13.10 «СВИДЕТЕЛИ КАТАСТРОФЫ. СУПЕРТОРНАДО»
14.10 Х/Ф «МИСТЕР БИН»
15.50 «ЗВЕЗДЫ ЮМОРА»
17.10 Х/Ф «ПАПА»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.10 Х/Ф «ДЕТИ ШПИОНОВ»
20.40 «БИСКВИТ»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.20 Х/Ф «СТОЙ, А ТО МАМА БУДЕТ СТРЕЛЯТЬ»
00.00 «КРАСНОЕ ЛЕТО 2006». КОНЦЕРТ НА КРАСНОЙ ПЛОЩАДИ
02.30 ФУТБОЛ. «СПАРТАК» - «РОС-ТОВ»
04.30 Х/Ф «ЖЕЛЕЗНЫЙ КРЕСТ»

«Россия»

07.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
08.40 «ЗОЛОТОЙ КЛЮЧ». ИТОГИ ТИРАЖА
09.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
09.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
Канал «Россия»
09.20 «УТРЕННЯЯ ПОЧТА»
09.50 Х/Ф «МАТРОС СОШЕЛ НА БЕРЕГ»
11.05 «В ПОИСКАХ ПРИКЛЮЧЕНИЙ. ЛУЧШЕЕ»
12.00 ВЕСТИ

Канал БГТРК
12.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
12.20 Т/С «ЧАСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ»
13.20 Х/Ф «БРАТЯ КАРАМАЗОВЫ»
15.00 ВЕСТИ
15.20 Х/Ф «В СТАРЫХ РИТМАХ»
Канал БГТРК
17.00 «ВЕРСТЫ»
17.20 СПОРТ-ЦЕНТР
17.35 «БУРЯД ОРОН»
17.55 «ТЕЛЕВИЗИОННАЯ ПРИЕМНАЯ» НАЧАЛЬНИК УЛАН-УДЭНСКОГО ОТДЕЛЕНИЯ ВСЖД В.С.НЕМЧЕВСКИЙ
18.10 К 75-ЛЕТИЮ И.К.КАЛАШНИКОВА. «ВЕК УХОДЯЩИЙ». ИЗ ФОНДА БГТРК
18.35 ВСЕМИРНЫЙ РЕЛИГИОЗНЫЙ САММИТ. ИНТЕРВЬЮ ПАНДИТО ХАМБО-ЛАМЫ Д. АЮШЕЕВА
18.50 ЧУДЕСА БАРГУЗИНСКОЙ ДОЛИНЫ

Канал «Россия»
19.00 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
19.30 Т/С «КУЛАГИН»
20.30 «ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ»
21.00 ВЕСТИ
21.20 «СУББОТНИЙ ВЕЧЕР»
23.20 Х/Ф «СТРЕЛОК»
01.10 Х/Ф «АДВОКАТ ДЬЯВОЛА»

НТВ

06.25 Х/Ф «РОБОТ-ПОЛИЦЕЙСКИЙ»
08.10 М/Ф «БОЦМАН И ПОПУГАЙ»
09.00 «СЕГОДНЯ»
09.20 «ДИКИЙ МИР»
09.50 Т/С «ПОЛИЦЕЙСКИЙ КЭТТС И ЕГО СОБАКА»
10.25 «СМОТР»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.25 «ГЛАВНАЯ ДОРОГА»
12.00 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК»
13.00 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС»
14.00 «СЕГОДНЯ»
Канал БГТРК
14.20 К 75-ЛЕТИЮ И.К.КАЛАШНИКОВА. «НЕОКОНЧЕННЫЙ ВЕК»

14.45 НЕОНОВЫЙ ПРОСПЕКТ
Канал НТВ
15.00 Т/С «СТОЛЫПИН. НЕВЫУЧЕННЫЕ УРОКИ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.30 «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД» ВАЛЕНТИНА ШАРЫКИНА
18.05 «СВОЯ ИГРА»
19.00 Т/С «МАРШ ТУРЕЦКОГО-2»
20.00 «СЕГОДНЯ»
21.05 «СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО. ИНФОРМАЦИЯ К РАЗМЫШЛЕНИЮ»
21.55 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
23.00 Х/Ф «24 ЧАСА»
00.45 Х/Ф «ЧЕТЫРЕ СВАДЬБЫ И ОДНИ ПОХОРОНЫ»
03.05 Х/Ф «ЗОЛОТЫЕ ГОДЫ»

«Ариг Ус»

07.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
08.00 «НЕИЗВЕСТНАЯ ПЛАНЕТА»
08.20 М/Ф «ВОВКА В ТРИДЕСЯТОМ ЦАРСТВЕ»
08.45 «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БИЧ»
09.30 «АМЕРИКАНСКИЙ КИНЕМАТОГРАФ». ЖИЗНЬ С УЮТОМ
10.35 «АБИТУРИЕНТ-2006»
10.40 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
11.00 «ХИТ-ПАРАД ДИКОЙ ПРИРОДЫ»
12.00 Х/Ф «ОТПУСК ЗА СВОЙ СЧЕТ»
14.30 «ТАКСИ»
15.00 Х/Ф «ЗВЕРИНЕЦ В СТИЛЕ «НЭШНЛ ЛАМПУН»
17.00 «ИЗМЕНИ СВОЙ МИР»
17.20 ЗНАКИ ЗОДИАКИ
17.30 «ФИГЛИ-МИГЛИ»
18.00 «КЛУБ БЫВШИХ ЖЕН»
19.00 «НЯНЯ СПЕШИТ НА ПОМОЩЬ»
20.00 «АБИТУРИЕНТ-2006».
20.20 ЗНАКИ ЗОДИАКИ
20.30 «ДЕРЕВНЯ ДУРАКОВ»
21.00 «НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ». ЖИЗНЬ С УЮТОМ
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ».
23.00 «КОМЕДИ-КЛАБ»

00.00 Т/С «САША ПЛЮС МАША»
00.30 ДОМ-2 ПОСЛЕ ЗАКАТА
01.00 СЕКС С АНФИСОЙ ЧЕХОВОЙ
01.30 Х/Ф «ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ В КОЛЛИНВУД»

Тивиком

07.00 МУЗЫКАЛЬНЫЙ КАНАЛ
07.30 «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ». «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
07.50 М/С «ДУГ»
08.15 М/С «ГЕРКУЛЕС»
08.40 «САМ СЕБЕ ХОЗЯИН»
09.05 ДИКАЯ ПЛАНЕТА «НОЧНЫЕ ДЖУНГЛИ»
09.55 «ГРАН-ПРИ - 2006. ВЗГЛЯД ИЗНУТРИ»
10.25 М/С «СИМПСОНЫ»
10.55 «ОЧЕВИДЕЦ» С С. РОСТОМ
12.25 Х/Ф «ДЕСЯТОЕ КОРОЛЕВСТВО»
13.30 НОВОСТИ «24».
13.50 «КРИМИНАЛЬНОЕ ЧТИВО»: «ЛЕГКАЯ ДОБЫЧА»
14.30 Х/Ф «ВОЛШЕБНИК ЗЕМНОМОРЬЯ»
16.25 «РАДИ СМЕХА»
16.55 «НЕВЕРОЯТНЫЕ ИСТОРИИ»
17.55 «ЕСТЕСТВЕННЫЙ ОТБОР»
19.10 «МИСТЕР БИН»
19.30 «КРИМИНАЛЬНОЕ ЧТИВО»: «ЛЕГКАЯ ДОБЫЧА»
20.00 Д/Ф «СЕКРЕТНЫЕ МАТЕРИАЛЫ «ХОЛОДНОЙ» ВОЙНЫ: НЛО»
20.55 «ФОРМУЛА 1»
22.10 Х/Ф «ВОЛШЕБНИК ЗЕМНОМОРЬЯ»
00.05 «ЭКСТРЕМАЛЬНАЯ МАГИЯ: СОЖЖЕННЫЕ ЗАЖИВО»
00.45 «ГРЕХИ»

СТС - «БАЙКАЛ»

06.00 Х/Ф «К СТАРТУ ГОТОВ»
07.25 М/Ф «ПОЛЕТ НА ЛУНУ»
07.55 М/С «ПИНОККИО»
08.20 М/С «СМЕШАРИКИ»

08.30 М/С «ФЛИППЕР И ЛОПАКА»
09.00 УЛИЦА «СЕЗАМ».
09.30 М/С «ГАДЖЕТ И ГАДЖЕТНЫ»
10.00 М/С «АЛАДДИН»
12.00 ХОРОШИЕ ПЕСНИ.
14.00 «СНИМИТЕ ЭТО НЕМЕДЛЕННО»
15.00 ФИЛЬМЫ ПРОИЗВОДСТВА ВВС. «МИФЫ И ГЕРОИ. ШАНГРИ-ЛА»
16.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ.
16.30 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
17.30 Х/Ф «ВСЕЛЯЮЩИЕ СТРАХ»
19.50 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
21.00 Х/Ф «БЕЗДНА»
23.30 ХОРОШИЕ ШУТКИ.
00.00 «СКАЖИ НА СТС-БАЙКАЛ»
01.30 Х/Ф «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
03.05 Х/Ф «БУЭНОС-АЙРЕС. НОЛЬ ГРАДУСОВ ПО ЦЕЛЬСИУ»
04.05 Х/Ф «ЧЕРНЫЙ СКОРПИОН»
05.30 МУЗЫКА НА СТС-БАЙКАЛ

ДТВ

10.00 Т/С «НАПРЯГИ ИЗВИЛИНЫ»
10.55 ДЛЯ МИЛЫХ ДАМ
11.25 М/Ф
13.40 Х/Ф «ФЕЙЕРВЕРК»
15.30 Т/С «ВСПОМНИТЬ ВСЕ»
16.30 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
17.30 «ВРЕМЯ - ДЕНЬГИ»
17.55 Т/С «ВИНТОВАЯ ЛЕСТНИЦА»
20.05 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
20.35 «ОСТОРОЖНО, АФЕРА!»
21.00 ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕССА
22.00 Х/Ф «МУШКЕТЕРЫ ДВАДЦАТЬ ЛЕТ СПУСТЯ»
01.00 Т/С «С.С.1 МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ - МАЙАМИ»
03.00 ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕССА
04.00 Х/Ф «СЕМЬ МУМИЙ»
05.30 Т/С «ВСПОМНИТЬ ВСЕ»
06.10 Т/С «НАПРЯГИ ИЗВИЛИНЫ»
07.00 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
07.45 «ВРЕМЯ - ДЕНЬГИ»
08.05 «ДЕНЬГИ С НЕБА»
08.15 МУЗЫКА НА ДТВ

• ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 •

Воскресенье, 6

Первый канал

07.00 НОВОСТИ
07.10 «ШУТКА ЗА ШУТКОЙ»
07.40 Х/Ф «ВОДИЛ ПОЕЗДА МАШИНИСТ»
09.00 АРМЕЙСКИЙ МАГАЗИН
09.40 «ДОНАЛЬД ДАК ПРЕДСТАВЛЯЕТ»
11.00 НОВОСТИ
11.10 «НЕПУТЕВЫЕ ЗАМЕТКИ»
11.30 ПОКА ВСЕ ДОМА
12.20 «МЫ ДЕЛАЕМ «ЕРАЛАШ»
13.00 НОВОСТИ
13.10 «ВЕЛИКИЕ ДИНАСТИИ: ЮСУПОВЫ»
14.10 Х/Ф «НА ДЕРИБАСОВСКОЙ ХОРОШАЯ ПОГОДА, ИЛИ НА БРАЙТОН-БИЧ ОПЯТЬ ИДУТ ДОЖДИ»
16.00 НОВОСТИ
16.10 «ВСЕ МОГУТ КОРОЛИ»
18.10 «ДВА ЗАВЕТНЫХ СЛОВА. МИХАИЛ ЕВДОКИМОВ»
19.30 Х/Ф «ЗВЕЗДНЫЕ ВОЙНЫ: СКРЫТАЯ УГРОЗА»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.20 Х/Ф «ЗВЕЗДНЫЕ ВОЙНЫ: АТАКА КЛОНОВ»
01.00 «ИДОЛЫ». ДЖОРДЖ ЛУКАС
02.00 Х/Ф «СОБСТВЕННОСТЬ ДЬЯВОЛА»
04.00 Х/Ф «УБИЙСТВО РОК-ЗВЕЗДЫ»
05.50 Д/Ф «НЕЧИСТАЯ СИЛА»

«Россия»

06.55 Х/Ф «РЫСЬ ВЫХОДИТ НА ТРОПУ»
08.10 «ЗДОРОВЬЕ»
08.30 «СЕЛЬСКИЙ ЧАС»
09.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
09.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
Канал «Россия»
09.20 Х/Ф «ВАЛЕНТИН И ВАЛЕНТИНА»

11.10 «КОМНАТА СМЕХА»
12.00 ВЕСТИ
Канал БГТРК
12.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
Канал «Россия»
12.20 М/Ф «ГРИБОК-ТЕРЕМОК»
12.30 Т/С «ЧАСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ»
13.30 Х/Ф «БРАТЯ КАРАМАЗОВЫ»
15.00 ВЕСТИ
15.20 Х/Ф «БРАТЯ КАРАМАЗОВЫ»
16.40 Х/Ф «ГАНГСТЕРЫ В ОКЕАНЕ»
19.10 КОНЦЕРТ, ПОСВЯЩЕННЫЙ ДНЮ ВОЗДУШНО-ДЕСАНТНЫХ ВОЙСК
21.00 ВЕСТИ
21.20 «СПЕЦИАЛЬНЫЙ КОРРЕСПОНДЕНТ»
21.45 Х/Ф «МЫ УМРЕМ ВМЕСТЕ»
23.55 Х/Ф «ПОЛИЦЕЙСКИЙ ИЗ БЕРЛИ-ХИЛЛЗ-3»
01.55 Х/Ф «ОПЕРАЦИЯ «ФЕНИКС»

НТВ

06.20 Х/Ф «24 ЧАСА»
07.45 М/Ф «ТАЙНА ТРЕТЬЕЙ ПЛАНЕТЫ»
08.30 «СКАЗКИ БАЖЕНОВА»
09.00 «СЕГОДНЯ»
09.15 Т/С «ПОЛИЦЕЙСКИЙ КЭТТС И ЕГО СОБАКА»
09.40 «ИХ НРАВЫ»
10.25 «ЕДИМ ДОМА!»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 «TOP GEAR». ПРОГРАММА ПРО АВТОМОБИЛИ
11.55 «СЧАСТЛИВЫЙ РЕЙС»
13.05 «РАСТИТЕЛЬНАЯ ЖИЗНЬ»
14.00 «СЕГОДНЯ»
Канал БГТРК
14.20 «РАЗГОВОР НА БАЙКАЛЕ». ИНТЕРВЬЮ С ДЕПУТАТОМ ГД ФС РФ В.Ф.КУЗНЕЦОВЫМ
14.30 К 75-ЛЕТИЮ И.К.КАЛАШНИКОВА. «ПИСАТЕЛЬ - ГРАЖДАНИН».
Канал НТВ
15.00 Х/Ф «ТРИ ПЛЮС ДВА»
17.00 «СЕГОДНЯ»

17.30 «ОДИН ДЕНЬ. НОВАЯ ВЕРСИЯ». ПРОГРАММА КИРИЛЛА НАБУТОВА.
18.05 «СВОЯ ИГРА»
19.00 Т/С «МАРШ ТУРЕЦКОГО-2»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 «ЧИСТОСЕРДЕЧНОЕ ПРИЗНАНИЕ»
21.15 «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ. ОБЗОР ЗА НЕДЕЛЮ»
21.55 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
23.00 Х/Ф «РАЗРУШИТЕЛЬ»
01.15 «PRIDE. БОИ БЕЗ ПРАВИЛ»
01.45 Х/Ф «ИГРА В СМЕРТЬ»
03.55 Х/Ф «ЗОЛОТЫЕ ГОДЫ»

«Ариг Ус»

08.00 «НЕИЗВЕСТНАЯ ПЛАНЕТА»
08.25 М/Ф «ЗОЛОТОЕ ПЕРЫШКО»
08.45 «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БИЧ»
09.30 «АМЕРИКАНСКИЙ КИНЕМАТОГРАФ»
10.30 «АБИТУРИЕНТ-2006». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
11.00 «ПТИЦЫ»
12.40 Х/Ф «СЕМЬ СТАРИКОВ И ОДНА ДЕВУШКА»
14.30 «БЛАГАЯ ВЕСТЬ»
15.00 «ДИКИЕ ДЕТИ» ЖИЗНЬ С УЮТОМ
16.00 Х/Ф «СТЕРВЫ»
17.00 ТАКСИ
17.30 Х/Ф «КАРУСЕЛЬ»
19.00 «ШКОЛА РЕМОНТА»
20.00 «АБИТУРИЕНТ-2006».
20.20 ЗНАКИ ЗОДИАКИ
20.30 «МОСКВА. ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ» ЗНАКИ ЗОДИАКИ.
21.00 ДЕЛОВОЙ ТЕЛЕПРОЕКТ «КАПИТАЛ»
22.00 «ДОМ-2.ЭТО ЛЮБОВЬ»
23.00 «КОМЕДИИ-КЛАБ».
00.00 Т/С «САША ПЛЮС МАША»
00.30 «ДОМ-2. ПОСЛЕ ЗАКАТА»
01.00 СЕКС С АНФИСОЙ ЧЕХОВОЙ
01.30 Т/С «СЕМЕЙКА АДДАМС»

Тивиком

07.00 МУЗЫКАЛЬНЫЙ КАНАЛ
07.55 «САМ СЕБЕ ХОЗЯИН»
08.15 М/С «ГЕРКУЛЕС»
08.40 «ПЕРЕМЕНКА»
09.05 ДИКАЯ ПЛАНЕТА. «СЕРЕБРЯНЫЙ ПРИЛИВ»
10.00 «АВТОМОБИЛЬ И ВРЕМЯ»
10.30 М/С «СИМПСОНЫ»
12.00 «БЕЗ ТОРМОЗОВ»
12.30 Х/Ф «ДЕСЯТОЕ КОРОЛЕВСТВО»
13.30 «24»
13.50 Х/Ф «ВОЛШЕБНИК ЗЕМНОМОРЬЯ»
15.45 «МИСТЕР БИН»
16.00 «НЕВЕРОЯТНЫЕ ИСТОРИИ» С И. ДЫХОВИЧНЫМ
17.00 Д/Ф «ДЖЕК - ПОТ»
18.00 «ЕСТЕСТВЕННЫЙ ОТБОР»
19.15 «КАМЕРА-КАФЕ»
19.30 «НЕФОРМАТ»
20.00 «ФОРМУЛА 1»: «ОБРАТНЫЙ ОТСЧЕТ»
20.45 «ФОРМУЛА 1». ГОНКА. ТРАНСЛЯЦИЯ ИЗ ВЕНГРИИ. (НИША)
22.45 «ФОРМУЛА 1». ЛУЧШИЕ МОМЕНТЫ.
23.30 Х/Ф «МАРС»
01.20 Х/Ф «БРАВЫЕ ПАРНИ»

СТС - «БАЙКАЛ»

06.00 Х/Ф «УКРАДЕННОЕ ЧУДО»
07.25 М/Ф
07.55 М/С «ПИНОККИО»
08.20 М/С «СМЕШАРИКИ»
08.30 М/С «ФЛИППЕР И ЛОПАКА»
09.00 ЛУЧШИЕ ПРОГРАММЫ УЛИЦЫ «СЕЗАМ».
09.30 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ПОЛЕВОГО МЫШОНКА»
10.00 Х/Ф «ТРИ НИНДЗЯ НАНОСЯТ ОТВЕТНЫЙ УДАР»
12.00 ЖИЗНЬ ПРЕКРАСНА.
14.00 «СНИМИТЕ ЭТО НЕМЕДЛЕННО»

15.00 ФИЛЬМЫ ВВС. «СТРАХ»
16.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
16.30 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
17.00 Т/С «ДАША ВАСИЛЬЕВА. ЛЮБИТЕЛЬНИЦА ЧАСТНОГО СЫСКА-4»
21.00 Х/Ф «СВАДЕБНЫЙ ПЕРЕПОЛОХ»
23.00 Х/Ф «САМОЛЕТ ПРЕЗИДЕНТА»
00.00 СКАЖИ НА СТС-БАЙКАЛ
01.30 Х/Ф «ВЫБОР КАПИТАНА КОРЕЛЛИ»
03.35 Х/Ф «ЯЩИК ПАНОРЫ»
05.15 МУЗЫКА НА СТС-БАЙКАЛ

ДТВ

10.00 Т/С «НАПРЯГИ ИЗВИЛИНЫ»
10.55 ДЛЯ МИЛЫХ ДАМ
11.25 М/Ф
13.25 Х/Ф «ПУТЬ ДРАКОНА»
15.30 Т/С «ВСПОМНИТЬ ВСЕ»
16.30 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
17.30 «ВРЕМЯ - ДЕНЬГИ»
17.55 Т/С «ВИНТОВАЯ ЛЕСТНИЦА»
20.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
20.30 АЛЬМАНАХ НЕВЕРОЯТНЫХ СОБЫТИЙ. «ЭТОТ БЕЗУМНЫЙ МИР»
21.00 «ШОУ РОССИЙСКИХ РЕКОРДОВ» С ВЛАДИМИРОМ ТУРЧИНСКИМ
22.00 Т/С «МУШКЕТЕРЫ ДВАДЦАТЬ ЛЕТ СПУСТЯ»
01.35 Т/С «С.С.1 МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ-МАЙАМИ»
03.30 «ШОУ РОССИЙСКИХ РЕКОРДОВ» С ВЛАДИМИРОМ ТУРЧИНСКИМ
04.30 «КОГДА ПРАЗДНИК ПРЕВРАЩАЕТСЯ В КОШМАР»
05.25 «ОСТОРОЖНО, АФЕРА!»
05.50 Т/С «ВСПОМНИТЬ ВСЕ»
06.30 Т/С «НАПРЯГИ ИЗВИЛИНЫ»
07.20 КУКОЛЬНОЕ САТИРИЧЕСКОЕ ШОУ «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
08.05 ИГРОВОЕ ШОУ «ВРЕМЯ - ДЕНЬГИ»

Ах, гэжэ арай шамай амилха гэгэнь, юуншьеб хоолойень таглажа, дээрэһэнь шулуугаар дараад, хэншьеб дээрэнь хуу дадал үзэгдэбэ. Тиибшьеб гэнтэ хонидоо ажалда анха түрүүн оронининь, үлэ мэдэг, уураг тархи соонь зуралзахадал болоодхибо. Дүшөөдтэй ябаа гэшэ хэн ха. Даргында ошонониинь, тэрэнь үгынь нэгэш таһалангүй шагнажа шагнажа хэлээ гэшэ хэн ха: «Ехэл хайн гэшэт! Дулгар эзы, хайн дураараа хонин дээрэ хүдэлхэм гэшэтнай ехэл хайн даа. Бидэ энээн тусаа танда дуралдаха гэнэн аад, намһаа саагуур, наранһаа наагуур гэхэ юм гү гээд, энэ һаналһаан арса- нан байгабди», - гэбэ. Тиигээдэ даргын нюур гэрэл туяагаар бадаржа, тэрэ ехэл хүкоутэйгээр энеэжэ орошоо хэн. Тэрэ саһаа хойшо арбаад жэл үнгэрөө. Арайли таби гаража ябаад, һалхи шуурганай хүнэһэн боложо, орой хэндэшье мэдэгдэнгүй, уула хангайнгаа оёорто хосорхом хаш даа гэжэ бүүр-түүр толгой соогуурын зуралзахадал гэнэ. Тиигээд саһанда хушуулшоод хэбтэһэнэй ойлгобошье, бодохо гэхэдээ, шадалын орой үгы.

- Иигээдэ мейтаржа ябаһаар, орьёл хабсагайнгаа бооридо эхын зүрхэн сохилоо болёод зогсошонь ха юм, - гэжэ тон шангаар дуугарбаб гэнэниинь, шэнхэндэнь юушье дуудабгүй. - Иихэдээ дуумнишье сээжэ руугаа орожо хоргодошобо гүб даа. Энээнһээ уламжалан һал- мала бээб даа, - толгой соонь зуралзахадал болоно. Зун боло- жо байхада, саһан ороошье һаа, дээрэһэнь хушажа, хүнжэ- льнь боложо үгэхэнь хаш. Орьёл хабсагайн боори дороһонь үбэлгэнь боложо үгэхэнь гүб даа.

Хүтшэн юундэ эндэ хэбтэһэ- нэ һанаандаа оруула гэжэ хүсэлхөөрөө болоно. Гансал зүр- хэниинь хүнэһэ һүдэггүйгөөр абяа гарана гү, үгы гү - ойлгог- доногүй.

- Добдо-оон! - гэжэ хашхарха гэнэниинь, амининь хаагдаһан шэнги болоод, далайн долгинд һабуулаһандал, толгойнь эрьел- дэхэдэ гээд, хамаг юумэн хуу хүмэрин, ямар нэгэн оёоргүй агы руу шүдүүлшэхэдэ болобо.

Хэды шэнээн хэбтээ юм?.. Юундэһэнь түлхихэ шэнги бо- лоходо, нюдөө арай шамай онгойлоһонинь, хэншьеб ха- луун уһа гү, али сай ама уруунь халбагаар уулгаха гэжэ байба.

«Энэ Ринчин-Балтань хаана- һаа хаб?.. Али энэм зүүдэн ха гү? Али Добдоһонинь ха гү?»

- Ринчин-Балта аалши? - гэжэ хүтшэн эли дуудлахаар абяа гараба. - Хонидһини!..

Ринчин-Балта энеэсэгээгээд;
- Толгойтнай эрьехэ. Бү хү- дэлэгты, - гэбэ.

- Толгойм эрьехэ болёод, хайн болошобо, - гэжэ ибинь тодоор абяа гараба.

Ринчин-Балтын хүхидэһэ- ниинь хүрэхэбэ. Ибинь энэ са- һа шуурган соо элүүр, хайн ха юм.

- Ибин, танине амаргты гэжэ хэлэ хэлэнибди. Тиикэдэ та манай хэлээшье хэрэгсэниинь, иигэжэ өөрыгөө зобоожо байхат.

- Хүбаа, эхын зүрхэн хээзэш амархагүй даа, - гэбэ ибинь харюудань.

- Минин мүнөө танине олоогүй юм һаамни, энэ бордоһо шуурганда ямар аюулаа орохо байгаабта?! - гэбэ, Ринчин-Балта

эмээл дээрэһэнь нохой даха абажа, ибиндээ үмэдхүүлээд, үргэжэ морёо унуулба. Унашана гү гэжэ ибингээ баряад, морёо ябуулаха һамбаандаа бордоһо шуурганай мушхаржа байгаашье һаань, хонидоо гэр тээшэ туужа оробо.

2.

Түб хууринһаа бусаһан Рин- чин-Хорло басаганиинь морин- хоо буунгүй, амяа абажа ядан дуугарба:

- Ибин, манда фашист доб- толон ороо!

Дулгар хүтшэн басаганингаа юун гэһые ойлогонгүй, тэрээнэ нилээн шэртэжэ, нэгэ хэды соо дуугай зогсобошье хураба:

- Юун гэнэш даа, хүүхэмни? Юун ороо гэнэш даа?

- Ойлогонгүй аалта?! Фашист ороо гэнэб!

- Хэнэйдэ? Манайда ороо юм аал? Юундэ хэниинь харана- гүйбиб? - гэбэ, Дулгар хүтшэн басаганингаа ерэнэн зүг уруу һарабшалжа байжа, хаража оробо.

- Ибин, юутэ һарабшалжа байжа харанабта?

- Тэрэ манайда ороһон хүниинь хараха гэнэб!

- Манайда ороо гэнэгүйли, манай гүрэндэ ороо гэнэлби.

- Ухайш даа. Зүнтэгшнни юуш ойлогонгүй бшуубеэ. Ороо хадаа айлшалаад бусана гүбэе.

- Юун айлшалаад бусана бээ гэнэбта?! Дайгаар ороо гэнэ бшууб!

- Дайгаар ороо?.. Манай гүрэндэ гү?

- Манайда гэжэ байна бэшэ гүб!

- Хэн, юун дайгаар ороо юм?.. Фашист гэшэшнни хариин гүрэн аал?

- Фашист Германи гэжэ ра- диогоор хэлээ юм хаш.

Дулгар хүтшэн басаганингаа хэлээшье шагнаад, гэрэйнгээ гэшхүүр дээрэ үгэ дуугүй бо- долготон, нилээн һууда гэбэ. Тиигээд гэшхүүрһээн тулажа байжа бодоод:

- Гүрэн түрэмнай тэнхээтэй ха юм даа. Удаан болгонгүй тэдэ уруулинууды һүнөөнэ ааб даа, - гэбэ.

- Ибин, манайхин дайсаниинь түрэн дараха гэжэ һанана аалта?

- Түрэн дарана ааб даа. Манай гүрэн ехэ ха юм, хүсэтэй ха юм. Тэрэ заахан гүрэниинь тэсхээхэ юм аал?!

- Теэд тэрэ фашист Германи гэшэ олон гүрэнүүдые дайгаар эзэлээ гэжэ радиогоор ходо хэлэнэ гэлсэгшэб. Бишье дуу- лаһан байнаб. Ибин, та радио шагнаагүй аалта?

- Хаана тэрэ радиосни байгаа юм. Түб хууринда бии юм гү?

- Сомон Зүблэлэй байшан- гай газар хая ганса дуугардаг хэбэртэй агша.

- Тэрэ Германи гэжэ гүрэн дайгаар олон гүрэниинь эзэлээ юм гэжэ өөрынгөө шэхээр дуулаһан хүн гүш?

- Би радио шагнаа бэшэб даа. Хүнүүдэй тигэжэ дуугарадаһые дуулаа хэм.

- Хүүхэмни, тиикэдэ тэрэ уруулин фашист гэнэ гүш, юун гэнэбши, манай гүрэниинь эзэм- дэхэнь аал?

- Мэдэхын аргагүй. Тэрэ олон гүрэниинь эзэмдэһэн шүдхэршни юуш хэжэ болохо.

Энэ үедэ гэдэһэнэй хажууда Доржоон бии болоод:

- Хүүхэмни, ехэ һонининь асараа гүшдаа?! Ибинтэйгээ яагаа

ЭХЭ

Рассказ

хам орожо хөөрэлдэжэ байха шэнги болонобши? - гэбэ.

- Ехэ һонининь асараа ха юм, - гэбэ Дулгар.

- Нюуса бэшэ һаань, шагнажа болохо гү, хэлэгт.

- Юун нюуса байха хэм даа. Фашист уруулин манай гүрэндэ дайгаар ороо гэнэ, - гэбэ Дулгар.

- Иимэ юумэн болоно гү гэжэ тухайлажа байгаа хэм.

- Доржоон, ши хаанаһаа мэдээ юмши?

- Хүнүүдэй шэбэнэдэхые дуулаа хүн бээб даа. Ши, Дулгар, энээн тухай дууладаггүй юм аалши?

- Би хаанаһаа дуулаба гэшэбшиб! Радио марадио шагнана бэшэб!

- Аюултай юумэн болобо гэшэ. Тэрэ уруулин баруун гү- рэнүүдые булгынь һүнөөгөө. Тимэһээ тон аюултай дайсан, - гэбэ, Доржоон хэтэбшэ соһоон хониний дала абажа, сог дээрэ зомгоол табижа, далаа аман- даа барижа, ямаршьеб тарни шэбэнэжэ, шэбшэһэнэйнгээ удаа гал дээрэ табижа дүргөөд, аба- жа хараһаар, далаа гал руу хаяхархиба. Тиигээд Доржоон бодолготон, нилээн дуугарбагүй. Үбгэнэйнгөө дуугархые хүлээжэ, Дулгаршье дуугарбагүй. Ринчин -Хорлошье гүрэлхидэйнгөө дала мэргэнэй юу хэлэһэн тухай үгэ андадахаһаань түрүүн дуугархаа зүрхэлбэгүй.

Эсэстээ Дулгар хүтшэн амалба:

- Юун бэ? Юундэ дуугай байшабаш?

Доржоон энэ дайн байлдаан манай гүрэнэй арад олондо ямар ехэ аюул асарха байһан тухай шэбшэжэ һууһан тула, хү- шэнэйнгөө юу хураһые орой ойлогонгүй, дуугай зогсожол байба.

- Юундэ дуугарнагүйбиш? - гэжэ Дулгар хүтшэн баһа хураба.

- Фашист уруулингууд манай гүрэн түрэдэ тон ехэ аюул асараа даа. Дайн удаан саг соо үргэлжэлхэ.

- Тэдэ уруулингууды манайхин һүнөөхэ гү? - гэжэ басаганиинь баабай тээшэ харасаа шэглүүлбэ.

- һүнөөхэ ёһотой.

- һүнөөхэ ёһотой гэхэдээ, тэрэ уруулиниинь дараха хэрэгтэ этигэл ядаһандал дуугарнабши? - гэбэ Дулгар.

Теэд Доржоон дуугарангүй зогсожол байба.

- Юундэ дуугарнагүйбиш?

- Юун гээд дуугарха боло- нобиб?

- Далаһини муу юу харуулааб?

- Намай мэнэ гэнээр дайнда мордохонинь гэжэ харуулаа.

- Юугээ хэлэнэш?! Таби хүрэхөө ябаһан шамай дайнда абаашахань аал?

- Таби хүрэхөө ябаашье һаам абаашахань, - гэжэ дала мэргэн хэлэнэ.

- Тиикэлээрэ хайшан гэжэ бидэ байхамнай гэшэб?! Халаг- хуы, юугээ хэхэ, яаха болоно бэлэйбди?!

- Яаха хэмта даа. Хонидоо ажаллаад лэ байна бээт даа. Тиигэһээр байтартнай, би бу- сахаб.

- Хээзэ бусаха юмши?! Дайн байлдаан удаан болохо юм гэнэ бшуу!

- Удааншье һаа, хоёр-гурбан жэлээр болохогүй даа.

Ринчин-Хорло гэр руугаа оробо.

Дулгар хүтшэн үбгэнэйнгөө хэлээшье шүүжэ үзэншөө, дуугай зогсохо юм. Доржооний һанаа сэдхэл тэгшэ бэшэ байдалда орожо, тэрэ өөрын бодоодо эзэлэгдэшэбэ: «Дайн байлдаан- да мордохоороо мордохомни. Тиикэдээ тэдэ шүдхэрнүүдтэй буудалдаха болоно гүб? Шажан мүргэлэй хүниинь хороохо гэшэ тон ехэ нүгэл, тимэгшээ тиимэ алхам буддын шажантай зон яажашье хэжэ болохогүй гэжэ хурган ха юм. Хэрбээ тиимэ уруулингай урда урдаһаань харалсажа сэхэ уулзашоо юм һаа, юу хэхэ болоно бэлэйб? - гэжэ Доржоон өөрһөөн асуужа оро- бо. - Хэрбээ тэрэ шүдхэрны буудангүй амиды орхёо һаам, өөрын амиды үлөөхэ гэшэ гү? Али тэрэ дором һалгааха гэ- шэлтэй? - Энээндээ харюу оло- жо ядажа, урагша хойшоо ябуулахаараа болобо. - Эсэстээ тэрэ уруулин хүнэй шуһа мяхаар жүрөөдэһэн хадаа өөрыем хэ- зээш амиды үлөөхэгүй, - гэнэн тобишолодо ерэбэ. - Тиимэгшээ тэдэ уруулингууды һалгааһаа ондоо юуншье үлэнэгүй. Тэдэ уруулингууды һалгааһанайнгаа нүгэлые ямар аргаар сэбэрлэхэ болоно бэлэйб? Маани мэгзэм уншаһаараа болоо һаам, нүгэ- лыем бурхан хүлисэхэ гү, али тамын хэхээлтэ руу хаяжа, зобоохын ехээр зобоожо һал- гааха гү?»

- Юундэ дуугаа хуряшабаш, Доржоон? - гэжэ Дулгар хүтшэн абяа гараба.

- Элдэб эрэн зүйлүүд тол- гоём зобооно. Тиикэдэ лэ дуугүй болошобо гүб даа.

- Тиимэ юун толгойеш зо- боноб?

- Юун гэхэ юм даа?!

- Тиибэшье...

- Дайнда хүнүүды һалгаажа, нүгэл хэхээрэ болодохонь.

Дайн байлдаанай һара шахуу хүүежэ, Эхэ ороноймнай нилээд ехэ газар уһые эзэмдээд, завод, фабрикануудыемнай һандаан, хүн зонийемнай алажа, хюда- жа, залуушуулыемнай богоол болгохоо Германи руугаа зөөжэ байхадань, Ринчин-Балта боро хараанаар түб хууринһаа гэртээ Саяан үндэрэй бооридо хүрэхэ ерэбэ.

- Мэндэ сайн, баабай! - гэжэ абадаа дохёод, ибин тээшэ дохисогоон мэндэшэлбэ, - Сайн байна, ибин!

- Сайн! Сайн! Яагаа удаан боложо ерэнэбши даа. Дайн байлдаанда абаад ябаһана гү гэжэ һанаагаа зобохоороо боложо байгаалби. Теэд ямар һонининь асарбаш даа?

- Баабайда дуудалга асарааб. Ондоо һонин бии юм ааб даа. Тэдээн тухай байн байтараа хэлэнэ бээб даа.

- Баабайдаа юу асарааб гэнэш даа?

- «Дуудалга» асарааб гэнэб.

- «Дуудалга» гэшэшнни юун бэ?

- Бүхэ юумээ бэлдээд, дайнда мордохоо, аймагай түб ошохоор ерэ гэнэн саарһан.

- Тиикэдээ баабайшни дайнда мордохоо, тэдэ уруулингууды һүнөөлсэхэнь аал?

- Тон зүб даа. Баабай дайнда мордохонь.

Гурбан хоногой туршада аймагай түб хууринда сэрэгэй зургаанда хүрөөд байха ёһотой.

- Нютаһаан гансаараа ошохо юм гү?

- Юһэн эрэшүүлэй тоодо баабай оролоно.

- Олоороо ошохо хадаа хайн ха юм даа. Доржоон, юуш хурангүй, юундэ дуугай хуугаа юмши? - гэжэ Дулгар үбгэн тээшэ хараад абаба.

- Хэд намтай мордолсохо юм ааб?

Ринчин-Балта баабайдаа саар- һа харбайба:

- Энээн дээрэ ошохо хүнүүд бэшээтэй.

Үбгэнэйнгөө тэрэ саарһа ша- гааһынь хаража, Дулгар орой дуугаа хуряжа, дуугай бо- лошобо. Доржоонийнгоо тү- рүүн дуугархые хүлээжэ гэжэ хэн нэгэн дүтэ байгаа һаа, аба- һаар ойлгохоор байба.

Эсэстээ Доржоон саарһаа эбхээд, үбэр руугаа хээд, орой дуугарангүй ябуулгажа оробо.

- Хэд мордохонь хаб? - гэжэ Дулгар үбгэнөө шарайшалба.

- Барандаа миний һананай хүнүүд. Ажалша бэрхэ зон. Эндэхи ажаллаа хэднай хэхэ юм ааб даа?..

- Үгэл даа, тэрээнэ, - гэбэ, Дулгар гараа харбайба.

Ринчин-Балта гэртээ орошобо.

- Юутэ үгэл даа гэнэбши?

- Тэрэ саарһаа.

Доржоон дуугарбагүй.

- Абажа ябаха юу хэхэһниинь бэлдэхэмни аал?

- Юу абажа ябаба гэшэбшиб!

- Эдэе хоолһоо эхилээд, юу хэхэһэн бэлдэхүүл.

- Дулгар, юуншье намда хэрэггүй.

- Хүнэһэ хоол үгы ябаха юм аалши?! Нүхэдэйнгөө хоол барижа байхада, хараад хууха юм аалши?

- Саашаа ошоод байна бээбэ.

- Дэмы юумэ бү дуугара, - гэбэ, Дулгар хүтшэн гэртээ оро- шобо.

Мүнөө өөртэнь юунэйш ха- маагүй болоһондоо, Доржоон ганса нэгэ алхалһаар ошоод, түлээн дээрэ болгоомжотой, ааляр хуумсаараа, ямар нэгэн юумэ хараха гэнэндэ, тэнгэри өөдэ харасаа шэглүүлбэ.

Эгээл энэ үедэ гэрһээ Ринчин- Балта гараад, баабайнгаа хажууда бии болобо.

- Юун бэ? - гэжэ баабайнь хүбүүн тээшэ хараба.

- Юун тухай шэбшэжэ хуунабта, саарһа абаад? - гэбэ. Ринчин-Балта.

- Энэ болзор соонь хайшан гэжэ аймаг хүрэхэ зонбиди гэжэ ухаандаа тобойлгохо гэжэ хууна гүб даа.

(Үргэлжэлэһын хожом гараха).

«Жэгүүртэ хүлэг» нэгэдэлэй жэрьеэхэн аялга дуун

«Жэгүүртэ хүлэг» - Сурхайта нуурай эрьедэ

Нёдондойхи шэнгээр Буряадай гүрэнэй университетэй Үндэһэтэнэй гуманитарна институт уран зохёол бэшэхэ шадабаритай хурагшад болон оюутадай ээлжээтэ уласхоорондын олимпиада үнгэрһэн хабар үнгэргөө гэжэ мэдээсээд, зарим хурагшадтай зохёолнуудыг «Дүхэригөө» томилоо һэмдн.

Баһал үнгэргэжэ жэлэйхи шэнгээр «Уран зохёол бэшэхэ шадабари дээшлүүлхэ уласхоорондын зунай хургуули» эмхидхэгдэжэ, энэ удаа Байгал дээрэ бэшэ, Сурхайта нуурай эрьедэ оршодог БГУ-гай амаралтын байшангуудта үнгэргэгдэбэ. Олимпиадын дүнгөөр 15 хурагшад болон оюутад уригдаһан юм. Тэдэнэй харгын, байрын, эдэе хоолой, хуралсалай гаргашы Соёлой болон олонийтын холбоонуудай министерство, олонийтын болон шажан мүргэлэй эмхи зургаануудтай холбоо байгуулаха талаар республикын Правительствын дэргэдэй үндэһэтэнэй комитет даһан байна гэжэ баяр хүргэн тэмдэглэе.

«Алтаргана-2006» гэхэн Бүтэдэ буряадуудай уласхоорондын һайндэрэй болоһон ушарһаа манай зунай хургуулин болохо саг болзорой хойшолоуулагдаһан дээрһээ мүнөө жэл 11-дэхи класс дүүргэһэн хурагшад хабаадалсажа шадабагүй. Тиймэһээ тээ дүү үхибүүд халаха эрхэдэ хүртөө. Жэһээнь, Хэжэнгын аймагай Могсохойной хургуулин 7-дохи класс дүүргэһэн Эржэна Жимбеева, Зэдын аймагай Цагаатайн хургуулин 8-дахы класс дүүргэһэн Дарима Норбоева, Үнхэнэй аймагай Харбяангууд нютагай Гэрэлма Галтаева иимэ азатай байба.

Үбэр-Монголой (Хитад) Шэнхээн хошуунһаа 6 хурагшад зохёолнуудаа хабарай олимпиадада эльгээһэн юм. Тэдэнэй гурбые Аюуша багша дахуулжа эрэбэ. Тэдэнэр бултадаа хуушан монгол үзгээр бэшэдэг. Аюуша багшаншые кирилл үзэг, ород хэлэ мэдэхгүй байшоо. Ойлоготой ааб даа. Тиймэһээ хуушан монголһоо кирилл үзэгтэ оруулха хүнүүд хэрэгтэй болоо. Гэхэ зуура шэнхээнэйхид түрэл буряад хэлээ жэншэдгүй һайнаар мэдэж, торьдиһогүй ульгамаар хөөрэдэг гэжэ мэдээжэ ха юм даа.

Жэл бүхэндэ агынхид олимпиададашые, зунай хургуулидашые эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Нёдондо Сахюуртын хургуулин буряад хэлэнэй багша Б.Б.Болотова Сахюуртаһаань гурбан, Зүдхэлиһөө хоёр хурагшадые асарһаа һэн. Мүнөө жэл Зүдхэлиһэн багша, өөрөө шүлэг зохёол бэшэдэг Б-С.Ц.Цыденов гурбан хурагшаддаа дахуулжа эрээ.

Зунай хургуулида хабаадагшадтай дунда нёдондо мэтэ «уран угын мурьсөөн» үнгэргэгдөө. Тэрэниие Үндэһэтэнэй гуманитарна институттай хүмүүжүүлгын талаар директорэй орлогшо С.С.Ринчинова эмхидхээ. Бүхы дээрээ Соёлма Солбоновна хургуулин эмхидхэлэй хүдэлмэриие хүтэлбэрилжэ байба. Конкурс 5 янзын шалгалттай байгаа гээбэ иимэ: 1) дуратай поздэйнгээ шүлэг уран гоёор уншажа; 2) хүн бүхэндэ тус тустан үгтэһэн нэгэ үгэдэ олон рифмэ ханаха; 3) «Жэгүүртэ хүлэг» нэгэдэлдэ зориулагдаһан шүлэг зохёохо; 4) «Нэгэтэ Сур-

хайта нуурай эрьедэ...» гэхэн шог үгүүлэл богонихоноор бэшэхэ; 5) өөрынгөө зохёоһон нэгэ шүлэгөө уранаар уншаха. Иимэ һонин мурьсөөндэ хамаһаа олон балл Лариса Гыргенова Баярма Борохитова хоёр абаа. Тэдэнэй удаа Зүдхэлиһэн басагад Лариса Бадмажабэ Оксана Бальжинмаева хоёр бэрхэнүүд байба. Хургуулида хабаадагшад уран зохёолой онол арганууд, гол эрилтэнүүд тухай, мүн олонийтын ажал хэрэгүүд, ажалуудал тухай тобшооршые һаа, хэрэгтэй юумэ ойлогжо абаа бээ гэжэ ханахаар. Хажуугаарнь арбан үдэрэй туршад үзэсхэлэнтэ байгааһин оршондо һайса амараа, хоорондоо дүгөөр танилсаа. Баян дүй дүршэл, эрдэм мэдээсээрээ зохёол бэшэдэг эдиршүүлгэй хэд хубаадааб гэхэдэ, «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшанай генеральна директор, Буряадай арадай уран зохёолош А.Л.Ангархаев (түүхын эрдэмэй доктор һая болоо), БГУ-гай психологийн кафедрын багша Т.Ц.Дугарова, мэдээжэ уран зохёолош, драматург М.Ж.Ба-

тоин, БГУ-гай буряад литературы кафедрые даагша, литературна шэнжэлгэжэ, профессор С.Ж.Балданов, Буряадай арадай поэт Л.Д.Талпаев, «Байгал» журналай редактор, поэт Д.Р.Д.Дамбаев гэгшэд болоно.

Хуралсада ошоошод хажуугаарнь арбан үдэрэй туршад үзэсхэлэнтэ байгааһин оршондо һайса амараа, хоорондоо танилсаа. Шэнхээнэй эрһэн айлшаддаа үдэһэхэдөө хахасжа ядан, буряад дуунуудаа хангюурдажа байгаа һэн. Сахюуртын нуур дээгүүр элмдэһэн сахали шубуудай ганганаантай эдир залуу шүлэгшэдэй хүжоун энээдэн ниилэжэ аялгатаһан шэнги байдаг байба.

Хабарай олимпиадын, зунай хургуулин дүнгөөр «Жэгүүртэ хүлэг» гэжэ ээлжээтэ хамтын согсолбори бэшэдэг хэблэгдэхэ гэжэ эхилэн бэшээшэдтээ, бүтэдэ уншагшадтаа найдуулха дуран хүрэнэ.

Лобсон ТАПХАЕВ,
«Жэгүүртэ хүлэг» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ.

Мүнхын Сэдэб,
Шэнхээнэй дунда
хургуулин хурагша

СУРХАЙТА НУУР

Хүхэрэн ногооржо харагдаһан
Хүхэ нэхы дэгэлтэй
Хамар-Дабанаанай үзүүртэ
Хамаг зоной сэнгэлэй газар -
Ханагар ехэ Сурхайта нуур.

Уһаниинь булаг шэнги сэбэрхэн
Шэмэ замаг ургамалтай даа,
Угаа олон заһануудайнгаа
Үдэжэ баярлаха орон байна.

Аян холоһоо айлшад эрэбэ гэжэ
Анхилжа, гоёхон үнэрөөр утгана.
Баяртайханууд, нуурай эрьедэ эрхэдэ,
Баялиг үзэмжэнь эли харагдана.

Үнэн сэдхэхэлхэ һайхашаажа барангүй,
Үзэмжын гоёһоо бидэ һогтонобди.
Булаг шэнги тунгалаг уһаяа
Буряад ёһоор хадагалжа байг даа.

ЭХЭ ХЭЛЭЭЭ
ХҮНДЭДХЭН
ХҮГЖӨӨЕ!

Он удажа, сагые элээһэн эхэ хэлэмнай хүн түрэлтэнэй ниингэмэй хүгжэл, түүхын урасхалай дошхон дабалгаан (долгин) соо болбосоржо, үндэһэ яһатанайнгаа үрнил мандалые зуража, дэлхэй ниитын соёлтой адли һүр һүлдээ мандуулһаар, 21-дугаар зуунда дэбжэн оробо.

Энэ болбол манай омогорхол юм. Үндэһэ яһатанай бэлэг тэмдэг гээшэ үгэ хэлэн, үзэг бэшэг юм.

Иимэ ушарһаа нэгэ эрдэмтэн: «Түрэ уласнь мүхөөд, ондоо хүнэй богоол болоһон арад түмэн өөрынгөө үгэ хэлые мартаагүй байһан сагтаа түрмын түлхюүртэ баригдажа байһантай адли», - гэжэ хэлэһэн бэлэй.

Манай эхэ хэлэнэй түүхын хуудаһа нээбэл, «Монголой нюуса тобшо», «Зүрхэн толго», «Хүхэ судар» гэхэ зэргэ абарга бүтээһнүүд номин эрдэни мэтэ мүнхэ ялалзажа, нэгэ унтаршагүй гал мүшэн болон гэрэлтэһэр.

Монголшо ород эрдэмтэн Владимирцов: «Дунда зуунай үедэ монгол шэнги һонин, анхарал татажа шадаһан улас үгы, - гэжэ хэлэхэ гээбэл, - «Нюуса тобшо» мэтэ үнэн, бодото амидаралье тодорхой һайнаар элдхэхэн, дурасхаалта нүүдэлшэ улас байгаагүй гэжэ дахинаа тэмдэглэхээр байна», - гэжэ тон оножо хэлэһэн байдаг.

Монгол хэлэн - манай хэлэн, абья бүрин зохимжо нарин, зуралга түргэн. Бодотоор компьютерта ороод, хари хэлэнүүдтэй мурьсэжэ байна бишуу. Бидэ хэрбээ энэ хэлээ хэрэглэхээ болибол, ондоо

яһатантай урилдан дабшажа шадахагүйбди. Жэһээбэл, Манжа үндэһэтэн эхэ хэлээ хэрэглэхээ болиһонһоо Манжа гэхэн нэрэ үгы болоһон юм.

Манай зарим монгол зоной «монгол хэлээ модондо үлгэхэнь» харагдадаг болонхой.

Эндэ би Д. Нацагдоржын «Үдэхэһөө хураһан үндэһэн хэлэн, мартажа болохогүй соёл, үхтэрөө оршохо түрэлхи нютаг, халажа болохогүй орон» гэхэн шүлэгы сэдхэхэлэйнгээ сууриан болгоноб.

Монгол хэлэн «гал мэтэ бадаржа, сээсэг мэтэ дэлгэрэг» гэжэ дэмбэрэлтэйхэн үгөөр энэ һанамжаа түгэсхэхүү!

Буян-Дэлгэр хуушан монголһоо
кирилл үзэгтэ оруулба.

Тунгалаг,
Шэнхээнэй дунда
хургуулин хурагша

САГААН ЭДЕЭТЭ НЮТАГ

«Тала һайхан нютагтай бэлэйб,
Тансан саг һайхан уһатай бэлэйб,
Табан хушуун малтай бэлэйб,
Тараг айрагаар элбэг бэлэйб» -
гэхэн һайхан шүлэг уншахадам,
үлгы нютаг -
Шэнхээмни али һайханаар ханагдана.

Гуран Шэнхээнэй нэгэ зүүн һомондо түрөө һэм. Би Шэнхээнэй талын бүхы юумэндэ хайратайб, дуратайб. Энэ голый уһа уужа, хүн болобо.

Минии нютаг урихан хабар сэнхирлэжэ, ааяма зундаа налайжа, хонгор намартаа алтан үнгөөр халюуран, сэхинэмэ үбэлэй сагта мүнөөр ялалзаһан газар лэ. Нютагайм эзэд - «Дүрбэн баатар»: Хаан уула, Баян хаан, Эрдэни уула, Шэбээ уула һүндэрлэжэ байдаг юм.

Энэ дүрбэн хадаяа монгол литээр (һараар) табадахи һарын арбан гурбанай үлэгтэ үдэр «Обоо» гэжэ тахидаг. Обоогоо тахихадаа, Шулуундаа бургааһаар бүрижэ, халаа намаада олон үнгын торго дурдам, хадагаар шэмэглэдэг.

Тэрээнэй һүүлээр обооһоо буужа, эрын гурбан нааданаар гол болгон, ехэ найр хэдэг.

Минии нютагта ехэнхидэ эхэнэр зон сагаан эдеэ, буузаар хүн зоние хүндэлжэ баярлуулан моруулдаг.

Би эелдэр хүндэмүүшэ зонтой, сагаан эдэетэй иимэ һайхан нютагта хүн боложо яһаһандаа омогорхоноб.

Шэнхээн нютагни өөдэлэн мандаг лэ!

Ажагалаа: Тунгалаг хадаа энэ найруулгаяа олимпиадын тэмсээндэ эльгээһэн юм. Харин зунай хургуулида эрээгүй.

Елена БАДМАЕВА,
Ивалгын аймагай Оронгын дунда
хургуулин 11-дэхи классай хурагша

ҮНИНДӨӨ ГАНСААРХАНАА

Һүниндөө хүбшэдэ
һалхинда үлээлгэн,
Түүдэгэй хажууда
Тэнгэрийн мүшэдые
Тоолон нуухадаа,
Ерээдүй тухайдаа
Бодожо үзэнэм,
Заха хизааргүй
Хүбшэ тайга соо
Ухаамни гүйнэл
Ухаангүй түргэнөөр.

ДАЙША СЭРЭГШЫН ҮГЭ

Дуулыш даа, эжымни, дуулыш даа,
Зобоһон зүрхьем, эжы, шагныш даа.
Энэ байдаанай газарта
Түрэл нютагаа, түрэлхидөө
үгьлэнэлби даа.
Хүндэтэ минии эжымни,
Энэ холын газарта
Ходол шамайгаа һанан байнал даа
Хайрата шини хүбүүншни.
Эхэ оронойнгоо эб найрамдалай түлөө
Дайнда, сэрэгтэ эльгээгдээб.
Танай үндэр захяануудай нүлөө
Амяа табитараа хадагалан ябахаб!

Эмгэн тоонто -
Улаан Оронго

Түрэн гараһан газар дэлхэй дээрэ юунһээшые үнэтэй байдаг юм аабза. Би хадаа драматург Н.Г.Балданогий, XII Пандито хамба лама Даша-Доржи Итигыловэй, Буряадай хүүгэдэй түрүүшын уран зохёолош Б.Д.Абидуевэй, мэдээжэ скульптор Э.Д.Цыденовэй тоонтодо түрэнһэн байнаб. Жэлэй алишые сагта жэгдэ һайханаар тэрэмни дурсагдадаг. Хангай һайхан хабарай түлэг соо халуун оронһоо бусанан шубуудай дуугаар ээдэлжэ, үнгын сээсэгүүдээр эльбээргэтэн һэбшээлжэ байһан эхэ нютагаа харахадаа, ямар хүн уярхагүйб даа!

Би түрэл нютагайнгаа заха хизааргүй тала дайдадань, үргэн ехэ ой тайгадань, үндэр хада уулануудтань, уһа ехэтэй гол мүрзэндэнь дуратайб.

Эхэ, эсэгынгээ хургаал сооһоо, хани нүхэдэйнгөө харилсаан сооһоо, нютаг зонойнгоо урма сооһоо мүнгэржэ, элиржэ, «муу борьбоёо» гэхэн хүбүүд, басагаднай хаанашые ябахандаа, халуун дулаанаар шамаяа дурсадаг лэ. Бишые сэдхэхэл һүлдээ шамаараа жэгнэн ябахаб, эльгэ нимгэн тоонто Эхэ нютаг!

Эржэна ЖИМБЕЕВА,
Хэжэнгын аймагай
Могсохойной дунда
хургуулин 8-дахы классай хурагша

ЭЖЫ

Эжы... энээхэн гурбан үзэгэй
Эди шэдинь гайхалтай.
Алтанхан гурбан үзэгэй
Арюухан шэдинь гайхалтай.

Эжымни, энээхэн дэлхэй дээрэ
Эгээл үнэтэйхэн, сэнтэйхэн,
Ажамидарал үршөөһэн
Амиды бурхамнилта.

Сэбэр һайхан
шарайтай -
Сэлгээхэн
байдалаймнай шэмэг.
Сагахан һайхан
сэдхэхэлтай
Сарюухан замаймни
гэрэл.

Дайдын жаргалые
үрээһэнб,
Энхэ элүүрые хүсэнэб,
Доро дохин һүгэдэнэб,
Дуратайб тандаа, эжымни!

Дарима НОРБЕЕВА,
ученица 9 класса
Цагатуйской средней
школы Джидинского района

ТОСКА

Луною занят неба трон.
Звезда гуляет по простору.
Ах! Как прекрасен был мой сон,
Как роза в утреннюю пору...
...Встаю я на высокий Яргайта.
Весь Цагатуй мой как на ладони.
Блестит речка в лучинах света.
Резвится её волны-кони.
Солнце садится. Темнеет небо.
В сумерках летает запах ганги.
Птицы замолкли. Только где-то
Слышу тяжелые вздохи совы.
Синева неба родного и его высота
Манят меня к себе, вышине
И грустно смотрит оттуда луна,
Серебром отлив дорожку к себе...
Лес шумит, их ветер гнет.
Скучно. Тоска моё сердце скребет
Хочу к земле родной. Хочу туда,
Название которой Джидида.

Баирма БОРОХИТОВА,
БГУ-гай Үндэһэтэнэй гуманитарна
институдай 2-дохи курсын оюутан

ПОЭТ

Холые дабшаһан хараса
Ойлогдоогүй захые дабшана.
Халиһан наранай элшэнүүд
Онсо мэтээр ханагдана.

Поэт! Шинии хүсэн
 Замби дайдаар дэгдэнхэй.
 Дуран! Шамтай нэгэдэн,
 Ялуу наһан төөрнхэй.

Хуби заяанай харгынуд
 нара тээшэ зорин,
 Ядуун агаарай долгиндо
 пуларан сохюулаад хайлана.

Замбуулин! Хэзээ шинии
 Таабариеш хүнүүд таахаб?!
 Зэрэлгээтэн байһан одондо
 Түрүүлжэ хэн ниидэхэб?!

Хэлэжэ үгыг намда,
 Хаана, хэзээ, юундэ
 Оюун бэлигэйм дээжэ
 Огторгой тээшэ дамжааб?!

**ШИННИ МҮШЭН
 МИНИИ
 МҮШЭНТЭЙ**

Сэсэг мэтээр дуран
 халбараад,
 Сэдьхэлэйнай
 хүбшэргэй дайраа.
 Зула шэнгээр
 арюунаар бадараад,
 Золтой байхыемнай үрээгэ.

Шинии мүшэн минии мүшэнтэй,
 Шинии наһан минии наһантай
 Сэй ай утаһаар бүхөөр уягданхай.
 Сэлмэг тэнгэрийн одон болонхой.

Дуранай хүсэндэ диилдэһэн би,
 Дуранай хүсэндэ булигдаһан ши
 Хээрын суута дуунуудые дуулан,
 Хангай дайдын шубууд мэтэбди.

Шинии мүшэн минии мүшэнтэй,
 Шинии наһан минии наһантай
 Хэтэн хэтэдэ нягта холбоотой -
 Хүхэ тэнгэрийн наран болонхой.

ХҮРЭХЭГҮЙБ ОДОНДО

Алтан дэлхэйн үбсүүн дээгүүр
 Хэтэн хэтэдэ мүнхэ ябахыем
 Аяар дээрэнхэ бурхан багшын
 Хэлээгүйн намда олондо мэдээжэ.

Орёо сагай утаһан бүхэниие
 Ондоо болгон нэлгэхэгүй.
 Хүхэ номин тэнгэрийн одондо
 Хүрээжэ хээээшье ошохогүйб.

Харин минии шүлэгүүдэйм абяан
 Ханхинуулхал холо дайдын захые.
 Хүсэгдэшэгүй нэгэ ошон мэтээр
 Хүлгөөхэл огторгойн олон мүшээдые.

**Лариса ГЫРГЕНОВА,
 БГУ-гай Үндэһэтэнэй гуманитарна
 институтай 2-дохи курсын оюутан**

**ҮЛГЭН
 ДЭЛХЭЙДЭЭ,
 ҮНДЭР
 ТЭНГЭРИДЭЭ
 МАГТААЛ**

Үлгэн ехэ дэлхэй,
 Үндэр ехэ тэнгэри
 Үглөө бүри утгана
 Урихан найхан
 шарайгаараа.

Ула доромни газарнай -
 Унаган наһанайм тоонто.
 Үеын үедэ ходоодоо
 Уянгата хүгжэмөөрөө

Утган үргэн байхал даа
 Үршөөлтэ Эсэгэ Малаан тэнгэримни,
 Үрээжэлтэ Эхэ найхан газар,
 Үзэсхэлэнтэ гоё байгаали.

Үбэрөөр дүүрэн үхибүүдшни
 Тигэр баян байдалтай.
 Үбгэд, хүгшэд, хүүгэдшни
 Үлгэр, түүхэ домогуудаар
 Үндэһэн түрэл хэлээс суурхуулхал.

Үлгэн ехэ дэлхэй,
 Үндэр ехэ тэнгэри,
 Уг гарбалайм утаһан,
 Үхибүүн наһанайм үлгы -

Ута наһанайм түшэг
 Үглөө бүри сэлмэг,
 Үдэр бүри тунгалаг
 Байхань болгогой!

**Александра БАБУЕВА,
 Буряад лицей хургуулийн
 11-дэхи классай хурагша**

ХАРААСТАЙ
 Хабар ербэ, хабар -
 Хабатай дулаан хаһа.
 Хараастай бусаба, хараастай -
 Хабарай найхан зүһэ.
 Ургы халбарба, ургы -
 Уула хадам нэргэнэ.
 Наран шарана, наран -
 Налгай сагые уржала.

НЭГЭ ҮДЭШЭ

Сэнхир найхан нэгэ үдэшэ
 Сэнгээжэ ябаһанаа наһанаб.
 Талын ногоон хибэс дээгүүр
 Тунгалаг уһатай горхон харьялна.
 Налхин гэгтэ үлээжэ захиалан,
 Бороогой үүдэ намнан эхилнэ.
 Уһан дээрэ дуһалнууд хүрэлдэн,
 Аадар бороо шааяшаба.
 Талаар урһаһан сээсэгүүд
 Ньюураа хаагаад унтаба.
 Гэртээ яаража ерэн,
 Дулаан унтаридаа нэнгэнэб.
Ажаглалта: А.Бабуева олимпиадада
 хабаадсаһан, зунай хургуулида ошоогүй.

**Оксана БАЛЬЖИНИМАЕВА,
 Агын округой Зүдхэлийн дунда
 хургуулийн 11-дэхи классай хурагша**

САҢАН
 Үглөөгүүр эртэ бодоод,
 Үүдээ нээһээр харахадам,
 Үй түмэн абахайнууд
 Үрдилдэн доошоо бууна.

Саһанай ороод болиходо,
 Тэнгэрийн үнгэ хүхэрнэ.
 Санаа гаргаха болоходоо,
 Сэдьхэлни хүлгэн хүнгэрнэ.

**Дарима ЗАНАЕВА,
 Агын округой Зүдхэлийн дунда
 хургуулийн 11-дэхи классай хурагша**

ТҮРЭЛ ХЭЛЭН
 Түрэл хэлэн, түрэл хэлэн
 Түүхэтэ манай буряад хэлэн.
 Хонгёо зөөлэн үгэнүүдтэй,
 Тэдэнхэ гүнзэги удхатай.
 Үни урданай үндэһэниинь
 Арадайм түүхье гэршэлнэ.
 Ута наһатай үбгэдэнь
 Жаргалтай, буянтай нууна.
 Үндэһэн буряад хэлэмнай
 Үнэниие баталха хабатай.
 Нарюу, буруу ябадалые
 налган байха аргатай.

ТҮРЭЛ ХУРГУУЛИМНИ
 Хагсуу налхинһаа халхабша,
 Хадын үбэртэ наруули,
 Хаяа бооридонь утгагша
 Хамаг бидэнэй хургуули.

Долонгир үшөө болоогүйхэн
 Долоотой гүлмэр хаһандаа
 Богоһын алхан ороһомни,
 Бодолдом уринаар наһагдаа.

Таабари мэтэ үзэгүүдые,
 Заабари сээсн хургаануудые
 наһан соогоо хадууһамни -
 наһаг сагаан багшаһаа.

Наһанайм ута харгыда
 Наһан найханаар дурсагдаха
 Зүдхэлийн дунда хургуули
 Зүрхэ сэдьхэлэйм дуунууд соо.

ТООНТО НЮТАГ

Ходо хэлсэдэг бэлэйбди бидэнэр:
 «Холо ошоол наа, гоёл», - гэжэ.
 Харин мэдэнгүйбди маанад -
 Харин газарта бэлэн бэшэ.
 Хэлэгдэдэг бэлэйл оло дахин.
 Хадуужа абаад яба, энэниие сахин.
 Хайрата тоонто - хамагай эхин.
 Хүндэтэ гэртэжин - амгаланай охин.
 Хаанаб даа бэшэ, харин Зүдхэлидэм.
 Хүлээхэл намайе нүхэдни хүхин.
 Хахасахадаа хэлэхэ: «Уулзахабди
 дахин».
 Уулзадхал болотор харагдаха
 зүүдэндэм.

Хүлээжэ яданагүйб нютагаа гарахые,
 Хонгор залуу наһандаа баяртайб.
 Хамаг газарай хараашье наа найниие,
 Хонгор нютагтаа бусаха хүсэлтэйб!

МИНИИ НОХОЙ

Хөөрхэн жаахан нохоймни,
 Хөөбгээр шарахан ноһотойлши,
 Хотогоо харууһалдаг ажалтайлши,
 Хүүгэдээр наадаха дуратайлши.

хургуулидам намай үдэшэнэш,
 һөөргөө ерэхэдэм утганаһ,
 Хусан тойрон гүйнэш,
 Хүхин намда аһалданаш.

Хэнэй нохой байгаабши?
 Хаанаһаа манайда ерээбши?
 Эрхэхэн хөөрхэн нохойлши,
 Эжэлшэн манай болоолши.

Һонор харахан нүдэдшни
 һүбэлгэн ухаатайеш гэршэлнэ.
 Ута нарин шэхэнүүдшни
 Үүлтэр найтайеш харуулна.

**Лариса БАДМАЖАБЭ,
 Агын тойрогой Зүдхэлийн дунда
 хургуулийн 11-дэхи классай хурагша**

САГААЛГАН

Сагаа нара гараба,
 Саһан шуурган
 замхаба.
 Тоогүй мүшэтэ
 тэнгэриһээ
 Тоһорно, бударна,
 сагаалхица.
 Хүн зон эртэлжэ,
 Хүсэһэ жаргал заяа.
 Шэнэ үдэр, шэнэ
 жэл утган,
 Шууяатайгаар,
 хүхюүтэйгээр
 наһаа сэдьхэлэй оёорһоо
 найн найханиие хүсэбэ.
 Буянтай жаргалтай ябаял гээд,
 Бурхандаа, орон дэлхэйдээ
 Сагаан оденэйнгэ дээжэе
 Малгайгаа үмдөөд үргэнэ.

МИНИИ НЮТАГ

Минии нютаг найхан даа,
 Тала дайдаар баян даа,
 Тоогүй олон малтай,
 Минии нютаг буянтай.
 Боршогор хадан үндэр даа,
 Булаг уһаниинь эршэтэй.
 Нютаг соогоо ябахадаш,
 Нохой, шубууншые танихал.
 Горхон шэнгээр «урдаһан»
 Гол харгы зуралзана.
 Энэ харгыгаар ябахадаш,
 Эхэ нютагаа ойлгоном даа.

БОРШОГОР

Баруун тээмнай манай
 Боршогор хада бии юм.
 Саһаар мүнөө хушагданхай,
 Сагаахан дэгдээ үмдэнхэй.
 Зүүн таладаа модотой,
 Зун үбэлгүй хубсаһатай.
 Үбэлэй жабартай үдэр
 Үхибүүд холжорон жаргадаг.
 Хаа-яхан бидэшые наа,
 Халтирхаа ошодогбди.
 Боршогор хада маанадай
 Болзоотын газар болонхой.

МИНИИ МИИСГЭЙ

Минии миисгэй
 эрхэ,
 Эрхэ аад, бэрхэ.
 Эрхэ гээшэнэ
 танагай,
 Бэрхэ гээшэнэ
 тэндэһээ.
 Мяха эрин маараха,
 «Мяу» - гэн
 һунаха.
 Долоон хототой,
 өөрэ,
 Минии миисгэй
 Ухаатай, эрхэ, бэрхэ.

«Уран үгын мүрысөөнһөө» хэнэгүүд

**НЭГЭТЭ СУРХАЙТА
 НУУРАЙ ЭРЬЕДЭ...**

Нэгэтэ Сурхайта нуурай эрьедэ бороо
 ехээр орошон байба. Тиигээд борооной
 һүүлээр нэгэ басаган саб сагаан үмдэ
 үмдэнхэй, угалзан, шогсолзон ябатараа
 халтираад, шабар соо унашалай... Ямар
 болоод гарааб?

**Наташа ЦЫРЕМПИЛОВА,
 Хурамхаанай аймагай
 Арзгун нютагай.**

Нэгэтэ Сурхайта нуурай эрьедэ ябажа
 ябатараа, нүхэдтээс уулзааб. Тэдэмни
 хоюулаа БГУ-гай спортфагай оюутад
 һонин юумээс хэлсэнбди.

Бадма энэ сессиез найнаар тушаалан
 байна. Яагаад бэ? Тэрэмнай багшадаа нимэ
 асуудал табиһан байна: «Багша-аа, та
 нүдөө аняад, гараа табижа шадаха гүт?»
 Багшаны: «Шадахаб», - гэбэ. «Үзэгты, бидэ
 хараһуудби», - гээд, зачэткөөо харбайгаа
 юм байна.

Дарима НОРБОВЕВА.

Нэгэтэ Сурхайта нуурай эрьедэ БГУ-
 гаи тамирай факультедэй оюутад суглараад
 байба. Гэгтэ багша ерээжэ, «Равняйся!» -
 гэжэ хашхарба:

- Танай дунда тамхилдаг үхибүүд бии
 байна. Би мэдэнэб. Гаратгы урагшаа!

Хоёр хүбүүд ехээр айжа байгаад,
 урагшаа гараба.

- Зай. Та хоёр тамхья татагты, бэшэ
 үхибүүд Сурхайта нуур тойроод гүйгты!
 Ямар һорилгонь дээрэб?

Елена БАДМАЕВА.

Нэгэтэ Сурхайта нуурай эрьедэ
 үглөөгүүр ябажа ябаад, дэлгүүр (магазин)
 хүрэхэдэм, нэгэ хүн заһаа наймаалжа
 байба. Заһаһадыне харахадам, юундэб
 даа хуу гохигор, хазагайнууд юумэ
 хэбтэнэб. Хуушан лэ хэбэртэй. «Юундэ
 эдэтай хуу эдэгдэшэһэн юм бэ?» - гэжэ
 асуухадэм: «Аа, би рынок дээрэ барья
 нэм», - гэбэ.

Лариса ГЫРГЕНОВА.

Нэгэтэ Сурхайта нуурай эрьедэ үдэшэ
 багаар ябахадэм, ехэл шэмээгүй байгаа
 бэлэй. Халта наймаанай газар ошоод
 бусахадаа, батаганаан боргоһон хоёрой
 уулзалга харабаб. Уулзахадаа,
 боргоһониинь нүдөө баряад ябаба.
 Батаганаанай наһаа зобонгөөр: «Энэ
 нүдөө ши ягаа гээшэбши?» - асуухадэм,
 боргоһониинь: «Үгы, нүдэ руум
 батаганаан орошоо», - гэбэ.

Энээдэһээ хүрээшье, минии нүдэ руу
 баһа тэрэ хоротой жэжэхэн батаганаан
 орошохо юм гү гэжэ айгаад, түргэхэн
 саашалбаб.

Оксана БАЛЬЖИНИМАЕВА.

«ЖЭГҮҮРТЭ ХҮЛЭГ»

Уужам үргэн Буряадай
 Урматай, талаангай хүүгэдые
 Уран шүлэгэнь хүсөөр
 Урмашуулан нэгэдүүлээ.

Баярма БОРОХИТОВА.

Сурхайта нуурай эрьедэ
 Суутай поздүүдээр уулзажа,
 хургаал, заабариинь шагнажа
 һуунабди бидэ, хурагшад,
 «Жэгүүртэ хүлэг» нэгэдэлдэ
 Жаргалтай байнабди шүлэгшэд.

Дарима ЗАНАЕВА.

Сурхайта нуурай эрьедэ
 Сэсэн уранаа харуулхая
 Суглараабди бултадаа.
 Нэгэ һаналтай «Жэгүүртэ хүлэгтэ»
 Нүхэсэһэн манай бүлэг лэ.

Лариса БАДМАЖАБЭ.

Уран поздэй горхон мэтэ шүлэг -
 Урматай номой «Жэгүүртэ хүлэг».
 Нэгэ нюур болохоор зохёогдоод,
 Нэгэтэл хэлэлхээ гарахал байха.

Дарима НОРБОВЕВА.

«Жэгүүртэ хүлэг» ниидэнэ,
 Жаргалманда асарна.
 Гол манай мориндо
 Ходо доро дохиё.

Наташа ЦЫРЕМПИЛОВА.

Буряад хэлые дээшэнэ үргэгшэ
 Буряад эдир шүлэгшэд.
 Жэнхэни гоёор эдэлэгшэ
 «Жэгүүртэ хүлэг» нэгэдэлшэд.

Лариса ГЫРГЕНОВА.

Досточтимый Геше Джамьян КЕНЦЕ

ЛО ЧЖОНГ

с разъяснениями практики Белой Тары

(Продолжение. Начало в предыдущих номерах).

Во время медитации, во время практики созерцания работает «душа». Обычно мы пользуемся понятием пяти органов чувств, и вы их все знаете. Но есть еще один орган чувств. Он называется по-тибетски «йид», а на санскрите - «манас».

ВОПРОС: Что такое сущее?
РИНПОЧЕ: В самом общем смысле, если не давать этому философскую характеристику, сущим называется все то, что нас окружает, включая наш собственный ум.

ВОПРОС: Означает ли освобождение постоянное нахождение в самадхи?
РИНПОЧЕ: Вопрос об освобождении мы затронем, когда будем говорить о Третьей Истине Святого, которая называется Истина о прекращении страдания.

Какова разница между четырьмя этими обсуждаемыми ныне понятиями?
Я переформулирую вопрос. Среди этих четырех понятий, какие можно соединить, а какие нельзя соединить?

ОТВЕТ: 1, 2 и 3 можно соединить.
РИНПОЧЕ: Это правильно! Это понимание! Среди этих четырех обсуждаемых нами понятий мы можем объединить первые три, а именно: «пустота», «отсутствие независимого «я» и «несуществование с точки зрения Высшей Истины».

И мы двигаемся дальше, переходя к следующей из Четырех Истин Святого. Мы рассмотрели факт тотального страдания и рассмотрели Истину о страдании. И теперь мы задаем себе вопрос: «Какова же причина этого страдания?»

С древних времен в Индии существует школа, которая называется Чарвака. Ее последователи утверждают, что страдание беспричинно. Если рассуждать, исходя из подобного тезиса, что страдание беспричинно, то тогда мы можем предположить два логических хода: 1) если страдание «беспричинно», то мы можем страдать до бесконечности; 2) значит, мы можем вообще не испытывать страдания.

Если мы не соберем воедино все причины для того, чтобы построить дом, то мы его не сможем построить. Вот это и есть зависимое существование, или зависимое происхождение. Если нет причины, то тогда нет и страдания. А если мы будем говорить: «Нет причины страдания», или если мы говорим, что испытываем страдания, а страдание беспричинно, то мы должны прийти к выводу, что непрерывно испытываем страдание, и нет ему конца. Это те самые ходы, которыми воспользовался знаменитый логик Джармакирти, чтобы победить Чарвака в своих философских диспутах.

И мы можем пользоваться этими же доводами. Если, например, мы хотим построить дом, а нам чего-то не хватает, то есть отсутствуют причины, необходимые для постройки дома, у нас получится какой-то дом или что-то только похожее на дом.

Таким образом, мы можем воспользоваться теми же логическими построениями относительно причины происхождения страданий и того страдания, которое испытываем. И мы с вами приходим к выводу, что есть причина страдания, поскольку мы испытываем это страдание.

И, еще не зная, в чем причина этого страдания, проникаемся доверием к этим основаниям. Мы начинаем немножко верить в то, что есть причина, или источник страдания.

ВОПРОС: Человек подбирает на улице раненое животное. Нарушает ли он при этом естественное течение кармы этого животного, а заодно и своей? Заслуга это или ошибка?

РИНПОЧЕ: Если мы подбираем кошку или собаку на улице и приводим ее в дом, это, несомненно, заслуга. Несомненно, это накопление добродетельной кармы. Но если вы приведете в свой дом очень много бездомных кошек и собак, то накопленная вами заслуга рискует перейти в недобродетельную карму, потому что у всего есть мера возможности, в том числе это касается и заботы о ком бы то ни было, и к ней тоже нужно примеряться.

Мы говорили, что школа Чарвака выдвинула тезис о беспричинности страдания. Чарвака придерживается того мнения, что нет причины страдания, а исходящая из этого дальнейшая позиция заключается в том, что нет причины и для счастья, что нет взаимодействия поступка и результата, а значит нет будущего рождения, то есть в какой-то степени эта позиция переключается с мнениями некоторых современных ученых. И, соответственно, дальнейшие рассуждения тоже упираются в то, что со смертью тела сознание исчезает, не перерождается и так далее. Таким образом, беспричинность страдания основана на том, что не принимается закон взаимодействия поступка и результата, а значит и будущего перерождения.

В учении Чарвака видна недостаточность аналитического подхода. Правильное логическое основание, правильное логическое рассуждение, безупречная, правильная логика, лежат в основе анализа буддийских ученых, начиная с Дигнаги, предшественника Джармакирти, и поэтому мы можем в полном объеме понять и исследовать способ возникновения страдания и счастья, а на этом уже основывается содержание самих понятий «страдание», «счастье» и так далее.

Например, мы говорим, что у святых нет причины для страдания, но в этих словах заключено совершенно определенное значение. Святые, достигшие определенного уровня развития, а именно выхода за пределы сансары, пресекали карму, которая связана с недобродетелью и лежит в основе возникновения страдания. Поэтому мы можем говорить, что у них нет страдания сансары, и, соответственно, нет причины этого страдания.

Например, мы, люди, без особого труда можем убедиться в том, что испытываем страдания рождения, болезни, старости и смерти, и что существуют причины этих страданий. В сочинении, которое называется Уттаратантра (это шастра, которая приписывается бодхисаттве Майтрейе), говорится, что у святых нет страдания рождения, болезни и старости. Почему это так? Потому что уже отсутствуют причины возникновения страдания рождения, болезни и старости. Эта причина исчезла. Она уничтожена. И поскольку нет причины страдания, свойственного сансаре, то у святых нет и страдания, свойственного сансаре.

А мы - простые люди - испытываем все эти виды страдания. Почему мы их испытываем? Потому что мы имеем причины этого страдания, накапливая неблагоприятную карму. Накапливая неблагоприятную карму, мы, соответственно, испытываем результат, который в этой жизни возникает в виде страдания. И поэтому говорится, что причина возникновения страданий коренится в поступках.

Буддисты придерживаются точки зрения, которая заключается в том, что из-за недобродетельных поступков возникают результаты в виде страдания, а из добродетельных поступков возникают результаты в виде счастья. И это логически совершенно обоснованно. Логическая обоснованность подобных умозаключений дает возможность буддистам опровергнуть то заявление Чарвака, в котором говорится, что страдания не имеют причины.

Когда мы говорим: «Страдания возникают по определенной причине», - это безупречно, логически обоснованное рассуждение. В принципе, на уровне логики, мы можем представить себе, что «у страдания нет причины». Но тогда как мы можем его испытывать? Или же оно будет беспрерывным! На основании собственного рассуждения, с точки зрения простого здравого смысла, мы можем войти в этот ход логических рассуждений. И мы можем проследить эти тезисы, доказать, выстроить цепочку умозаключений.

(Продолжение следует).

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ КОММЕНТАРИЙ ДОКТОРА К.Г.ЮНГА

(Продолжение. Начало в предыдущих номерах).

Однако цель всех школ как индийской, так и тибетской йоги, также как и «Бардо Тхёдол», - опередить этот длительный процесс нормальной эволюции и обрести Свободу уже сейчас.

В теле человека, пребывающего в четвертом периоде эволюции, существуют четыре царства, населенных живыми существами: (1) существами стихии огня, (2) существами стихии воздуха, (3) существами стихии воды и (4) существами стихии земли. Человек - повелитель этой жизни, представляющей собой совокупность бесчисленного количества жизней. Если же это Великий Повелитель, обладающий трансцендентальным сознанием йога (или святого), одержавшего победу над самим собой, то бесчисленное множество его подданных открывают ему свою истинную природу и вкладывают ему в руку скипетр (символизируемый тибетским dorje, или молнией) Вселенской Власти над Материей. Тогда он в самом деле становится Царем Природы, а затем чакравартином, Вселенским Императором, Богом и Создателем.

V. Учения мудрости

Среди основополагающих оккультных доктрин, положения которых изложены в «Бардо Тхёдол» на языке символов, представлены главные доктрины махаяны, «Учения Мудрости». Вкратце их можно изложить следующим образом.

Пустота. - Во всех тибетских системах йоги единственной и высшей целью считается постижение Пустоты (тибетск. Stong-pa-cid, произн. Тонг-па-ниг; санскритск. Shunyata - Шуньята), поскольку постижение ее равнозначно обретению безусловной Джармакайи, или «Божественного Тела Истины» (тибетск. Chos-sku, произн. чё-ку), первоначального состояния несозданного надмирного боддхического Бесознания, состояния будды. Понимание Пустоты (пали Succata) также является целью последователей школы тхеравады.

Три тела. - Джармакайя - это высшее из трех тел (тибетск. Shu-gsum, произн. Куу-сум, санскритск. трикайя) Будды Шакьямуни, всех будд и тех, кто достиг Совершенного Просветления. Два других тела - это Самбхогакайя - «Божественное Тело Совершенства» (тибетск. Long-spyod-gzogs-sku, произн. Лонг-чэг-зо-ку) и Нирманакайя, или «Божественное тело Боплощения» (тибетск. Sprul-pahi-sku, произн. Тюл-пай-ку).

Дхармакайя символически (ибо слова человеческого языка не подходят для описания того, что не имеет качества) уподобляется бесконечному океану, спокойному и гладкому, из которого поднимаются туманные дымки и радуга, символизирующие Самбхогакайю, а облака, окруженные ореолом взходящей радуги, сгущающиеся и изливающиеся в виде дождя, символизируют Нирманакайю.

Дхармакайя - это первоначальное, не имеющее формы боддхи, представляющее собой истинный опыт, освобожденный от всех унаследованных ошибок и ошибок, вызванных заблуждением. В ней заключена сущность Вселенной, включая как сансару, так и нирвану, которые, в качестве состояний двух полюсов сознания, в конечном счете, в сфере чистого разума, идентичны.

Другими словами, если Дхармакайя (букв. «Тело Закона») - это неизменная Основная Мудрость (боддхи), то Самбхогакайя (букв. «Тело Компенсации»), или «Украшенное Тело» воплощает (например, в пяти дхьяни-буггах) Отраженную или Измененную Мудрость, а Нирманакайя (букв. «Изменяемое Тело» или «Измененное Тело») воплощает (например, в человеческих буддах) Практическую, или Воплощенную Мудрость.

Дхармакайя - это Несотворенное, Несформированное, Неизмененное. Самбхогакайя - Дитя, Изменение Неизмененного, проявление всех совершенных качеств в одном теле: «Говорится, что Самбхогакайя - это воплощение всего мудрого, милосердного и любящего, что есть в Дхармакайе, что как облака в небесах или радуга в облаках». Уплотнение Единого тела и его разделение на множество тел - это Нирманакайя, или Божественные Воплощения среди чувствующих существ, то есть существ, погруженных в иллюзию, называемую сансарой, в феномены, в мирское существование. Считается, что все просветленные существа, которые, обретя полное сознание, заново рождаются в этом или любом другом мире ради улучшения своих собратьев, являются воплощениями Нирманакайи.

С Дхармакайей в тантрическом буддизме ассоциируется Первоначальный будда

ТИБЕТСКАЯ КНИГА МЕРТВЫХ

Бардо Тхёдол

Самантабхара (тибетск. Kun-tu-bzang-ro, произн. как Кюн-ту-занг-ро), безначальный и бесконечный, Источник всей Истины, Всеблагий Отец ламаизма. Согласно представлениям ламаистов, в той же высочайшей сфере будды помещается Баджрагхара (тибетск. Rdorje-Chang, произн. Дордже-Чанг), «Держатель Дордже (или молнии)», «Божественный Истолкователь мистической Доктрины, называемой Ваджраяна (тибетск. Rdorje Theg-pa, произн. Дордже Тхер-па) или Мантраяна», а также Будда Амитабха (тибетск. Hod-drag-med, произн. Бог-нар-мег), Будда Безграничного Света, который является Источником Вечной Жизни. В Самбхогакайе помещаются пять дхьяни-бугг (или будд медитации), Херуки Лотоса, а также Мирные и Гневные Божества, появляющиеся в видениях Бардо. С Нирманакайей ассоциируется Падмасамбхава, который, будучи первым учителем в Тибете, давшим толкование «Бардо Тхёдол», является Великим Гуру для всех последователей учений Бардо.

Мнение, которого обычно придерживаются люди, не посвященные в высшие ламаистские учения, о том, что северный буддизм признает Верховным Божеством первоначального, или Ади-будду, явно ошибочно. Ади-будда и все божества, ассоциируемые с Джармакайей, не следует считать отдельными божествами, но персонализациями первоначального всеобщего сил, законов или факторов духовного влияния, которые питают - так же, как солнце питает физическую жизнь земли - божественную природу всех сознательных существ во всех мирах и делают возможным освобождение человека от всех сансарических существований.

«В безграничной панораме существующей и видимой вселенной какие бы формы ни появлялись, какие бы звуки ни звучали, какие бы сияния ни возникали, что бы ни воспринимало сознание - все это игра, или проявление Трикайи, Тройного Принципа Причины Всех Причин, Исходного Троицизма. Все пронизывает Всенаполняющая Духовная сущность, которая есть Разум, несозданный, безличный, самосуществующий, нематериальный и неразрушимый».

Лама Кази Дава-Самдуп.

Таким образом, Трикайя символизирует эзотерическое триединство высшего буддизма северной школы; при этом эзотерическим триединством, как и в южной школе, являются Бугга, Дхарма (или Учение) и Сангха. Если смотреть с этой точки зрения, рассматривая одну доктрину как эзотерическую, а другую как эзотерическую, можно заметить прямые соответствия между двумя Троицизмами. Ламы учат, что doskonaльное и полное понимание доктрины Трикайи - это привилегия посвященных, и лишь они одни способны понять ее смысл.

Лама Кази Дава-Самдуп полагал, что доктрина Трикайи передавалась из поколения в поколение длинной чередой посвященных, индийцев и тибетцев, со времен Будды. Он считал, что сам Будда, вновь открыв ее, получил ее от предшествующих будд; что она передавалась устно, от гуру к гуру, и записана была лишь в относительно недавнее время, когда буддизм начал приходить в упадок и живых гуру, которые могли бы передавать ее так, как раньше, стало недостаточно. Он, как человек посвященный, со смехом воспринял теорию западных ученых, заявивших о том, что дату возникновения доктрины нужно определять по самому раннему известным ее текстам, также как счл. совершенно несостоятельными довольно настоятельные попытки апологетов христианства заявить о том, что доктрина Трикайи имеет христианское происхождение.

Перевод с тибетского на английский Кази Дава-Самдупу.

Перевод на русский А.Боченкова. Редактор Д-р Ивенсу-Вентцу.

(Продолжение следует).

АМАРШАЛГАНУУД

Расписание хуралов Согчен дугана Иволгинского дацана «Хамбын Сүмэ» на август

1	Банзаргаша	9 ч.
2	Отошо, Һуга намши (за упокой)	9 ч.
3	Һуга намши (за упокой)	9 ч.
5	Цэдо (за долголетие)	9 ч.
7	Алтан Гэрэл, Даллагатай	9 ч.
8	Жадамба	9 ч.
9	Ламчог Нинбо	9 ч.
11	Һуга намши (за упокой)	9 ч.
12	Заһалай найман ном	9 ч.
13	Намсарай (финансовое благополучие)	11 ч.
14	Һуга намши (за упокой)	9 ч.
15	Бэрийн заһал (для молодоженов)	9 ч.
	Лусад(ритуал почитания хозяйина воды)	9 ч.
17	Сундуй	9 ч.
18	Юм. Нити, Додигалсан	9 ч.
19	Цэдо (за долголетие)	9 ч.
20	Намсарай (финансовое благополучие)	11 ч.
21	Һуга намши (за упокой)	9 ч.
22	Арбан Хангал(Гомбо, Гонгор, Шагдар, Шойжал, Ахама, Сэндэма, Шалши, Намсарай Жамсаран, Цанба сохюусанууд хурагдаха)	8.30до16.30
23	Мандад Шива Һуга намши (за упокой)	9 ч.
24	Лхарзай	8 ч.
	Табан Хаан	13 ч.
25	Һуга намши (за упокой)	9 ч.
	Лусад (ритуал почитания хозяйина воды)	11 ч.
25, 26	Торжественные мероприятия, посвященные 60-летию Иволгинского дацана (будут проводиться в Джидинском районе)	
27, 28	Торжественные мероприятия, посвященные 60-летию Иволгинского дацана (будут проводиться в Иволгинском дацане - Молебн, конференция, освящение святых статуй, Эрын Гурбан Наадан).	

Яруунын аймагай Иисэнгэ нютагта зунай найхан сагта түрэн, мүнөө Буряадайнгаа түб хото Улаан-Үдэдэ ажа-һуудаг манай эгээл хүндэтэй эжы, нагаса эжы, хүгшэн эжы болохо **Цырма Цыреновна НИМАЕВА** эдэ үдэрнүүдтэ 75 наһанайнгаа ойн баяр тэмдэглэбэ. Энэ ойгоорнь дүрбэн хүбүүдын, гурбан басагадын гэр бүлөөрөө, арбан табан зээнэр, ашанар, зургаан гүшанарынь хани ха-луунаар амаршалаад, ингэжэ үрэнэ.

Хүхэ тэнгэридэ яларһан Алтан наран гансахан. Ами наһа бэлэглэһэн Ашата эжымнай гансахан. Үри хүүгэдтэй өгдөө болохо бүри Үнэтэй сэтхэгтэй мэдэрнэ. һанагетнай зобоохогүй гэжэ оролдон, һайн һайхание, элүүр энхые хүсэнэ. Хүхэ ногоон дээрэ Хүбэнэгтэжэ тогтоһон Арюун сагаан шүүгээрээр Амья арюудхажа ябаарайгты. Үндэр наһатай болохо бүри Үбдэхэ зобохы мэдэнгүй, Буурахагүй буянтай, Барагдахагүй жаргалтай Маани мэгээмэ уншажа, Маанагдаа, аша зээнэртэе Үрээл һургаалаа хэлэжэ, Ута наһа, угаан жаргал эдлыт даа!

ДОРЖИЕВА-ДУГАРЖАПОВА Цымпила Батоцыреновна

Сэмлүү, Сэмлүү, Сэмлүүдэй – Сэлгээ Хөөрхын басагаан, Цымпила Батоцыреновна – Сэгнээшгүй бэрхэ медсестра, Агуу мүнхэ паратай Алтан дэлхэй дээрхэнээ Амин һулдын шэдигтэй Алтан ойгоо тэмдэглэжэ, Алда хадагай оршондо Аха, дүүнэрээ суглуулбаш, Аза жаргалай эршэдэ Аяг зугаа дэлгэбш. Эжи, абынгаа үршөөлоор Эдир залуу наһанһаа Элүүр мэндын түлөөдэ Эмшэнэй бэйлг һунгаалши. Эрсэнтэй мархантай байдалдаа Элдэб бэрхэшээл дабажа, Эхын жаргал эдлэжэ, Энэ хүрээжэ ерлээлши. Эрхыгээ эмтэй, Долёобортоо домтой, Арга шадабаржараа, Абаралша заяагараа Үбшээһэн хүниие Үдэр, һүнигүй харалсаналши, Үлбэртэйһэн зоние Үзэжэ зохидоор эргээлэһи. Элүүр һайрын хэшэгтэй Эрхим дүн туйлыш даа. Үнэхөөр тунһатай мэргэжэлдэ Үнэн сэхэ ябаарай даа!

Аха дүүнэр, түрэл гаралнуудшын.

XVII ЖАРАНАЙ ГАЛ УЛААН НОХОЙ ЖЭЛ

Нажарай һүүл хүхэгшэн Хонин һара

Буряад литэ	6	7	8	9	10	11	12
Европын литэ	31	1	2	3	4	5	6
Гараг Нэрэ Үдэр	Дабаа лара понед.	Мягмар Марс вторник	Лагба Меркури среда	Пүрбэ Юпитер четверг	Баасан Солдон пятница	Бимба Сатурн суббота	Нима Наран Воскр.
Үнгэ Үдэр	сагаалсан Тахья	хара Нохой	харагшан Гахай	хүхэ Хулгана	хүхэгшэн Үхэр	улаан Бар	улаалсан Туулай
Мэнгэ	1 сагаан	9 улаан	8 сагаан	7 улаан	6 сагаан	5 шара	4 ногоон
Һуудал	уула	модон	хиш	гал	шорой	түмэр	огторгой

Гарагай 2-то шэнын 6 (июлиин 31).

Сагаалсан Тахья, 1 сагаан мэнгын, хада уулада һуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри, лусууд тахиха, лүн абаха, тангаригаа болуулха, дайсание номгодохо, эм найруулха, хэрэгсэл суглуулха, ламанарта үргэл үргэхэ, гэрэй һуури тахиха мэтн үйлэнүүдтэ һайн.

Зүгөөр үхибүү хүлдэ оруулха, бага хүүгэдые гэрһээ холо эльгээхэ, худалдаа наймаа эрхилхэ мэтн үйлэнүүдые тэбшэхээр. Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, шэг шарайн үнгэ һайжарха.

Гарагай 3-да шэнын 7 (августын 1).

Хара Нохой, 9 улаан мэнгын, модондо һуудалтай үдэр.

Бурханда мүргэхэ, зальбарха, бисалгал хэхэ, бурхадта, сахюусадта үргэл хэхэ, бурханай шэрээдэ Мандад тахиха, дасан (дуган), субарга, мүргэл шүтээнэй бусад зүйлнүүдые бодхоохо, далага абаха мэтн үйлэнүүдтэ һайн.

Энэ үдэр замда гараха, нүүхэ, үһээ угааха мэтн үйлэнүүд хориюлтай.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, хэрүүл шууан болохо.

Гарагай 4-дэ шэнын 8 (августын 2). Дүйсэн үдэр. Отошо бурханай, Махагалын, Дара-Эхын үдэр.

Харагшан Гахай, 8 сагаан мэнгын, хийдэ һуудалтай үдэр.

Бурханда мүргэхэ, бурхан, үндэр сахюуса, тэнгэри, лусууд тахиха, тарнинууды олоор уншаха, сан тахиха, амгалан тэнюун байдалай түлөө ном уншаха, абаһанаа бусааха, аршаанаар өөһэдэгөө, үхибүүдээ арюудхаха, шажанай һайндэр эрхилхэ, баярта ушараа тэмдэглэн найр-лаха, номлол хэхэ, тэрэниие шагнаха, буян үйлэдэхэ, эм найруулха, ута наһанай ном уншуулха,

хоорондохы харилсаагаа һай-жаруулха, үзэгтэ һураха, зурхай шудалха, субарга, сэргэ бурхан бүтээхэ, тэдэниие арамнайлаха, дайсание, ада шүдхэр зайлуулха мэтн үйлэнүүдтэ һайн.

Гэхын хажуутаар нүүдэл хэхэ, замда гараха, хубсаһа эсхэхэ, үрһээ тариха, модо үндэһэтэйн унагааха, худалдаа наймаа үүс-хэхэ, хүншүү хөрбохо гаргаха мэтн үйлэнүүдые тэбшэхээр. Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, наһан ута болохо.

Гарагай 5-да шэнын 9 (августын 3).

Хүхэ Хулгана, 7 улаан мэнгын, галда һуудалтай үдэр.

Модон хохи тэмдэгтэй, тон муу үдэр. Иймэ үдэр алибаа һайн үйлэ эрхилжэ болохогүй, ямаршы һайн үйлэ үйлэдөө һаа, муу хой-шолонтой байха гэнэ. Онсолбол, бэри буулгаа һаа, үри бэегүй байха гэнэ; наһа утадхаа һаа, ута болохогүй; тарья тарйбал, ургаса гарахагүй; мал адууһа абаа һаа, зөөри болохогүй; нэрэ солодо хүртэбэл, һайн дүн үзэгдэхгүй; гэр байра барьяа һаа, түймэртэ шатаха гэнэ.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, үбшэн хүрэхэ.

Гарагай 6-да шэнын 10 (августын 4). Бадма-Самбаавын үдэр.

Хүхэгшэн Үхэр, 6 сагаан мэнгын, шоройдо һуудалтай үдэр.

Бурханда мүргэхэ, сахюусадта үргэл үргэхэ, далага абаха, хэ-шэг дуудаха, аршаанаар бээ арюудхаха, нүгэлөө наманшал-ха, үхэр худалдаха, модоор, тү-мэрөөр дарха хэхэ, тангаригаа болуулха, эльбэ дараха, ада шү-хэр номгодохо, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйл-нүүдые бодхоохо, тэдэниие арам-найлаха, бурханай шэрээдэ Ман-дал тахиха, буян ехээр үйлэдэхэ, бэри буулгааха, гэр бариха, хубсаһа эсхэхэ мэтн үйлэнүүдтэ һайн.

Харин гэрһээ хэрэглэл гаргаха, худалдаа наймаа эрхилхэ, гэрэй һуури тахиха, юумэ бузарлаха, хүниие үзэн ядаха мэтн үйлэнүүд тон хориюлтай.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, бэсын тамир һайжарха.

Гарагай 7-до шэнын 11 (августын 5).

Хутагын хурса үдэр. Улаан Бар, 5 шара мэнгын, түмэртэ һуудалтай үдэр.

Дасан (дуган), субарга, сэргэ бурхан арамнайлаха, бурханда мүргэхэ, далага абаха, абаһанаа бусааха, модо сабшаха, танга-ригаа болуулха, номлол хэхэ, бурханай ном оршуулха, эм найруулха, буян үйлэдэхэ, хуб-саһа эсхэхэ мэтн үйлэнүүдтэ һайн байна.

Худалдаа наймаа эрхилхэ, үхибүү хүлдэ оруулха, бага хүү-гэдые гэрһээ холо эльгээхэ, ху-тага бүлюүдэхэ мэтн тэбшэхээр.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, бэсын тамир һайжарха.

Гарагай 1-дэ шэнын 12 (августын 6).

Хутагын хурса үдэр. Улаалсан Туулай, 4 ногоон мэнгын, огторгойдо һуудалтай үдэр.

Бурханда мүргэхэ, лусууд та-хиха, эм найруулха, шуһа хана-ха, төөнхэхэ, номлол хэхэ, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлнүүдые бодхоохо, тэдэниие арамнайлаха, бисалгал хэхэ, дала-лага абаха, ута наһанай ном уншуулха, сангарил хэхэ, маани хураха, залуу малдаа анхаралтай байха мэтн үйлэнүүдтэ һайн.

Гэбшые хубсаһа эсхэхэ, эм найруулха, замда гараха, мал худ-далдаха, үхибүү хүлдэ оруулха, бага хүүгэдые гэрһээ холо эль-гээхэ, хутага бүлюүдэхэ мэтн үйлэнүүдтэ муу.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, үбшэн хүрэхэ.

«АЛТАРГАНА» НААДА

ҮНГЭРГЭГШЭДТЭ БАЯРЫЕ ХҮРГЭЭ

Удаан хүлээгдэһэн бүгэдэ Буряадай «Алтаргана» наадан Буряадайманай түб хотодо дээдэ хэмжээндэ үнгэрбэ гэжэ баярай үгэ хэлэхэ дуран хүрэнэ. «Алтарганые» хүлээжэ байхадаа, яажа үнгэрхэ юм, эмхи журамһаа эхилээд, түрэлхи хэлэн дээрээ ябуулха гэшээ гү, али холихо худхаха ха гү гэхэн асуудалнууд маанадайшые (наһатай багшанарай) һанаа зобоогоол даа.

Нээлтн үдэшһөө эхилээд, олон янзын наада мүрысөө хараабди. Эсэстэнь бодоод үзэхэдэ, бүхы олон янзын харалганууд сэдхэл ханама урматай байгаал даа. Тон зүб лэ түсэлдэгдэһэн, үргэн дэлгэсгэйгээр зохоогдоһон байбал даа гэжэ юрын бидэ харагшад һананабди. Элдэбин наһанай зонной уран бэйлгээ, уг зуурайнгаа ёһо заншал, үлыгэр дуу, хэрэгсэлэй зүйлнүүдые мартаагүй дамжуулжа ябаһаниинь һайхан. Буряад оромнай бултадаа суг хамга эбтэй эмхитэй бэлдэлһэн ажал ябуулаһаниинь эли харагдаа. Олон шэглэлбэртэй мүрысөөнүүд залуушуулай эрдэм, урданай юумэ мэдэжэ, мүнөөнэй сагта тааруулжа шадаһыень гэршээдэ. Тэрэниие эмхидхэхэ, сэнгэхэ, шүүмжэлхэ дээдэ эрдэм ухаанай шударгы бэрхэ зонхилогшодые элирүүлжэ, зонной омогорхол татаа. «Алтарганын» дүүрээд байхада, урматай, сэдхэл дүүрэн һуугдана. Бүхы эмхид-хэгшэдтэ - гүрэн түрын хүтэлбэрилэгшэдһөө эхилээд, элдэб шатын даабаритай байһан зонуудта баярые хүргөөд, амжалтаарынь амаршалабди.

Арадай дуунай мүрысөөн тон дуратай юумэмнай. Энэ хүнэй тон өөрын хоолойн дууи, гоё, ондоо найраан таяраан үгэ. Энэһинээ урагша яахадаа Монголой, Шэнхэжэнтэй дуушад иимэ һайнаар дуулаадаг гэшээб гэжэ һанаадаг һаа, мүнөө жэл манайшые дуушад яһала гоһор дуулаа, хүүгэдшые, хүгшэдшые, дунда наһанай Захаамнай Дугарай Сэсгима Гран-при абаба ха юм.

Алтарганаһаа Алтарганада дуулагдадаг дуунууд бии: хээээшые «Алтаргана» дуулагдахаараа дуулагдаа ааб даа, «Хинган голый булжуухай», «Артагаа адуунһаа барихадам», «Үншэн сагаан боготониие» олон зон дуулаа. Үшөө «Алтаргана» дуулдаагүй:

**Хадын оройһоо харахадам,
Хабтагай Ононой гоё гэшэнь,
Ханшжал ябаһанаа һанахадам,
Хабарай һүниин зүүдэн шэнги...**

**Баһа шог дуун
Үндэр борол улаанайм хударгые
Үхэрын хибэжэрхөөг муухан байн даа**

гээд понин, һонин дуунуудые шагнажа хужарлаабди. Хээээдшые арадайнгаа дуу дэлгэрүүлжэ ябадаг холоһоо ерһэн дуушадта гарай бэлэг барипандаа урматайбди. Эдэмнай гэхэдэ: Сэдэбэй Сэрэнханд Сэржэмэдэйгэй Егор баруун хуасай Агаһаа гарбалтай; 63 наһатай элгүүд хубууд Хандаа, залуу дуушад Ундарал, Тэмүүжэн. Бэшшые хүгшэд хадаг баряад, тайзан дээрэ гаранхай һэн. «Буряад үнэн» - «Дүхэрнэ» сонин баһал хубитажа оруулаа гэжэ баярай үгэ хэлэхэ байнабди. Саг соонь хэрэгтэй түсэб эрилэ, дүрим гаргажа байгаа, «Алтарганые» утуулан, һонин толилолгонуудые, һүүлээрнышые уншажа байнабди. Энэ дэлхэйн бүхы һайн һайхание, үндэр амжалта туйлажа, үргэмжэтэй ябахетнай хүснэбди.

Галина ЕШИЖАМСОЕВА,
Росси Федерациин арадай
гэгээрээль отличник, ажалай ветеран.

Исай КАЛАШНИКОВАЙ түрэнөөр 75 жэлэй ойдо

АВТО-МУРЫСӨӨН ЗОРЮУЛАГДАХАНЬ

2006 оной августын 9-дэ Буряадай арадай уран зохёолшо Исай Калашникович Калашниковай түрэнөөр 75 жэлэй ой - баян үйлэ хэрэг болохонь гэшэ. Буряад литературата гол хуби- таяа оруулжа байдаг уран зохёолшо- дые дэмжэхэ, үргэхэ зорилготойгоор манай Улаан-Үдэ хотыннай захиргаан И. Калашниковай нэрэмжэтэ литер- атурна шан тогтоонхой юм. Хоёр жэлэй нэгэ дахин эрхим прозо, очерк, оршуулга, публицистикэ, литератураар шүүмжлэл бэшээн зондо энэ шан олгогдоно.

2006 ондо энэ нэгэдэхи шан «Дикое поле» гэхэн романай түлөө Владимир Корнаков абаа. Харин хоёрдохи шаңда «Отцовская коновязь» гэхэн расска- зуудайнгаа номой түлөө Александр Лыгденов хүртэбэ. Рассказуудайнгаа түлөө гурбадахи шан Андрей Мухраева олгогдоно байна.

Түбэй хотын библиотекин коллектив, И. Калашниковай нэрэмжэтэ жасынхид олон хэмжээ ябуулгануудые түсэб- лэнхэй. «Летопись земли Забайкаль-

ской» гэхэн DVD-диск министерствээр бэлдэгдэнэ. Энэ диск «Территория культуры» гэхэн конкурсн дүнгөөр хэгдэнэ бшуу. Уран зохёолшын ажа- байдал, зохёохы намтар тухай эндэ хөө- рэгдэнэ. Тиихэдэ «Надаче писателя Исай Калашникова» гэжэ нэрэтэй видео- фильм буулагдаа.

Хотын үдэрэй үедэ манай библиотекэ И. Калашниковай нэрэмжэтэ үйлсын хайндэр эмхидхэнэ байна. Эндэ «Иван да Марья» гэхэн гэр бүлынхидэй кон- курс үнгэргэгдөө. М.Д. ба Е.М. Зомо- новтоной, Б.И. Иванов, Г.И. Киселев гэгшэдэй, Алимовтанай залуу бүлэнэр илахан юм. «О, город мой, люблю тебя» гэхэн литературна конкурсн илаг- шалта - Улаан-Үдын 47-дохи хургуулин А. Бадыев (I нуури), А. Минина (II нуури), мүн Шаралдайн хургуулин эрхим хүүгэдэ шаңгууд хүртөө. 47-дохи хур- гуулин хүүгэдэй бэлдэнэ «Не поле перейти» гэхэн номоор табигдахан найруулга олоной хонирхол татахан байна.

Баяр ёһололой нонин хэмжээ ябуул- гануудай дунда «Улаан-Үдэ - Шаралдай»

гэхэн авто-мурысөөн болохо байна. «Байкальские амазонки» эмхитэй (хүтэлбэрилэгшэнь С.Д.Будашкаева), «Бурятнефтепродукт» ОАО-той (хүтэл- бэрилэгшэ С.А. Козлов) хамта энэ му- рысөөн үнгэргэгдэхэ. Энэ авто-мурысөөн августын 9-10-да болохо байна. Эндэ олонийтэ, уран зохёолшо, поздууд, уран найханай коллективүүд хабаадаха юм.

Эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулгануудай аша туһаар алдар суута уран зохёолшын номуудые, героинуудые дурсаха, дахин тэдэнтэй уулаха, баясаха ушарнууд олон болохо байха гэжэ бидэ, библио- текын коллектив, нийтэ жасынхид найданабди. Ямар ехэ хүсэл оролдолго- тойгоор бүтээгдээ гэшэб зохёохы абьяастай номуудынь! Ямар ухаан бодолтой, гүн сэдхэлтэй хүн байгаа гэшэб, Буряадай, Россин, бүхы дэлхэйн литературата хэды ехэ хуби таяа оруу- лаа гэшэб гэжэ булта сэгнэхэ, дурсаха гэжэ этигэнэбди, найданабди.

Улаан-Үдын И.Калашниковай нэрэмжэтэ хотын библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Любовь ГОМБОЕВАГАЙ хөөрөөе Б.ОРБОДОЕВА бэшэжэ абаа.

Благодарность

Семья и родственники выражают благодарность Президенту - Председателю Правитель- ства РБ Л.В.Потапову, руководителю админис- трации Президента РБ И.Б.Дагбаеву, Предсе- дателю Народного Хурала А.Г.Лубсанову, Ми- нистрству культуры РБ, Министерству вну- шних дел РБ, мэру г.Улан-Удэ Г.А.Айдаеву, ди- рекции и администрации Бурятской государ- ственной филармонии за моральную поддер- жку и материальную помощь в организации и проведении торжественной панихиды и похоро- н за заслуженного артиста России, народного артиста РБ, лауреата Международного конкур- са иллюзионистов «Лодзь-84» (Польша), лауре- ата Государственной премии РБ, бакалавра выс- шей магии, иллюзиониста Владимира Алек- сандровича ЦЫРЕНЖАПОВА.

Оказали помощь и поддержку коллеги Бу- рятского академического театра оперы и ба- лета им. Г.И.Цыденжапова, Бурятского акаде- мического театра драмы им.Х. Намсараева, Рус- ского драматического театра им. Бестужева, Бурятской государственной филармонии.

В эти дни постоянно находились с семьей Цыренжапова его многочисленные друзья. Осо- бую благодарность родные выражают соседям.

Семья ЦЫРЕНЖАПОВЫХ.

Золто Дармабазарович ЖИГМИТОВ

Россин болон Буряадай мэ- дээжэ санаартан, шажан мүргэлэй элитэ ажал ябуулагша Золто-лама, дүүрэн нэрээрээ Золто Дарма- базарович Жигмитов хүндөөр үбшэллэнэ удаа түрэлөө урилба. Мэндэ ябаа наа, тэрэ байгша оной августын 30-да 49 наһатай болохо байгаа.

Золто Дармабазарович Жиг- митов Агын Буряадай автономно- то тойрогой Урда-Ага нотагта багшанарай бүлэдэ 1957 оной августын 30-да түрэнэ юм. Ниотагайнгаа дунда хургуули дүүргэжэ, Чапаевай нэрэмжэтэ колхоздо ажал хэжэ байһанаа, Хойто далайн сэрэгэй флотдо уялгата албаңда ябаа. Бусамсаа- раа Монгол орон ошожо, Улаан- Баатартахи Буддын шажанай дээ- дэ хургуулида 5 жэлэй туршада нуража гараад, Ивалгын дасанай лама болоһон намтартай. Удаань Агын дасанай лама болоод бай- тарынш, тэрэниие шэрээтээр 1987 ондо хунгаһан байгаа.

Харюусалга ехэтэй энэ ту- шаалда нууха соогоо шажан мүргэл нэргээхэ, хуралнуудайнгаа шанар дээшлүүлэхэ, ниотаг бүхэн- дэ буддын шажантанай бүлгэ- мүүдые байгуулаха, буддын шажан- най шүтөөн мүргэлэй зүйлнүү- дые Москвагай, Санкт-Петер- бургын музейнүүдхэ бусааха талаар эмхидхэхэй хүдэлмэри ябуулаа.

Хамба-лама М.Цыбиковтэй сүт Инди ошожо, Далай-ламатай уул- жаха, Ага ерхысень уригтан бай- на. Далай-ламые ниотагтаа мо- риалуулын тулаада Золто ламын эдэхи үүсхэлээр гурбан үдэрэй туршада хэдэн миллион дахин «Ум маани бадмай хум» тарни Агын мүргэлшэд уншаа. 1991 ондо 14- дүгээр Далай-лама Данзан- Жамсье Агынгаа дасанда утгажа абанан, «Арьяа-Баалын Ван» табиулһан, гэгээн багшяа мүргэлэй орон Алхана уула абаа- шанан юм.

Удаань Улаан-Үдэ хото ержэ, Ага ниотагһаа уг гарбалтай ниота- гархидай буддын шажантанай «Замбала» бүлгэм байгуулжа, «Замбала» дуган тогтоожо, шэ- рээтээр мүнөө болотор нуугаа. Энэ

хугасаа соо буддын шажанай ха- маг үйлэ хэрэгүүдтэ эдэбхитэй- гээр оролсодог, шэнэ дасан ду- гануудые, субаргануудые ба- рилгада туһалалсадаг байгаа. Хоморой хуралнуудые дугандаа хурадаг болоо. Залуу ламанарые хажуудаа абажа, номуудаа уншаха, хуралнуудые хураха талаарнь мэргэжэл шадабарииень сэг үргэлжэ дээшлүүлэдэ заншалтай гэн. Тиихэ үедөө 1997 ондо Азийн Буддын шажантанай энхэ тай- банай бага хурал, элитэ санаартан Жамбал-Доржи Гомбоевой 100 жэлэй ойн баяр эмхидхэхэ хэрэгүүдые толгойлоо. XIV дүгээр Далай-ламын 1991 ондо Ага ерэнэ тухай «Зургаан үдэр Агада» гэхэн фотоальбом хэблүүлжэ, хүн зон- до ехэ бэлэг хэһэн байна.

Золто-ламхай ехэ эрдэм мэдэсэтэй, хуушанай ламанарай хургаалтай, ёһо заршам наринаар сахидаг, эрилтэ ехэтэй, ламанар болон жиндагуудай дунда хүн- дэтэй байгаа. Хүн зангаараа са- гаан сэдхэлтэй, хүндэмүүшэ, зон- до туһатай, мүн шог үгэдэшые дуратай хүн гэн. Иймээр лэ Зо- лто-ламхай нүхэдэйнгөө, хүн зо- ной зүрхэ сэдхэхэдэ хадуугдаа. Дурасхаалын мүнхэ байха. Ум маани бадмай хум!

Түрэлхид, нүхэд, ниотагаархид болон жиндагууд.

БУРЯАД ОРОНОЙ улад зоной элүүрье хамгаалгын албанай эмхидхэлшэ, эдэбхитэн, «Буряад Республикын габыята врач» Цыден-Дамба Эрдынеевич Эрдынеев удаан саг соо хүндөөр үбдэхэнэйнгөө һүүлээр 75-тай боложо ябатараа, наһа бараба.

Цыден-Дамба Эрдынеев Агын тойрогой Согто-Хангил сомоной Жэбхэхэнэ нотагта 1931 оной түмэр сагаагшан Хонин жэлэй зунай һүүл харын эхиндэ Лэглүүд Хүбдүүд угтай Рэгзэнэй Эрдэни Сэрэнэй Рэгжэдмаа хоёрой эбтэй эетэй бүлэдэ одхон хү- бүүниинь боложо түрэнэ юм.

хургуулин наһа хүрэхэ- дөө, Цыден-Дамба ниотагайнгаа Улаан-Булагай эхин хургуулида нурахаа оробо. 2-дохи класс- хаа тэрэ Агын 1-дэхи дунда хур- гуулида нуража захалба. Тэрэнэй эдир наһан дайнай хатуу шэрүүн үетэй тудалдаа гэн. Зунайнгаа амаралтада түрэл ажахыдаа туһалжа, элдэб ажал хэдэб байгаа.

1949 ондо хургуулиа ам- жалтатайгаар дүүргэжэ, Цы- ден-Дамба Эрдынеев хэдэн нү- хэдтээ Эрхүүгэй медицинскэ институтда орожо нураба. Гур- бадахи курс дүүргээ байта- рынь Цыден-Дамба Эрдынеев Эльберт Базарон хоёрые ар- мийн албаңда татажа, Сарато- вай мединститудай сэрэгэй ме- дцинскэ факультэдтэ нура- хыень эльгээбэ. Тэрэнэ 1955 ондо дүүргээд, Цыден-Дамба Эрдынеевич Сахалинда албая үргэлжлүүлхэдэ, сэрэгэй час- тийн лазарсдэй даргаар томилог- дожо, олоһон эрдэм мэдэсээ батадхаа гэн.

Сэрэгэй албанһаа табигда- хадаа, Улаан-Үдэ ержэ, 1959 он- ноо республиканска больницада врач-отоларингологоор хүдэл- бэ. Тиихэдэ Ц.Д.Э.Эрдынеев эмхидхэхы бэлиг шадабаритай байһанаа харуулжа, удаһыггүй тус больницын поликлинике даагшаар табигдаһан юм.

Цыден-Дамба Эрдынеевич ЭРДЫНЕЕВ

1961 ондо залуу врач Москва- гаЙ Отоларингологийн талаар эрдэм-шэнжэлэгын институтдай клиническэ ординатурада нура- хан байгаа. Ординатураа түгэс- хөөд, тэрэ республиканска боль- ницада хүдэлхээс бусаба. 1963 оной һүүл багта Цыден-Дамба Эрдынеевич Эрдынеев эмшэл- гын хүдэлмэрийн талаар Бу- ряадай АССР-эй элүүрье хамгаалгын министрэй орлог- шоор томилогдоо гэн.

Энэ үндэр ехэ, харюусалга- тай тушаалда 17 жэл соо ажаллахадаа, Цыден-Дамба Эрдынеевич эмхидхэхы бэлиг шадабаритай, гүнзгы эрдэм мэдэсэтэй, хүсэл эрмэлзэлтэй, зориндоо хүржэ шададаг, энэрхы найхан сэдхэлтэй байһан дээрэнэ зондо эмшэлгын туһаламжа үзүүлэлгы ерид найжаруулан, үбшэнгүүдые элирүүлэн тайлбарилгын ба эмшэлэлгын түрүү, шэнэ онол аргуудые нэбтэрүүлһэн, айма- гуудай эмнэлгын эмхи зургаа- нуудые харгалзаалга харууһан дороо абажа, мэргэжэлтэдээр, түхээрэлгэ хэрэгсэлнүүдээр, эм

домуудаар хангалгы найнаар эмхидхэнэ, Хяаггада 240 оротой, Зэдэдэ, Хоридо, Мухар- Шэбэртэ, Кабанска тус тустаа 120 оротой больницануудые барюулан, Улаан-Үдэдэ Түргэн туһаламжын больницын гол корпус ашаглалгада оруулан байгаа.

Партийн обкомой бюрогой шиидхэбэрээр Ц.Д.Э.Эрдынеев 1979 онһоо республикын Дорлоо- дын хэрэгүүдэй министрэй биш медицинскэ таһагай даргаар табигдаа гэн. 13 жэлэй туршада тус албание хүтэлбэрилхэдөө, милицийн подполковник элүүрье хамгаалгын эмхи зургаануудай хүдэлмэрийе эрид найжаруулан юм. Тиихэдэ залуу халааные хурган бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ ан- харалаа хандууддаг, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр ха- баададаг гэн.

Наһанайнгаа нүхэр Дарима Жамьяновнатаяа хамта Цыден- Дамба Эрдынеевич дүрбэн үхи- бүүдые ехэ болгоо. Туяна баса- ганинь, Жамьян хүбүүниинь эсэгынгэ замаар дабшажа, врач- нууд болонхой.

Цыден-Дамба Эрдынеевич ажалайнгаа шэн габыягай түлөө гүрэн турын үндэр хайра шаг- налуудта хүртэнхэй. «Буряад Республикын габыята врач» гэхэн хүндэтэ нэрээ зэргэ тэрэндо олгогдонхой.

Арад зоной аша туһада бүхы наһая зориулан Цыден-Дамба Эрдынеевич Эрдынеевэй ариун найхан дурасхаал түрэл гара- лайнь, хамта ажаллаһан хүнүү- дэйн, ниотагаархидайнь, нүхэ- дэйн зүрхэ сэдхэхэдэ хэтэдээ үлэхэл.

Түрэлхид, дүтын нүхэд болон ниотагаархидын.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Генеральная директор - ахамад редактор А.ЛАНГАРХАЕВ.

Редакторай уялгануудые дүүргэгшэ Д.Б.ГУРОДАРМАЕВА. РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: И.М.ЕГОРОВ, С.Г.ЕФИМОВ, И.Б.ДАГБАЕВ, В.Б.ПРОКОПЬЕВ, М.В.КАЛАШНИКОВ (Буряад Республикын Правительство), Ф.П.БОТОВА, Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), Т.В.САМБЯЛОВА (генеральная директорэй 1-дэхи орлогшо), Г.Х.ДАШЕЕВА (ахамад редакторай орлогшо, редактор), В.Г.ГОМБОЕВА, Н.Д.БАДМАРИНЧИНОВ, Б.В.БАЛДАНОВ, А.А.ФАДЕЕВА, В.Д.ДАМДИНОВА.

Манай адрес: 670000, Улаан-Үдэ хото, Каланцариншвилинь үйтэ, 23, Хэблэлэй байшан "Буряад үнэн". E-mail: en@mail.ru

Газетэ хэблэлэй 4 хуудан хэмжээтэй. Индекс 73877. Хамтын хэһэг - 29540. Хэблэлдэ тушаагдан саг - 17.00.

"Республиканска типографи" гэхэн ОАО-до бэлэн диапозитивүүдхэ, газетэ 5420 хэһэгээр хэблэгдэ, Директорэйнь телефон: 21-40-45. Б-0165-дахин номертойгоор бүрихэлдэ абтанхай.

Хэблэлэй байшанай телефонууд: генеральная директорай-ахамад редакторай - 21-50-96, приёмнын - 21-54-54 (факс), ген. директорэй 1-дэхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшын - 21-68-08, ахамад редакторай орлогшонорой - 21-64-36, 21-33-61, секретариатай - 21-60-21; таһагууд: экономикын болон политикын - 21-63-86; соёлой болон түүхын - 21-54-93; «Морин хуур», «Вершины» журналуудай редакци - 21-55-97; залуушуулай, оюутдай ажабайдалай болон олонийтын хүдэлмэрийн, «Одон» журналай редакци - 21-54-93; мэдээсэлэй - 21-67-81. спортын - 21-54-93, рекламн - 21-62-62, коммерческэ ажалай - 21-55-97, компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтерийн - 21-23-67.

Редакцияда ороһон материалнууд шүүмжлэгдэдэггүй, мүн авторнуудтань бусаададаггүй.

Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, ниотагай нэрэнүүдэй бэшлгые хазагайруулан ушарта авторнуудын харюусалгатай. Редакцийн ханамжа авторайхитай адли бэшэ байжа магад.